

ZBERATEĽ

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

2002
2

Ročník VIII.
Cena 44 Sk
ISSN 1335-8693

MESAČNÍK O FILATELII ★ NUMIZMATIKE ★ FILOKARTII ★ TELEFÓNNYCH KARTÁCH
INFORMÁCIE ★ ODBORNÉ ČLÁNKY ★ INZERIA ★ PRÍLOHA SSOŠF SLOV-OLYMP

SLOVENSKÁ ZNÁMKA NAJKRAJŠIA NA SVETE

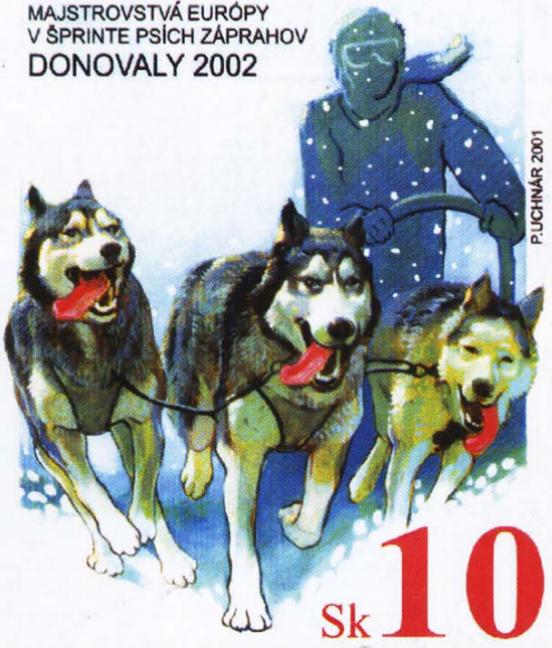
Slovenská známková tvorba dosiahla doteraz najvýraznejší úspech vo svojej história – v súťaži Grand prix de l'exposition WIPA známka „Dejiny poštového práva“ (2000) získala najvyššie ocenenie (str. 5)

Vo dvanásťich krajinách vstúpila na Nový rok do platnosti nová spoločná mena Európskej únie – euro. Hneď od prvého dňa sa euro objavilo aj na nových poštových známkach. Na obr. je prvá rakúska známka hodnoty 3,27 € (str. 3, 14)

SLOVENSKO

MAJSTROVSTVÁ EURÓPY
V ŠPRINTE PSÍCH ZÁPRAHOV
DONOVALY 2002

Návrh príležitostnej poštovej známky k ME v šprinte psích záprahov DONOVALY 2002 (hodnota bola zmenená na 6 Sk), str. 2

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Ukážka zo 4-známkovej ★ ★ série „anglickej verzie“ známkov Nových Hebrid (1967, Mi.254-257) vydaných k 25. výročiu bojov II. svetovej vojny v Južnom Pacifiku. Cena 150,- Sk

ZBERATEĽ

Farebné odťomie známok A. Hlinka a J. Murgaš (článok R. Rakovského, str. 17-18)

Z OBSAHU DNEŠNÉHO ČÍSLA

Slováci v Piešťanoch – sedliacke dievčáta, pohľadnica vydaná R. Prombergerom pod č. 8, séria XX. – k druhému počítovaniu seriálu A. Urmanského (str. 27-29)

Po sérii chobytlačí slovenských 50-korunových bankoviek je tu nový objav chybotlače – posunutého orezu 100-korunovej bankovky (str. 23)

Averz a reverz novej slovenskej 200-korunovej striebornej pamätnnej mince, ktorú Národná banka Slovenska bydala pri príležitosti 100. výročia narodenia národného umelca Ľudovítu Fullu (str. 4)

V minulom čísle Zberateľa sme na tomto mieste vyobrazili všetky poštové známky vydané v uplynulom roku ako obrazovú prílohu k ankete „Volíme najkrajšiu známku roku 2001“. Stala sa nám pri tom nemilá vec, keď sme známku č. 252 vyobrazili dva razy – aj na miesto známky č. 251. Chýbajúcu známku s transpozíciou diela Albína Brunovského „Svetlo duše“ v emisnom rade Umenia dodatočne reproducujeme a súčasne sa za našu nepozornosť ospravedlňujeme.

(R)

ZBERATEĽ

Ročník VIII. - 2002 · Číslo 2 · Cena 44 Sk

Z OBSAHU

- Nové poštové sadzby platné od 31.12.2001 (8)
- Okienko špecialistu: Pamiatke obetí politických procesov, Poštové múzeum B.Bystrica, Most Štúrovo -Ostrihom - M.Gerec (11-12)
- Stručné kapitoly z histórie numizmatiky (1.) - E.Minarovičová (13-15)
- 5.1.1919 - prvý deň použitia čs.známok v Bratislave? - L.K. (16)
- Poznámky k špecializovanému katalógu 2001, časť Slovensko 1939-1945 - R.Rakovský (17-18)
- Aurel Kajlich 1901-2001 - A.Urminský (19-20)
- MOT 46: Čo nového pribudne medzi slovenskými TK?, Švajčiarsko - 24 momentov dňa na 24 ks TK - M.Jobek (21-22)
- 55 rokov vydávania FDC - P.Malík (24-26)
- Námetové variácie na pohľadničiach (2) - A.Urminský (27-29)
- Kolky - zaujímavé predmety zberateľského záujmu - F.Marada (30-31)
- Euro na bankovkách, minciach a známkach / ký - (29)

CONTENTS

- Short chapters from history of numismatics (1) - E.Minarovičová (13-15)
- 5.1.1919 – Czechoslovak stamps first time used in Bratislava? - L.K. (16)
- Remarks on the Specialized Catalogue 2001, part SLOVENSKO 1939-1945 - R.Rakovský (17-18)
- Aurel Kajlich 1901-2001 - A. Urminský (19-20)
- 55 years of issuing FDC - P.Malík (24-26)
- Topic variations in picture postcards (2) - A.Urminský (27-29)
- Special stamps – interesting items of philatelic interest - F.Marada (30-31)

Vážení čitateľia,
vstúpili sme do roku, ktorý je zaujímavý nie len svojou kontinenciálnou čislou. Pre dvanásť krajín Európskej únie sa stal významným hned od jeho prvého dňa, keď vstúpila do platnosti jednotná európska mena a obyvatelia týchto krajín namiesto frankov, mariek, guldenov či šilingov začali vo všetkých pádroch skloňovať euro. Pre nás starý, dobrý kontinent je zavedenie jednotnej meny významným medzníkom na ceste jeho ďalšieho politického, hospodárskeho, spoločenského a kultúrneho vývoja Európy. Pravda, význam zavedenia jednotnej meny laik skôr len tuší, než by vedel pochopit náročnosť a zložitosť tohto projektu z odborného, napríklad národohospodárskeho hľadiska.

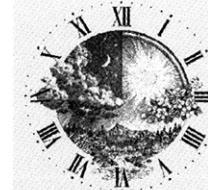
Zavedenie novej meny bude mať aj svoj odraz v mnohých zberateľských odboroch, najmä v numizmatike a filatelii. Aj v tejto oblasti euro vytvorí medzník, kde bude končiť obdobie národnnej meny a kde začne éra novej, spoločnej európskej meny. Je tu veľká príležitosť pre zberateľov, aby si k tomuto dátumu ukončili svoje stávajúce zbierky a začali si budovať nové. Dúfajme, že túto príležitosť na začiatok tvorby nových zbierok vhodne využijú aj vydavatelia poštových známok a filatelistické organizácie. Najmä v kontexte úsilia UPU, FIP, FEPA a ďalších medzinárodných inštitúcií a organizácií o renesanciu zberateľstva poštových známok. Dajme sa prekvapíť, ako sa v tejto krajine na túto príležitosť pripravila poštová správa a či s tiečím novým predstúpia pred zberateľskú verejnosť alebo sa nadalej bude uberať vysípanými chodníčkami.

Pre nás podobným medzníkom bol rok 1993. Už na prvom, ešte neoficiálnom stretnutí tvorcov a pracovníkov nastávajúceho vydavateľa slovenských poštových známok v auguste 1992, účastníci zdôrazňovali historickú príležitosť na prijatie novej koncepcie slovenskej známkovej tvorby, ktorá by okrem potrieb poštovéj prevádzky zdôvodnila vysoké výtvarnej úrovni, požiadavkám na kvalitnú tlač známok i najlepším zberateľským tradíciam a skúsenostiam. Po desiatich rokoch sa dá konštatovať, že tieto pôvodné predstavy sa do veľkej mieri podarilo realizovať. Najrukopisnejšie je to možno doložiť získanými oceniami slovenských poštových známok v zahraničí. O najnovšom a doteraz najvýraznejšom úspechu slovenskej poštovej známky, ktorú dosiahol maestro Kállay s portrétom panovníčky Márie Terézie, priblížime viac na 7. strane. Srdečne blahoželáme a veríme, že príležitosť, ktorú tento úspech ponúka, bude aj primerane využitá na ďalšie výraznejšiu propagáciu slovenskej známkovej tvorby, slovenskej kultúry a slovenskej filatelie.

Domnievame sa, že to je cesta, na ktorej je hodné pokračovať. Zaujímavé, z kultúrneho a spoločenského hľadiska hodnotné tematické zameranie známok a ich vysoká výtvarná a polygrafická úroveň, sú a sú aj v budúcnosti zostanú základnými východiskami pre zberateľstvo známok, pre filatelie. Nepochybne správnejšia, ako cesta vydávania rôznych známkových „produktoў“, ktorými sa sice ráz uľapí, ale väčšina zberateľov, niektorým sa dá takto dokonca aj zavdačiť, ale väčšina zberateľov je jasné, o čo tu ide. Napríklad vlni ponukané trojísky, či trojpásky poštových lístkov z novej 9-kusovej sérií obrazových poštových lístkov asú nebudú patrili medzi tie, ktoré by šírili dobré meno slovenským poštovým známkom doma či v zahraničí. Takéto prax ľahko môže viesť k tomu, že podobné „produkty“ sa budú vyhotovať vo veľkom a filatelistu sa namiesto oficiálnych štátnych ceník buď zaoberať zberaním čästiek podobajúcich sa pútovým atrakciám. Možno, že sa mylime, tejto problematike nerozumieme a nevieme odhaliť súčasné trendy vývoja. Dáme si však poradiť. Radi by sme poznali aj Vaše názory, vážení čitateľia. Vaša redakcia.

Jednotná mena, M.Terézia a naše príležitosť

SLOVENSKÉ ZNÁMKOVÉ NOVINKY

JURAJ PAPÁNEK

Prvú tohtoročnú emisiu vydalo Ministerstvo dopravy, pošt a telekomunikácií Slovenskej republiky dňa 15. januára 2002. V rámci emisného radu Osobnosti je venovaná nórskemu prozaikovi, básnikovi, dramatikovi a publicistovi Bjørnstjerne Bjørnsonovi (8.12.1832 - 26.4.1910), nositeľovi Nobelovej ceny za literatúru (1903). Známku nominálnej hodnoty 10 Sk vydalo MDPT SR 15.1.2002. Na známke je portrét osobnosti doplnený o symbolické prvky (veža kostola v Černovej, ruža, ľudový ornament, ženská tvár). Autorom výtvarných návrhov emisie je Jozef Baláz, rytinu známky podľa líniovej rozkresby František Horniak.

Viacfarebnú známku vytlačila PTC Praha, a.s., rotačnou ocelotlačou kombinovanou híbkotlačou na tlačových listoch po 50 známok v náklade 2 miliónov kusov. Súčasne bola vydaná FDC s domicilom priležitostnej pečiatky Kuklov (rodište historika). Na FDC je ilustračný motív viažuci sa k velkomoravskej histórii. Autor Jozef Baláz, rytie Juraj Vitek, tlač PTC Praha, a.s., jednofarebnou ocelotlačou (zelenohnedá) z plochých dosiek, náklad 6 tisíc kusov. Poradové číslo známky 254.

K vydaniu tejto poštové priležitostnej známky Univ. prof. PhDr. Matúš Kučera, DrSc. uvedol nasledovné:

Juraj Papánek sa narodil v Kuklove, v slovenskej zemianskej rodine. Študoval filozofiu v Budapešti, právne vedy v Jágrí (Eger, Maď. rep.) a teologiu v Pátkostolskej (Pécs, Maď. rep.). V pátkostolskej diecéze bol kaplánom, farárom a na koniec dekanom v dedine Olasz. Tu aj zomrel a bol pochovaný.

Spomedzi rozsiahleho diela si zaslúži pozornosť najmä práca „Dejiny národa Slovákov“ (Historia gentis Slavae). Slovákov považuje za autochtonného národ v Karpatkovej kotline. Odtiaľto sa rozsídili všetky ostatné slovanské národy a preto je aj slovenčina pramatkou všetkých slovanských jazykov. V 14 kapitolách najviac pozornosti venoval Veľkomoravskej riši a jej najväčšiemu panovníkovi Svätoplukovi. Cyrilometodéské dedičstvo a s ním spojené počiatky kresťanstva, o ktoré sa v jeho dobe usilovali historici viacerých národov, pripísal jednoznačne Slovákom. Jeho dielo sa stalo učebnicou obrodeneckej generácie. Teóriu o autochtonnosti Slovákov v Slovanov prijal i zakladateľ svetovej slavistiky P.J. Šafárik a, čo je pozoruhodné, v súčasnej dobe sa k nej prikláňa časť jazykovedy. Juraj Papánek patrí k málo poznánym, no významným pilierom obrany a ochrany slovenského národného historicizmu.

BJØRNSTJERNE BJØRNSON

Druhá známka tohtoročného emisného radu Osobnosti je venovaná nórskemu prozaikovi, básnikovi, dramatikovi a publicistovi Bjørnstjerne Bjørnsonovi (8.12.1832 - 26.4.1910), nositeľovi Nobelovej ceny za literatúru (1903).

Známku nominálnej hodnoty 14 Sk vydalo MDPT SR 15.1.2002. Na známke je portrét osobnosti doplnený o symbolické prvky (veža kostola v Černovej, ruža, ľudový ornament, ženská tvár). Autorom výtvarných návrhov emisie je Jozef Baláz, rytinu známky podľa líniovej rozkresby

Martina Činovského vytvoril František Horniak. Viacfarebnú známku vytlačila PTC Praha, a.s., rotačnou ocelotlačou kombinovanou s híbkotlačou na tlačových listoch po 50 známok v náklade 1 mil. kusov. Súčasne bola vydaná FDC s domicilom priležitostnej pečiatky Ružomberok. Ilustráciu Jozefa Baláza na FDC, pripomínaču známku Černová 1907 (vydanie 1997- výkrik ženy z Černovej, ruka, ružica), vytvral Juraj Vitek. FDC bola vytlačená jednofarebnou ocelotlačou (bordová) z plochých dosiek, náklad 6 tisíc kusov. Poradové číslo známky 255.

Vydavateľ k vydaniu známky uviedol: *Bjørnstjerne Bjørnson je predstaviteľ škandinávskeho realizmu vrcholného obdobia. Písal poviedky z dedinského prostredia, neskôr spoločenskokritické hry a romány. Medzi jeho významné diela patria: Zástavy nad mestom a prístavom (1884), Básne a piesne (1870), Nad našu silu (1883), Rukavička (1884), Mary (1906) a ī. Viaceré jeho diela vyšli aj v slovenčine (Sediacke poviedky, Bratislava 1971). Ako publicista bojoval za práva utláčaných národov, za rovnoprávnosť slovanských národov v Rakúsko-Uhorsku. Vystúpil osobitne na obranu Slovákov. V korešpondencii i ako publicista sa od roku 1904 ujal Slovákov. Na obranu Slovákov rozpútal roku 1907 ostrú polemiku proti autorovi protislovenského jazykového zákona grófovi A. Apponyimu, vyslancom Uhorska na mezinárodnom mierovom kongrese v Mnichove. Svetovú verejnú mienku rozvíril informáciami o krvipreliavaní v Černovej. Článkami o voľbnom systéme, justícii, slobode zhromažďovania v Uhorsku upozorňoval, že existuje slovenská otázka.*

ZOH SALT LAKE CITY 2002

MDPT SR vydalo dňa 25.1.2002 priležitostnú poštovú známku k Zimným olympijským hrám Salt Lake City 2002 s nominálou hodnotou 18 Sk. Na známke sú zobrazení pretekári v klasických lyžiarskych disciplínoch a hokejisti. Autorom výtvarných návrhov emisie je Ivan Schurmann, rytiny vytvoril Bohumil Šneider. Viacfarebnú známku vytlačila PTC Praha, a.s., rotačnou ocelotlačou kombinovanou s híbkotlačou na tlačových listoch po 50 známok v náklade 1 mil. kusov. Súčasne bolo vydané FDC s ilustračnou kresbou dvoch hokejistov a s domicilom priležitostnej pečiatky Bratislava. FDC je vytlačená jednofarebnou ocelotlačou

(tmavomodrá) z plochých dosiek v náklade 5 tisíc kusov. Poradové číslo známky je 256.

Na margo vydania známky Dr. Peter Osuský, člen Slovenského olympijského výboru, napísal: Dejiskom XIX. zimných olympijských hier je hlavné mesto štátu Utah - Salt Lake City (USA). Stalo sa ním 155 rokov po svojom založení. Mesto bolo založené 147-člennou skupinou mormónov vedenou B. Youngom a je dodnes najvýznamnejším mormonským náboženským centrom. Po Lake Placid (1932 a 1980) a Squaw Valley (1960) sa stalo tretím mestom USA, ktorému sa dostalo tej cti byť dejiskom OH. Napriek rozporným momentom v procese výberu a tragickej udalosti z 11. septembra 2001 sú organizátori odhadliani zúročiť roky príprav. Bezprecedentné akty teroru neotriasli veľkou demokraciou, ako

v to dúfali ich neblahí pôvodcovia. „Olympijské hry sú tou najspärvnejšou odpovedou na vlnu násilia a teroru a nesmú sa stat ich obetou“ - povedal novozvolený predseda Medzinárodného olympijského výboru Jacques Rogge. A tak sa 8. februára 2002 pod piatimi kruhmi stretnú športovci pripravení bojať o 78 sérií olympijských medailí. Pre slovenský olympijský tím to bude tretia účasť na ZOH.

■ ME V ŠPRINTE PSÍCH ZÁPRAHOV DONOVALY 2002

Slovenská pošta, š.p., na základe schválenia Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vyhľásilo s platnosťou od 8.2.2002 vydanie príležitostnej poštovej známky Majstrovstvá Európy v sprinte psích záprahov Donovaly 2002 v nominálnej hodnote 6 Sk. Na známke je zobrazený pretekár so psím záprahom. Autorom výtvarných návrhov emisie je Peter Uchnár, rytinu vytvoril Rudolf Cigánik. Viacfarebnú známku vytlačila PTČ Praha, a.s., rotačnou oceľotlačou kombinovanou s hľbkotlačou na tlačových listoch po 50 známok v náklade 6 mil. kusov. Súčasne bola vydaná aj FDC s pohľadom na zimnú krajinu na Donovaloch. FDC je vytlačená jednofarebnou oceľotlačou (šedomodrá) z plochých dosiek v náklade 6 tisíc kusov. Poradové číslo známky je 257.

K vydaniu príležitostnej známky starosta obce Donovaly Miroslav Daňo, napísal: Všeobecne platí, že história sa neopakuje. V prípade organizovania pretekov psích záprahov v horskej obci Donovaly to však neplatí. Majstrovstvá Európy sa na biele stráne v jej chotári vrátili po šiestich rokoch. Za tento čas sa preteky psích záprahov stali najatraktívnejším zimným športom a podujatia navštievujú desiatisíce divákov, hlavne detí. Netreba však zabudnúť na stovku musherov - pretekárov organizovaných v 17 kluboch na Slovensku. Títo za krátku dobu dosiahli rad významných športových umiestnení a boli zaradení medzi najúspešnejších športovcov roka. Organizačný výbor 8. Majstrovstiev Európy FISTC pretekov psích záprahov v sprinte verí, že tohtoročný šampionát

sa vydarí k všeobecnej spokojnosti účastníkov, divákov a sponzorov a prispeje tak, v tomto pre Donovaly jubilejnom roku, k otvoreniu osláv 300. výročia združenia siedmich uhlarských osád pod jeden administratívny celok - Donovaly.

NÁLEPNÉ LISTY

■ NL: ZOH Salt Lake City 2002

zvadený predseda Medzinárodného olympijského výboru Jacques Rogge. A tak sa 8. februára 2002 pod piatimi kruhmi stretnú športovci pripravení bojať o 78 sérií olympijských medailí. Pre slovenský olympijský tím to bude tretia účasť na ZOH.

ZOH SALT LAKE CITY 2002

Slovenská pošta, š.p. vydala nálepny list so známkou zo ZOH Salt Lake City 2002 18 Sk a príležitostnou pečiatkou s dátumom vydania známky 25.1.2002 (z FDC). NL formátu A5 je doplnený kompozíciou kresby ústredného motívum známky, logom SP a názvom emisie.

□ Pripravil vkn

NOVÉ PEČIATKY

Informácie o nových príležitostných poštových pečiatkach, ktoré majú byť používané v druhej polovici februára a v marci tohto roku (podľa oficiálnych údajov SP, ktoré sme získali do 25.1.2002).

- 14.- 17.2.2002 Donovaly: VIII. ME V ŠPRINTE PSÍCH ZÁPRAHOV NA DONOVALOCH
- 21.2.2002 Detva 1: JÚLIUS THURZO - NÁMORNÝ KAPITÁN DETVY / 1888-1955
- 20.3.2002 Revúca 1: PRVÉ SLOVENSKÉ GYMNAZIUM - NÁRODNÁ KULTÚRNA PAMIATKA / 1862-1874 / 140
- 28.3.2002 Trenčín 1: 410. VÝROČIE NARODENIA J.A. KOMENSKÉHO / 1592-1670

Propagačný stočok výplatného stroja

■ Bratislava 3 do 24.2.2002 - **XIX.ZOH SALT LAKE CITY 2002** (používaný na výplatnom stroji SOV, Junácka 6, 832 80 Bratislava 3).

□ Jozef Soukup

Výtvarný návrh na priležitosťné poštové pečiatky k 410.výročiu narodenia Učiteľa národov - J. A. Komenského, ktorého autorkou je Janka Masárová. Za poskytnutie návrhu dakujeme Ivanovi Kubelovi.

NOVÉ MINCE

Ludovít Fulla 1902-1980

Národná banka Slovenska (NBS) začiatkom februára tohto roku vydala v rámci voľného cyklu „Moderné slovenské umenie“ pamätnú striebornú mincu (dalej len PSM) nominálnej hodnoty 200 Sk pri priležitosti 100. výročia narodenia Ludovíta Fullu (27. 2. 1902 - 21. 4. 1980).

Národný umelec Ludovít Fulla, maliar, grafik, ilustrátor, scénograf a výtvarný pedagóg, pochádzal z Ružomberka. Študoval na maliarskej škole Gustáva Mallého v Bratislave a na Umeleckopriemyslovej škole v Prahe. V roku 1927 sa vrátil na Slovensko a pôsobil ako učiteľ v Senici a v Malackách. Stál pri zdrobe Školy uměleckých remesiel v Bratislave. V rokoch 1930-1932 úzko spolupracoval s Mikulášom Galandom. Od roku 1931 spolupracoval so SND na priekopníckych scénických výpravách. Na VŠVU v Bratislave (1949-1952) založil a viedol oddelenie figurálneho kreslenia a monumentálno-dekoratívneho maliarstva. Neskôr pôsobil ako slobodný umelec v Bratislave, Žiline a od roku 1962 v Ružomberku.

Prvé svoje významné obrazy a grafiky vytvoril už počas štúdia v Prahe. V rokoch 1919-1931 prešiel experimentálnym obdobím, inšpiroval sa tvorbou expresionistov a kubistickým maliarstvom. Vychádzal z ľudovej kultúry a svojou tvorbou dokázal, že ľudové motívy v novom poňatí môžu vytvoriť slovenský variant európskeho umenia. Za jeho rozumnú kompozíciu *Pieseň a práca* získał v roku 1937 v Paríži striebornú medailu Grand Prix. Počas II. svetovej vojny sa zameral na komornú tvorbu, od roku 1946 maloval námety oslavujúce roľnícku prácu a krásu ľudových typov, potom sa prevažne venoval ilustrátorskej práci (ním ilustrované Dobšínskeho

rozprávky boli vydané v dvanásťich jazykových mutáciach). Jeho tvorba z neskoršieho obdobia je charakteristická geometrickou štylizáciou tvarov a zjednodušenou dekoratívnu koncepciou obrazovej plochy. Rozsiahlu zbierku svojich diel daroval štátu. Je umiestnená v Galérii L.Fullu v Ružomberku, v jeho rodnom meste (sprístupnená verejnosti od roku 1969). Zúčastnil sa mnohých svetových výstav a výrazne prispel k reprezentácii slovenského výtvarného umenia v zahraničí. Za svoju tvorbu získal viaceré významné ocenenia doma i zahraničí.

Autorom 200-korunovej PSM je Emil Fulka. Na lícnej strane mince je v kompozícii charakteristických výtvarných prvkov z tvorby L.Fullu umiestnený štátny znak SR a vpravo pod ním je letopočet razby 2002. V ľavej časti mincového pola je vyobrazená žena z diela „Černoška“ a v pravej časti detail mladencu s pŕštalou z diela „Pieša a práca“. Názov štátu je v dvoch riadkoch pri spodnom okraji mince.

Na rubu uprostred je portrét L.Fullu s kompozíciou jeho typických výtvarných prvkov v pozadí. V spodnej časti je faksimile jeho podpisu a v hornej časti sú letopočty označujúce rok jeho narodenia a úmrtia. Označenie nominálnej hodnoty PSM je vpravo od portrétu. Vľavo dole od portrétu sú umiestnené iniciálky autora výtvarného návrhu „EF“ (Emil Fulka) a značka mincovne „MK“ (Mincovňa Kremnica, š.p.).

Na hrane PSM je nápis do hĺbky „LUDOVÍT FULLA - MALIAR - GRAFIK - ILUSTRÁTOR“. Začiatok a koniec textu je oddelený značkou v tvare maliarskej palety.

Minca sa razí zo zlatiny obsahujúcej 750 dielov striebra a 250 dielov medi, jeho hmotnosť je 20 g a priemer 34 mm, hrubka 2,8 mm. Počet PSM je 13700 kusov, z toho v razobrom lesku 11300 kusov a v prevedení PROOF 2400 kusov □ Pripravil vkn

Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

ČR: Tradícia známkovej tvorby, XIX. ZOH a Zimné paraolympijské hry Salt Lake City

Emisiu činnost Českej republiky každoročne otvára 20. januára priležitosťná známka pod názvom „*Tradice české známkové tvorby*“. V roku 2002 je táto emisia venovaná Maxovi Švabinskému a Bohumilovi Heinzovi. Námetom známky nominálnej hodnoty 5,40 Kč je rytecí prepis známky s alegorickou postavou Republiky od M. Švabinského a B. Heinza, ktorá bola vydaná v roku 1938 k 20. výročiu Československej republiky a to v hárčekovej i bežnej hárkovej úprave (H 347, 348-349). Autorom návrhu a rytiny známky je B.Housa. Vydaná bola rotačnou o-čeloflačou (hnedočierna) kombinovanou trojfarebnou hárkotlačou (okrová, červená a modrá) v PL po 30 ks známok a vo zvláštej úprave pre známkové zošity (8 známok a 4 kupónov s kvetinovým motívom M. Švabinského a faksimile jeho podpisu). Katalog.č.známky: 0313.

■ Dňa 30.1.2002 bola vydaná príležitostná známka XIX.ZOH Salt Lake City. Obrazový námet emisie je zameraný na akrobatický skok na lyžach. Na tvorbe známky nominálnej hodnoty 12 Kč sa podielali Zdeněk Netopil (návrh) a Miloš Ondráček (rytina). Vydaná bola rotačnou ocelotlačou (čierne) a kombinovanou štvorfarebnou ocelotlačou (žltá, červená, modrá a hnedá) v PL po 35 kusov známok. Katalog. č. známky: 0314.

■ Ten istý deň bola vydaná aj príležitostná známka k Zimným paralympijským hrám v Salt Lake City. Kresba známky symbolizuje zjazdové lyžovanie. Výtvarný návrh: Pavel Hrach, rytina: Bohumil Šneider. Tlač: rotačná ocelotlač (modrá) kombinovaná štvorfarebnou hlbkotlačou (tmavomodrá, svetlomodrá, zelená a červená) v PL po 50 ks známok. Katalog. č.známky: 0315 □ vkn

Česká služobná celinová obálka

VĚC POŠTOVNÍ SLUŽBY

SERVICE DES POSTES

V decembri minulého roka bola vydaná celinová služobná obálka určená na rozosielanie novoročných blahoželanií pracovníkov Českej pošty. Obálka má rozmer 218x111 mm a bola vydaná v náklade de 12 tisíc kusov. Pre známkový obraz a ilustráciu lavej strany obálky boli použité známe obrázky Jozefa Ladu: Deti v zime (tentto obrázok už vyšiel v roku 1970 na čs.známke hodnoty 2,40 Kčs) a Nočný hlásnik. Nad známkou je nápis ČESKÁ REPUBLIKA, pod známkou text VĚC POŠTOVNÍ SLUŽBY a SERVICE DES POSTES. Katalógové číslo obálky je CSO 7 □ vkn

Maďarsko: 150 rokov štátnej tlačiarne

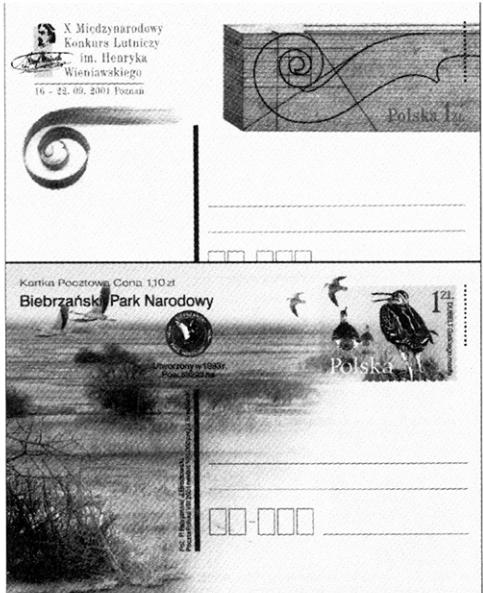
Maďarská pošta si vydaním príležitostnej známky pripomínenia jubileum svojej Štátnej tlačiarne. Zrod tlačiarne je datovaný do roku 1851, kedy vznikla v Maďarsku pobočka viedenskej C.K. štátnej tlačiarne. Tlačiarň pre filatelistov je predovšetkým zaujímavá tým, že sa v nej tlačili prvé madarské známky po rakúsko-uhors-

skom vyrovnaní. Námet prvých známok použil autor výtvarných návrhov emisie J.Kass na známku i FDC. Príležitostná pečiatka symbolicky zobrazuje tri rotačné tlačové valce s tlačovým hárkom papiera. Známka nominálnej hodnoty 150 Ft bola vydaná 23.11.2001 v náklade 200 tisíc kusov. Vytláčená bola ofsetom v Štátnej tlačiarne a to v priehradkových listoch po 15 kusov známok □ vkn

Polsko: Ukážka z tvorby poštových lístkov

Polští poštové lístky s natlačenou známkou sa už tradične vyznačujú zaujímavým a často i nevšedným grafickým riešením nielen známky, ale celej plochy lístku. Mnohí autori výtvarných návrhov maximálne využívajú plochu lístku na stvárnenie námetu, ktorý neraz vedia veľmi originálne zosúdliť s kresbou poštovej známky. Z bohatej produkcie polských poštových lístkov minulého roka sme na ukážku vybrali dve, ktoré boli vydané v II.polroku 2001 ■ 10.medzinárodný husľový konkurov H.Wieniawskiego (16.- 22.9.2001, Poznań). Autor výtvarného návrhu M.Buszewicz siahol po nevšed-

nom návrhu známky z počiatocnej fázy výroby huslí: Nákres krčku huslí na naukladaných vrstvách dreva. A drevnená strúžlina na lavej strane lístka sugestívne naznačuje prácu majstrov husliarov. Lístok má nominálnu hodnotu 1 Zi a vydaná bola v náklade 90 tisíc kusov ■

Biebrzanský národný park. V tomto prípade autor výtvarného návrhu J.Brodovski použil dve farebné fotografie (okrem svojej aj P.Fabijanského) s pohľadom na časť územia parku s členitými vodnými plochami a s predstaviteľmi niektorých druhov vodného vtáctva. Fotografie dopĺňajú emblém a stručné informácie o tom, že tento park bol utvorený v roku 1993 a má rozlohu 59223 hektárov. Lístok (1 Zi) bol vydaný v náklade 190 tisíc kusov □ vkn

Rakúsko: Uvedenie eura a propagácia krajiny

Ako iné európske štát, ktoré pristúpili k jednotnej **novej európskej mene euro**, i Rakúsko privítalo túto významnú reformu novou poštovou známkou. Je na nej symbolický motív Európy i novej meny. Navrhlo ju H. Margreiter, nominálna hodnota 3,27 €, tlač viačfarebná. Vydaná bola 1.1.2002 (vyobr.na 2.str.obálk) ■ V prvý deň roku 2002 bolo vydaných 5 známk ako začiatok nového emisného radu „**Rakúsko - krajina dovoleniek**“. Sú na nich zobrazené doteraz v rakúskej známkovej tvorbe nové alebo menej frekventované motívy: Ulica krásnych lámov vo Viedni (0,51 €), Domy s vinohradníckymi pivnicami v Hadres (0,58 €), Horský hotel na Skalnatom mori v pohorí pri Salzburgu (0,73 €), Tirolský horský rolnícky dom (0,87 €) a Cesta ku kláštoru Sv.križa pri Viedenskom lese (2,03 €). Autorom pozoruhodných scenérií je A.Tuma. Známky vytlačili v Státejne tlačiarne vo Viedni technikou rytiny v kombinácii s viačfarebnou hlbkotlačou. Emisný rad bude pokračovať ďalšími známkami □ Zc

Novinky z Ukrajiny

Teren mapka štátu s vyznačením oblasti a erb oblasti (dvojhlavý orol) ■ Iba o deň neskôr bola vydaná ďalšia známka tohto emisného radu, venovaná **Kirovogradskej oblasti** ležiacu v centrálnej časti štátu. Na známke 30 k vidieť lán kvitnúcich slniečnic, monumentálnu katedrálu, mapku štátu a erb regiónu ■ Dňa 7.10.2001 bola vydaná príležitosťná známka k **VII. národnej filatelickej výstave UKRFILEX 2001** v Dnepropetrovsku. Dva obrazové

plány známky tvoria poštový jazdec a stará i nové stavebné dominanty mesta. Nominálna hodnota známky je opäť 30 k ■ Podobne ako viaceré iné európskej krajiny, vydala aj Ukrajina príležitosťnú známku s názvom „**Dialóg civilizácií**“. Použila pri tom rovnaký výtvarný návrh - symbolický kresba rôznych ľudských rás na rôznych svetových stranach Zeme vzájomne komunikujúcich. Dňom vydania bol 9.október 2001, nominálna hodnota známky je 70k □ ilk

SPRÁVY · OZNAMY

■ Deň známky v Košiciach

Deň slovenskej poštovnej známky a filatelie každoročne pripomínajú ZSF a SP slávnostným zhromaždením v Bratislave. Kedže naše hlavné mesto je východu republiky dosť vzdialené, východoslovenskí filatelisti, najmä košickí, sa rozhodli pravidelne každý rok zorganizovať takýto „malý“ Deň slovenskej poštovnej známky a filatelie aj pre svoj región. Tak tomu bolo aj v závere minulého roka, keď sa 15.12.2001 filatelisti už tradične zhromaždili v priestoroch Slovenského technického múzea v Košiciach.

Program zhromaždenia bol veľmi zaujímavý. Účastníkov pozdravili príhovormi námestník riaditeľa Východoslovenského riaditeľstva pôšt Ing. Milan Valluš a predsedu Združenia klubov filatelistov východoslovenského regiónu (ZKF VR) Dušan Evinic. Tajomník regionálnej komisie mládeže MVDr. Alexander Bárd, CSc., oboznánil prítomných s výsledkami súťaže aktivity klubov mladých filatelistov, v ktorej sa najlepšie umiestnili mladí filatelisti zo Košíc, Popradu a Kežmarku. Do programu prispeli prednáškou Viliam Gaál. Hovoril v nej o historii košickej pošty ako aj o výstavbe novej pošty Košice 1. Súčasťou slávnostného zhromaždenia bolo aj odovzdávanie Čestných odznakov ZSF mimozávazovým predstaviteľom - riaditeľovi Štátnej vedeckej knižnice v Košiciach JUDr. Jánovi Gašparovi, námestníkovi riaditeľa Východoslovenského riaditeľstva pôšt Ing. Milanovi Vallušovi a náčelníkovi Posádkového klubu armády v Košiciach majoru Ing. Vlastimilovi Pytelovi - ktorí významnou mierou prispievajú k obohateniu filatelistického života vo východoslovenskom regióne. Účastníci sa mali možnosť oboznámiť aj s plánom činnosti košických filatelistov na rok 2002, v ktorom nechýba ani výstavná a prednášková činnosť, slávnostné zhromaždenie pri príležitosti 80. výročia založenia Klubu filatelistov 54-01 Košice a záverom roka tradičné zhromaždenie ku Dňu poštovnej známky a filatelie. Po oficiálnej časti slávnostné zhromaždenie počítačovalo priateľským besedovaním a vymieňaním skúseností □ **Zdeněk Baliga**

Známka „Dejiny poštového práva“ ocenená Grand prix de l'exposition WIPA 2000

Od roku 1980 sa vo Viedni volí najkrajšia známka sveta. Prvý raz bola táto súťaž akciovou propagujúcou Medzinárodnú výstavu poštových známok WIPA 1981. Odvtedy môžu každoročne nominovať do tejto súťaže všetky členské krajiny Svetovej poštovéj únie (UPU) svoju kandidátku, z ktorých sa vyberie 10 najkrajších známok sveta. Z tohto konkuru sú vylúčené rakúske poštové známky, i keď je nepochybne, že rakúske poštové známky predstavujú svetový štandard. Tohtoročnú najkrajšiu známku sveta, ako nás informuje januárové číslo časopisu rakúskych filatelistov Die Briefmarke, vybrala vysoko-kvalifikovaná 9-členná porota zložená z predstaviteľov rakúskej pošty, rakúskych umelcov navrhujúcich známky, filateličkého žurnalistu ako i predstaviteľa vzáru rakúskych filatelistov. Hodnotilo sa podľa štatútu Veľkej ceny výstavy WIPA.

V 21.súťaži získala dňa 21.11.2001 prvé miesto slovenská poštová známka „Dejiny poštového práva“ (kat.č.Pof.224, Mi.384), ktorú vydalo MDPT SR 18.12.2000 (obr.na 1.str.obálky). Známka, ktorá bola vydaná v štvornámkovom priebehradkovom liste s potlačeným kupónom, je nám dobre známa. Slovenskí filatelisti ju v Ankete o najkrajšiu známku roka 2000 dali na prvé miesto a získala aj Cenu Ministera ako najkrajšia slovenská poštová známka roku 2000.

Druhé miesto získala belgická známka vydaná k 500. výročiu narodenia Karola V., ktorá bola spoločným belgicko-španielskym vydaním. Na hárčeku Belgicka v duálnej nominálnej hodnote (34 BFr / 0,84€) je zobrazený rímsky cisár Karol V. na koni v dobovej zbroji a s mapou vtedajšieho sveta v pozadí (Mi.2940, Bl.76). Tretie miesto získala švédská známka „1000. známka Czesława Slaniu“ (Mi.2161, Bl.15), ktorá zobrazuje časť nástenej maľby „D.K.Ehrenstrala „Hrdinské činy Švédskych kráľov“. Štvrté miesto získala luxemburská známka (21 F)

„Obraz z umeleckej zbierky luxemburskej pošty“ (Mi.1509), o piate a šieste miesto sa delí lichtenštejská známka zo súrie „Letné olympijské hry v Sydney“ (Mi.1242) s estónskym dvojnámkovým hárčekom „Exlibris z Estónska“ (Mi.387-388, Bl.4). Siedme miesto získala česká známka (26 Kč) s obrazom Alfonса Muchu „Bruneta“ (Mi.276). Na ďalších miestach sa umiestnilo známky Cypru (Mi.969), Nového Zélandu (Mi.1814), Korey a Chorvátska.

V súťaži vyhrala s významným predstihom pred ostatnými známkami, na ktorej dominuje postava Márie Terézie. Stojí za zamyslenie, prečo práve táto naša známka bola prvá v takejto náročnej súťaži. Keď si prečítame propozície súťaže zistíme, že klúčovú úlohu pri hodnotení má výber témy, umelecké spracovanie a technická realizácia. Navrhovatelia známky mali štastnú ruku, výbrali príťažlivú tému blízku naturelu našich susedov, tvorca predložil výtvarný návrh nesúci bravúrne prvky vyzretého umeleckého štýlu, perfektný rytiecký prepis a tlač z plochých dosiek urobili bodku za dielom, na ktoré sme právom hrdí. Môžeme úprimne zablahoželať autorovi známky Prof. Dušanovi Kállayovi, rytcovi akademikovi Rudolfovi Cigánkovi a Ministerstvu dopravy, pošti a telekomunikácií SR za významný umelecký a vydavatelský čin. Toto ocenenie vyslalo celému svetu signál, a nie po prvý raz, že na Slovensku pôsobí umelecká a rytiecká škola známkovej tvorby, ktorá si zaslúží obdiv filateličkého i občianskej verejnosti.

V histórii Slovenskej republiky je to už po tretí raz keď slovenská poštová známka sa umiestnila v prvej desiatejke najkrajších známok sveta v tejto prestížnej súťaži. Tieto ocenenia výrazne posilnili argumenty tej časti filateličiek a umeleckej verejnosti, ktorá zastáva názor, že tlač slovenských známok z rytiny by mala ostať zachovaná. Lebo faktom je, že prvé tri miesta v minulorocnej svetovej súťaži obsadili tlačené z rytiny a to má vysokú výpovednú hodnotu.

Máme úprimnú radosť, že prvé miesto vyhrala známka navrhnutá do emisného plánu ZSF. Pôvodne mala byť výstavnou známkou neuskutočnenej výstavy SLOVENSKO 2000 □ **Lubomír Flóch**

■ Spolupráca medzi ZSF a PM SP

Spolupráca medzi Zväzom slovenských filatelistov a Poštovým múzeom Slovenskej pošty, resp. s jeho predchodcami začala už v štyridsiatich rokoch minulého stoča, keď v roku 1942 bolo pri Slovenskom národnom múzeu v Martine zriadené filateličké oddelenie. Mušelo prejsť niekoľko desaťročí, než v osemesdesiatich vzniklo Dokumentačné centrum spojov v Bratislave v priestoroch hlavnej pošty na námestí SNP. Od roku 1993 bolo toto účelové stredisko organizačne začlenené do ústredia Slovenskej pošty, š.p., ako Dokumentačné centrum a známková tvorba (DCZT) a bolo prestaňované na poštu Bratislava 55 Petřžalka. Keď sa ústredie SP prestaňovalo do Banskej Bystrice, v roku 1997 sa DCZT prestaňovalo do tohto mesta a postupne sa vytvorili aj podmienky na ustanovenie poštového múzea. Túžba sa stala skutočnosťou 1.3.2000, keď Ministerstvo kultúry SR dovedajšie DCZT bolo zaregistrované medzi múze-

ami pod názvom Slovenská pošta, š.p., Poštové múzeum. Pri príležitosti otvorenia prvej stálej expozície múzea 12.októbra 2001 bola ocenená aj spolupráca ZSF a jeho členov udeľením strieborných pozlátených medailí doc.L.Flochovi, M.Narškovi, JUDr.O.Gátovi, MUDr.P.Ousiskemu, J.Korenému, M.Kiššimonovi, JUDr.T.Rapčanovej a E.Smažákovi □ ký

■ Dodatok k mineralogickým podujatiám

Kalendár mineralogických podujatií v prvom polroku 2002, ktorý sme uverejnili v časopise Zberateľ č.12 / 2001, s.5-6, dopĺňujeme dvomi akciami:

■ **10.-11.2.2002 BRATISLAVA** · Medzinárodná výstava minerálov, fosílií a šperkov z drahých kameňov spojená s predajom · Cultus - Dom kultúry, Ružinov (pozor - zmena, pôvodný termín bol 19.-20.4.2002)

■ **8.6.2002 TRNAVA** · Mineralogická a ezoterická výstava a burza minerálov · Západoslovenské múzeum, Múzejné námestie 3. □ (om)

NOVÉ POŠTOVÉ SADZBY PLATNÉ OD 31.12.2001

S účinnosťou od 31.12.2001 platia nové tarify niektorých výkonov poštovej prevádzky Slovenskej pošty, š.p., pre medzinárodný i tuzemský styk. Zmeny sa týkajú najmä novej klasifikácie poštových služieb pre listové a balíkové zásielky, ktoré podľa rýchlosť dodania sú delené do dvoch tried - I. trieda s doručením zásielky adresátovi do jedného pracovného dňa po podaji, 2. trieda s doručením zásielky adresátovi do dvoch pracovných dní po podaji. Uvádzame prehľad o niektorých nových sadzbách, pre podrobnejšie informácie obráťte sa na poštu (R)

LISTOVÉ ZÁSIELKY - TUZEMSKÝ STYK

	do 20 g		do 50 g		do 500 g		do 1000 g		do 2000 g	
	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda
Lístok	10,00	5,50								
List	10,00	6,00	12,00	7,00	22,00	13,00	37,00	19,00	56,00	37,00

BALÍKOVÉ ZÁSIELKY - TUZEMSKÝ STYK

	do 5 kg		do 10 kg		do 15 kg		do 20 kg		do 25 kg	
	1.trieda	2.trieda								
Balík	56,00	37,00	74,00	50,00	93,00	62,00	121,00	85,00	148,00	104,00

LISTOVÉ ZÁSIELKY - MEDZINÁRODNÝ STYK

	Susedné štáty		Ostatné štáty Európy		Ostatné štáty sveta	
	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda	1.trieda	2.trieda
Lístok (do 20g)	10,00	7,00	14,00	9,00	18,00	12,00
List do 20 g	10,00	9,00	14,00	12,00	18,00	17,00
50 g	18,00	16,00	22,00	20,00	34,00	32,00
100 g	34,00	30,00	40,00	35,00	58,00	51,00
250 g	65,00	60,00	80,00	70,00	120,00	104,00
500 g	120,00	110,00	140,00	130,00	220,00	195,00
1000 g	240,00	220,00	280,00	260,00	440,-	390,-

POPLATKY ZA POUKÁŽKY - TUZEMSKÝ STYK

	Druh poštovéj poukážky				
	A	C	D	E	E*)
Suma do 500 Sk	8,00	12,00	-	11,00	14,00
1000 Sk	10,00	16,00	50,00	14,00	17,00
5000 Sk	13,00	22,00	58,00	16,00	19,00
10 000 Sk	17,00	27,00	65,00	18,00	21,00
Za každých ďalších 10 tisíc Sk alebo ich časť	10,00	10,00	10,00	8,00	8,00
					10,00

*) E - poukážka podaná na zozname

POPLATKY ZA ZVLÁŠTNE SLUŽBY

	1.trieda	2.trieda
Doporučene	9,00	9,00
Dobierka	7,00	7,00
Poistenie listu do 1000 Sk	25,00	25,00
Poistenie balíka do 1000 Sk	15,00	15,00
- za každých ďalších 1000 Sk alebo ich časť	5,00	5,00
Pečatenie	13,00	13,00
Doporučene do ľudziny	38,00	38,00

■ Upresnenie emisného plánu pamätných mincí na rok 2003

Banková rada Národnnej banky Slovenska schválila technickú špecifikáciu pamätnej mince nominálnej hodnoty 10 tisíc korún k 10.výročiu vzniku Slovenskej republiky. Mince bude mať **neobvykly štvorcový tvar**, pričom do stredu základnej štvorcovej zlatej platičky s rozmermi 29,5 x 29,5 mm bude vsadená okrúhla **platička z paládia** s priemerom 11 mm. Banková rada NBS tiež schválila zmenu termínu emisie pamätnej striebornej 1000-korunovej mince k 10.výročiu vzniku SR z januára na **december 2002**.

Dalšie dve 200-korunové pamätné mince (Imrich Karvaš, Jozef Škultéty) a súbor pamätných mincí s motívom slovenských bankoviek budú vydané tak, ako bolo uverejnené v časopise Zberateľ (č.9 / 2001, s.5) □ vkn

■ Námetoví konzultanti

Námetová filatelia nesporne patrí medzi najrozšírenejšie zberateľské filatelistické oblasti. Komisia námetovej filatelia Zväzu slovenských filatelistov (dalej len KNF ZSF) sa snaží pomáhať námetárom, aby ich počet neklesal, aby vznikali nové výstavné exponáty a stúpala úroveň jestvujúcich exponátov. V minulých rokoch sa združovali v odborných skupinách podľa zbieranej tematiky. V Českej republike odborné skupiny alebo odborné spoločnosti fungujú. Na Slovensku je zatiaľ minimálny záujem o takúto činnosť. Výnimkou sú dve veľmi aktívne odborné spoločnosti: Slovenská spoločnosť olympijskej a športovej filatelia a Spoločenstvo svätého Gabriela. Najnovšou iniciatívou KNF ZSF je vytvorenie zboru konzultantov pre niektoré zberateľské námetu. Chceme, aby sa zberatelia rovnakého námetu mohli obrátiť o radu na skúsených zberateľov a vystavovateľov, aby o sebe vedeli.

Konzultant im poradí pri získavaní filatelistických materiálov k zbieranej téme, prípadne aj pri ich oceňovaní. Poradí pri nadvádzovaní kontaktov a dalšími zberateľmi témy, prípadne poskytne aj inú pomoc.

Pretože KNF ZSF nemá peniaze na financovanie tejto konzultačnej činnosti, záujemcovia o konzultáciu musia poslat ofrankovanú obálku na odpoved.

Konzultanti pre zberateľské námete:

DEJINY - Alexander Urminsýk, Piešťany.

DOPRAVA - Eva Lechnerová, Vrbové.

FAUNA-FLÓRA - Lubomír Adamčík, Ružomberok.

HUDBA - Ing.Luboš Weigner, CSc., Krompachy.

KOZMOS - Mgr.Pavol Ondráška, Bratislava.

MAXIMAFILIA - MVDr.Július Molnár, CSc., Trnava.

MLÁDEŽNÍCKA FILATELIA - Ing.Jozef Rančák, Poprad.

RELIGIÓZNA FILATELIA - Marián Žák, Trenčín.

ŠPORT - Ing.Marián Osuský, Nitra.

VÝTVARNÉ UMENIE - Ing.Ivan Lužák, Bratislava

KNF ZSF verí, že sa zberatelia obrátia na konzultanta, aby mi pomohol a on môhol získať prehľad o zberateľoch tohto námetu. Ak by boli záujemcovia, mohli by sa vytvoriť aj na Slovensku odborné skupiny alebo odborné spoločnosti. Adresy konzultantov poskytne na požiadanie tajomník KNF (Ing.Ján Maniaček st., Dlhá 56, 949 01 Nitra, tel. 037 / 733 5060) alebo sekretariát ZSF (Radlin-

ského 9, 811 12 Bratislava). KNF ZSF by privítala ochotných zberateľov aj dalších námetov, ktorí by boli ochotní stať sa konzultantmi □ **Ján Maniaček st.**

Súťaž o KVET ZBERATEĽA (2)

Vážení čitatelia, dakujeme za vaše odpovede na prvé súťažné otázky i za priažnivé prianie súťaže. K ohlasom sa vrátime a vyhodnotenie prvého kola súťaže urobíme však až v marcom čísle, napoko do uzávierky tohto čísla to už nemôžeme stihnuť. Zatiaľ budeme pokračovať súťažnými otázkami druhého kola:

1. Napište názov emisie a rok vydania československých poštových známok, na ktorých boli prvýkrát zobrazené kvety ako ich hlavný obrazový motív (ne-nechajte sa pomýliť známkou na prej strane obálky!).

2. Napište názov článku a jeho autora, ktorý sa vám v tomto (2.) čísle Zberateľa najviac páčil.

Ešte raz stručne zopakujeme súťažné podmienky: Každý účastník súťaže je zaradený do zlosovania o nákupné poukážku firmy Zberateľ v hodnote 250 Sk (bez ohľadu na to, či na 1.otázku odpovedal správne alebo nie) a za správnu odpovедь na 1.otásku súťažiaci bude okrem toho zaradený aj do žrebovania o prémiovú kolekciu známok s námetom kvetín. Súťaž bude pokračovať po celý rok 2002 a kto sa jej zúčastní minimálne 10-krát, bude zaradený aj do konkornočného žrebovania o hodnotnej cene. Vaše odpovede na otázky 2.súťažného kola pošlite výhradne na korešpondenčnom lístku s poznámkou „Súťaž“ alebo e-mailom na adresu redakcie najneskôr **do 28.februára 2002**.

Z Vašu účasť v súťaži vopred dakujeme! Redakcia

Štyrikrát jednou vetou

- Inaugurácia nových poštových známok emisného dňa Osobnosti „Juraj Papánek“ a „Björnsterne Björnson“ sa uskutočnila 31.1.2002 v Gallery Arias & Vanda v Modre
- III. Mestskú filatelisticko - filokartistickú výstavu KOŠICE 2002 organizátori plánujú uskutočniť v dňoch 5. až 31.mája 2002.
- Maďarskí filatelisti si v tomto roku pripomenujú niekoľko okrúhlych výročí - 80 rokov filatelistickej organizácie, 50 rokov MABEOSZ-u a 75.Deň poštovej známky
- Košickí filatelisti v roku 2002 pripravujú odborné semináre so zameraním na oblasť perfínov (13.marec), pohľadnic (9.máj), poštovej histórie (9.október) a slovenskej poštovej známky (14.december).

Z LISTOV ČITATEĽOV

ČISLOVANIE POŠTOVÝCH LÍSTKOV ■ Pán Ján Denk

z Popradu sa pred časom v liste s nami podeli so svojimi starosťami s čislovaním nových slovenských poštových lístkov. Do roku 1999 to bolo v poriadku - píše, ale problémy začali od roku 2000, keď vznikli rozdiely medzi čislovaním v časopise Zberateľ a katalógom SLOVENSKO 2001. K tomu ešte pridobudlo čislovanie lístkov vydavateľom a potom už nastal hotový galimatiás: „Komplikácia vrcholí, keď CDV HUNFILEX 2000 vydany 17.8.

2000 v katalógu má číslo 48, na lístku je vytláčené číslo lístku 47 a časopis Zberateľ uvádzá pod číslom 46! - píše pán Denk. Autor má pravdu a k tejto dezorientácii zberatelov sme prispeali aj my. Stalo sa to tak, že vydanie niektorých poštových poštových lístkov ušlo našej pozornosti, nevedeli sme o nich a pri uverejňovaní informácií o nasledujúcich lístkoch sme im pridelovali nesprávne čísla. V tom čase POFIS totiž informácie o nových CDV nevydával a redakcia nemala zabezpečený pravidelný prískum ani iných podkladov. Od času, keď POFIS začal lístky číslovať, začali sme uverejňovať iba nimi uvádzané čísla a katalógové číslo nechávame na dodačné stanovenie autormi katalógov. Práve preto, aby sme do tejto veci nevnášali zbytočný zmätok a nespôsobovali zbytočné starosti zberatelia, ako to píše nás čitateľ v závere svojho listu: „Je mi potom smutno, keď sa pri svojom koničku rozčílím nad tým, ako mi fudia, ktorí sú zodpovední za správne označovanie týchto lístkov, zneprjemnia a znechutia túto zábavu.“

VIANOČNÉ ELÉGIE ■ Pán **Štefan Tischner** z Thueringen (Spolková republika Nemecko) nám poslal list tohto znenia: „S veľkým záujmom som si prečítał posledné číslo roku 2001 (Zberateľ, č.12, s.13-14), ktoré bolo právom pod tematickým vplyvom vianočných sviatkov. K článku M.Kiššimona *Vianočné elegie* mám priponiemku, pričom neviem presne, či ide o chybu autora alebo neinformovanosť z mojej strany. Okrem iného autor predstavuje nádzové peniaze mesta Kahla a uvádza, že toto mestečko leží v Rakúsku. Keďže mesto toho mena existuje v našej spolkovej krajine, pozrel som sa zavedavo do (modernej) mapy, ale takúto obec v Rakúsku som nenašiel. Zato som dvakrát našiel v Nemecku. Jednak mesto s týmto názvom som našiel južne od Jeny v Durínsku, jednak menšíu obec v Dolnej Lužici. Som prevedený, že v článku vyobrazený Gutschein vydalo mesto pri Jene. Dodám ďalej, že toto mesto leží na rieke Saale, na čo snáď poukazujú písmená S A uvedené po názve mesta. Okrem toho boli peniaze vytláčené v Augsburgu v Nemecku (víd posledný riadok dole), čo tiež môže (ale nemusí) byť pokynom na krajinu pôvodu. Napokon treba dodať, že menová jednotka určite nie je groš, lebo v čase inflácie v Rakúsku ešte boli v obehu koruny a haliere (šilingy a groše až od roku 1925) a v Nemecku (riňské) marky a fenigy.“ Dakujeme pánu Tischnerovi za priponiemky a uvedené skutočnosti dávame do pozornosti čitatelom.

LUDOVÉ UMENIE AFRICKÝCH ŽIEN ■ Začiatkom toho roku sme dostali list od pána **MUDr. Teodora Rosinského** z Nitry. V úvode listu vyjadruje uznanie za stále vyššiu úroveň časopisu a jeho široký zberateľský záber. Čitateľom Zberateľa je od samého začiatku jeho vychádzania. Ďalej poznamenáva, že aj tých pravopisných a grammatických chýb je stále menej, ale... V časopise sa však stretáva aj s vecnými chybami. Naposlasy to bolo v čísle 12, str.6, kde v krátkom článku s názvom „Ludové umenie afrických žien“ je napísané, že Botsawa je autonómna oblasť Juhoafrickej republiky, „čo je mierne povedané nepravda. Botswana je od roku 1966 nezávislý štát (mimočodom čo do plochy jedenášť a polkrát väčší ako Slovensko) a nikdy nebola súčasťou JAR, od roku 1885 bola totiž britským protektorátom Bečuánsko s

vlastnými známkami.“ Nuž, v tomto prípade sme urobili poriadny lapsus, ospravedlňujeme sa všetkým, ktorých sme sa tým dotkli. Nemá význam dodatočne vysvetlovať niečo ako sa stalo, faktom je, že, ako aj Dr.Rosinský na záver listu píše, „na Zberateľa sa to proste nesluší“.

Za všetky listy dakujeme a aj keď sa v nich nepíše len o príjemných veciach, vždy ich radi čítame a sú pre nás cenným zdrojom ponaučenia i povzbudenia do ďalšej práce □ Redakcia

Chcete sa zúčastiť na svetovej výstave **AMPHILEX 2002**?

Svetovú filatelistickú výstavu AMPHILEX 2002, ktorá sa uskutoční v dňoch 30.8.- 3.9.2002, budete môcť zhlásiť aj Vy. Firma Zika - ALBUM pri príležitosti 10. výročia svojho vzniku, v spolupráci s CK TRANSTIP, pripravujú 5-denný autobusový filatelisticko - poznávací zájazd v čase od 28.8. do 1.9.2002 s návštevou Mnichova, Bruselu a Luxemburgu. Orientačná cena 5.590,- Sk. Bližšie informácie a prihlášky za známku na odpoved v adresu: Michal Zika - ALBUM, Sečovská 8, 821 02 Bratislava, tel. 0903/ 942 017, alebo 02-4342 9386. E-mailová adresa: mzika@hotmail.com. Uzávierka prihlášok do 31.3.2002.

VÝHERČOVIA NÁKUPNÝCH POUKÁŽOK fy ZBERATEĽ

Vydavateľ časopisu Zberateľ aj v tomto roku zaradil do zlosovania o nákupné poukážky - tento raz v hodnote 500 Sk, dvakrát 300 Sk a trikrát 200 Sk - všetkých abonentov časopisu, ktorí uhradili predplatné na rok 2002 do 31.12.2001. Šťastie sa pri losovaní usmialo a nákupné poukážky vyhľávajú: **Ján Kostecký**, Bardejov (500 Sk), **Július Schneider**, Filakovo a **Ing. Marián Kellner**, Spišská Nová Ves (oba po 300 Sk), **Ing. František Bedej**, Levice, **William Hrnčiar**, Bratislava a **Stanislav Adamov**, Žarnovica (všetci po 200 Sk).

Výhercom srdiečne blahozeláme!

Belgická smútočná známka

Pohľad na impozantný západ slnka nad krajinou s niekoľkými stromami v popredí tvorí obrazovej novej belgickej poštovej známky určenej na smútočné oznamenia a prejavu sústrasti. Tamojšia poštová správa ich vydala v decembri minulého roka, je vytláčená viačfarebnou hĺbkotlačou a má nominálnu hodnotu 0,42 € čo zodpovedá poplatku za list pre vnútrosťné prepravu styku (nominálna hodnota však na známke nie je vytláčená). Autormi výtvarných návrhov emisie sú M.Vozová a T.Martin □ Zc

OKIENKO ŠPECIALISTU

RUBRIKA PRE ŠPECIALIZOVANÝCH
ZBERATEĽOV SLOVENSKÝCH
POŠTOVÝCH ZNÁMOK

Miroslav Gerec

■ Pamiatke obetí politických procesov, 10 Sk

Táto príležitosná známka bola vydaná 9.10.2001. Tlačová forma 2x50 známkových polí (ZP), španielsky papier, malý priemer perforačných otvorov (čo je príčina častého výskytu nahrnutých použitých známkov). Tlač na stroji Wifag 3, doteraz sú známe dva dátumy tlače - 18. a 19. 9.2001 (prehliadnuté boli listy okolo čísel 66447 z prvého dňa a 90277a 90291 z druhého dňa). Výraznejšie odchýlky sme nezistili.

Priehradkový list 1 (s autotronovými značkami - AZ) Nové AZ. Stvorcové farebné testovacie stupnice (FTS) s číslami na hornom okraji - pre modrú farbu vlavo a pre červenú farbu vpravo.

DV ZP 1/4 Tenká vodorovná čierna čiarka v písme "E" nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/6 Tenká šíkmá čierna čiarka vpravo od letočtu vydania „2001“.

DV ZP 1/24 Tenká šíkmá modrá čiarka vpravo od letočtu vydania „2001“.

DV ZP 1/44 Tenká šíkmá čierna čiarka v sivej kresbe vpravo od letočtu vydania „2001“.

Priehradkový list 2 (bez autotronových značiek)

Štvorcové FTS s číslami na hornom okraji - pre zelenú farbu vlavo a pre sivú farbu vpravo. Viaceré krátke tenké vodorovné čierne čiarky na dolnom okraji (pod ZP 2/41, 43, 44, 49 a 50). Modrý bod vlavo hore od ZP 2/1, zelený bod nad ZP 2/4, krátká šíkmá modrá čiarka nad ZP 2/6, modrá škvRNA vpravo hore od ZP 2/10, červená škvRNA vpravo od ZP 2/10 (v reze), zelená škvRNA vpravo od ZP 2/40 a červená škvRNA pod ZP 2/49.

■ Poštové múzeum B.Bystrica, 6 Sk

Táto príležitosná známka bola vydaná 9.10.2001. Konečne spestrenie ponuky známkov nominálnej hodnoty 6 Sk na našich poštách! Nemohlo byt 6-korúnových známkov tohto roku viac, na úkor iných nominálnych hodnôt?

Tlačová forma 2x50 známkových polí (ZP), španielsky papier, veľký priemer perforačných otvorov. Tlač na stroji Wifag 3, doteraz sú známe tiež dátumy tlače: 4. - 7.9. a 10. - 11.9.2000. Prehliadnuté boli listy okolo čísel 66447 zo 4.9.2001 a 54682 a 61510 z 7.9.2001. Výraznejšie odchýlky sme nezistili.

Priehradkový list 1 (s autotronovými značkami - AZ) Nové AZ. Stvorcová FTS s číslami pre modrú farbu na

hornom okraji vpravo. Tenké zvislé čierne čiary - stopy rozmeriavacej siete na dolnom okraji pod ZP 1/42, 44, 46, 47 a 50. Žltý bod pod ZP 1/44.

DV ZP 1/19 Modrý bod nad náustkom trúbky, tenká šíkmá čierna čiarka v prvom písme "S" nápisu „SLOVENSKO“.

DV ZP 1/29 Krátka tenká šíkmá čierna čiarka nad hornou topánkou poštára.

DV ZP 1/44 Tenká vodorovná čierna čiarka nad stredom trúbky, krátká tenká vodorovná čierna čiarka pod písmonem "N" nápisu „SLOVENSKO“.

Priehradkový list 2 (bez autotronových značiek)

Štvorcové FTS s číslami na hornom okraji - pre červenú farbu vlavo a pre žltú farbu vpravo. Viaceré krátke tenké vodorovné čierne čiarky na dolnom okraji (od ZP 2/41 po 2/46). Červený bod vpravo od ZP 2/50, žltý bod pod ZP 2/50 a vpravo dole od ZP 2/50.

DV ZP 2/4 Modrý bod nad lavou dlaňou poštára.

DV ZP 2/5 Modrý bod písmonom "U" slova „MÚZEUM“.

DV ZP 2/10 Tenká šíkmá čierna čiarka vlavo od prvého písma „O“ slova „POŠTOVE“.

DV ZP 2/13 Modrý bod v spodnej obálke vloženej v trúbke.

DV ZP 2/20 Dva červené body nad náustkom trúbky.

DV ZP 2/23 Modrý bod pod písmonom „É“ slova „POŠTOVE“.

DV ZP 2/30 Tenká krátká šíkmá čierna čiarka nad písmonem „Ú“ slova „MÚZEUM“.

DV ZP 2/32 Tenká krátká šíkmá čierna čiarka medzi písmonami „A“ a „N“ v názve „BANSKÁ“.

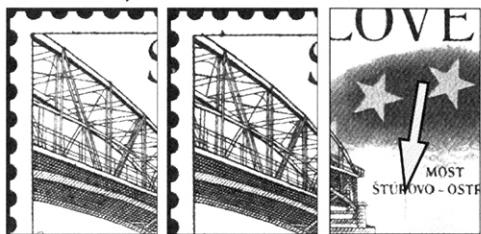
■ Most Štúrovo-Ostrihom, 10 Sk

Táto príležitosná známka bola vydaná 11. októbra 2001 k slávnostnému otvoreniu rekonštruovaného mosta Márie Valérie. Tlačová forma 2 x 50

známkových polí (ZP), španielsky papier, veľký priemer perforačných otvorov. Tlač na stroji Wifag 3, doteraz je známy dva dátumy tlače 13. a 14.9.2001 (prehliadnuté boli listy okolo čísel 10436, 19990 a 23038). Pre špecialistov je to po dlhšej dobe veľmi zaujímavá známka. Pravdepodobne nepozornosť moletéra vznikla na viacerých známkových poliach nepresne moletážou čiernej očolotlačovej farby, ktorá zaraduje medzi doskové odchýlky. Na ZP 1/2, 13, 17, 20, 35 a 41 a ZP 2/3, 5, 11, 25, 35, 43 a 44 je **dvojito moletovaná lavá polovicá** známkov. Na ZP 2/46 je **dvojito moletovaná celá známka**. Zdrojovanie je dobre viditeľné pod lupou najmä v šikmých líniach kresby mosta a tiež na menách autora a rytca. Na lavom okraji PL 1 možno nájsť stopy skúšob-

ného moletovania. Na jednom poli (ZP 2/4) je výraznejšia dosková vada. Z výrobných vád je zaujímavý výskyt menších nedotlačí čiernej oceľotlačovej farby v 5. stĺpici známok. Spomenut treba zašpinený lep (výrobnú vadu) na favom okraji PL.

Jednoduchá (vľavo) a dvojité moletáž, DV ZP 2/24

Priečradkový list 1 (s autotronovými značkami - AZ)

Nové AZ. Štvorcová FTS s číslami pre žltú farbu na pravom okraji dole. Tenké vodorovné čierne čiary na favom okraji (stopy rozmeriavacej siete) - vľavo od ZP 1/6, 11, 26. Rozmeriavacie križíky (patriace ku skúšobnej moletáži) na favom okraji - vľavo do ZP 1/1, 6, 11, 16, 21, 26, 31, 36, 41 a 46 (4x). Krátka tenká zvislá čierna čiarka vľavo od ZP 1/6, 11 (2x), 16 (2x), 21 a pod ZP 1/48. Žltý

bod nad ZP 1/1, modrý bod v perforácii nad ZP 1/1-2 (v reze) a svetlozelený bod nad ZP 1/5.

DV ZP 1/2 Krátka tenká zvislá čierna čiarka nad písomnom „K“ nápisu „SLOVENSKO“.

Priečradkový list 2 (bez autotronových značiek)

Štvorcové FTS s číslami: pre modrú farbu na pravom okraji hore a pre svetlozelenú farbu na pravom okraji dole. Krátka tenká zvislá čierna čiarka vľavo od ZP 2/1, 26 a 36.

DV ZP 2/4 Zvislá čierna čiarka pod názvom „ŠTÚROVO“.

DV ZP 2/22 Krátka zvislá čierna čiarka vpravo od slova „MOSŤ“.

DV ZP 2/23 Krátka zvislá čierna čiarka pod druhým písomnom „O“ nápisu „SLOVENSKO“, tenká šikmá čierna čiarka vľavo od nominálnej hodnoty „10“.

DV ZP 2/27 Krátka tenká zvislá čierna čiarka vľavo dole od pravého piliera mosta.

DV ZP 2/32 Krátka tenká zvislá čierna čiarka v pravej spodnej hviezde.

DV ZP 2/43 Krátka tenká zvislá čierna čiarka nad písomnami „ÚR“ názvu „ŠTÚROVO“.

Pri spracovaní článku poznatkami o doskových vŕadach prispel M. Kulich z Trenčína □ mg

Luxemburg so známkami € ako prvé?

Niektoľ krajiny ešte pred vstupom do platnosti novej spoločnej meny euro vydávali poštové známky s nominálnou hodnotou uvedenou okrem národnnej meny aj v tejto novej mene. Platnosť eura však do platnosti vstúpila až 1.januára 2002 a krajiny so spoločnou

mennou vydali tento deň známky s novou menou - už bez uvedenia dotejšej národnnej meny. V tomto smere prvenstvo pravdepodobne bude mať Luxemburg, ktorého poštová správa prvé známky s nominálnymi hodnotami uvedenými v euro vydala už 1. októbra 2001. Na sérii 6 známok sú vyobrazené mince euro (5, 10, 20 a 50 c, 1 a 2 €). Ich nominálna hodnota je totožná s hodnotou vyobrazenej mince, tzn. 0,05, 0,10, 0,20, 0,50, 1 a 2 €. Zaujímavé bude porovnať nominálne hodnoty známok jednotlivých krajín v hľadisku tarifuza poštové služby, ale aj podľa výšky ich nominálu ako takého. Ked porovnáme uvedenú luxemburskú sériu vidíme, že ju tvorí pravidelný rad hodnôt od 0,05 do 2 €, ale napríklad prvé rakúske známky s novou hodnotou majú nominálne hodnoty v neobvykľej výške - 0,51, 0,58, 0,73, 0,87, 2,03 a 3,27 € (v tomto prípade ide asi o presný prepočet šilingu na euro) □ vkn

Alandy s eurom veselo
Zatiaľ, čo európske štátne, ktoré súhlasili so zavedením jednotnej európskej meny vydali 1.1.2002 príležitostné poštové známky k tejto najväčšej finančnej akcii krajín Európskej únie zdôrazňujúc význam a dôležitosť tohto

podujatia, ostrov Aland na známke vyjadrili tento významný krok na ceste k ešte užšej spolupatričnosti k EU humorne. Na známke nominálu 0,60€, ktorá bola vydaná 2.1.2002, je zobrazená dámka ako pred sebou tlačí nákupný vozík s mincou euro. Kresbou jednoduchú známku nahol K.Simons □ Zc

Antwerpy - mesto univerzít

Rok 1852 je významným dátumom v histórii troch univerzít už stáročia fungujúcich v tomto belgickom meste ako rozličné vysoké školy. V uvedenom roku, teda pred 150 rokmi, boli kráľovským dekrétom zjednotené tieto školy do dvoch univerzít - Státej ústrednej univerzity (RUCA) a Federálnej antverpskej univerzity (UFAIA). Obe univerzity si rozdelili jednotlivé študijné odbory. K jubileu zjednotenia bola 11.2.2002 vydaná príležitostná známka s hlavnými historickými univerzitnými budovami a vežou katedrály z pohľadu od mora. Autormi známky sú M.Vozova a T.Martin, tlač z rytiny v kombinácii s hlbkočielou, nominálna hodnota 0,42 € (bez vyznačenia meny) □ Zc

Mince prežili stáročia, ba i tisícročia, ale ich význam nespočíva iba v ich vlastnom numizmatickom poznání. Mince - to nie sú len peniaze, za ktoré možno nadobudnúť veci potrebné pre život. Kto si raz povedal, že peniaze nie sú ani zdalek najdôležitejšia vec na svete. Avšak od čias, kedy ich Lídčania vymysleli, hýbu svetom. Pre ne vzniká šťastie alebo rozkol. Pre peniaze sú ľudia schopní dopúštať sa tých najväčších zločinov. Mnohé národy sa pre ich nedostatok stávajú vazalmi iných, mocnejších národov tohto sveta. Môžeme povedať, že peniaze hrali a hrajú veľmi dôležitú úlohu od ich vzniku v existencii človeka.

V tomto článku nebude však reč o takých peniazoch, ktoré hýbu svetom. Budeme sa zaoberať vedou o minciach. Veda alebo náuka o minciach sa nazýva numizmatika. Názov vznikol z latinského slova „nummus“ = minca. Numizmatika - a pod týmto pojmom sa nemyslí iba obyčajné zbieranie mincí - je vedná disciplína, ktorej predmetom skúmania je minca ako dôležitý historický prameň.

Kapitola prvá

Vsúčasnosti pri používaní peňazí maloko myslí na to, že tieto kúsky kovu prekonali dlhý historický vývoj. Zabúda sa nato, že v dejinách ľudstva boli obdobia, v ktorých peniaze neexistovali, a že ich dnešná podoba, a posledne nesú stopy už vyše troch tisícročí. Od vzniku prvých peňazí až podnes boli mince verným spoločníkom človeka a sprevádzali ho v dobrov. aj v zlom slova zmysle. Boli platidlom, obeživom, ale tiež dokladmi materiálnej kultúry určitého národa, dokladmi o vývoji umenia, architektúry, odievania, šperkov, účesov, histórie vojenstva, zbranei a rozličných významných historických udalostí.

O peniaze, ich vzniku a úlohu v spoločnosti sa intenzívne zaujímajú predovšetkým numizmatici, pre ktorých sú na jednej strane predmetom vedeckého výskumu a na strane druhej predmetom zberateľského zájmu. Numizmatikov - zberateľov prinesie jeho numizmatická zbierka nefalšovanú radosť a potešenie z jeho ušľachtilejšieho zberateľského úsilia až vtedy, keď každú mincu správne a systematicky usporiadá a zaradí do zbierky. V opačnom prípade ide len o hromadenie numizmatického materiálu. Za skutočného zberateľa treba poklať toho, kto

STRUČNÉ KAPITOLY Z HISTÓRIE NUMIZMATIKY (1)

Elena Minarovičová

zbiera tak, aby popri radosti z mincích obohatil aj svoje vedomosti z tej oblasti, ku ktorej by sa inak nedostal. Peniaze sú však tiež dôležitým faktorom pre celý rad iných vedných odborov. Zaujímajú sa o ne archeológovia, historici, ekonómiovia, historici umenia, politici, technici, každý zo svojho hľadiska. Z toho vidieť, ako peniaze pôsobili a stále pôsobia na ľudskú spoločnosť a majú významný podiel na vzťahoch medzi ľuďmi.

Vráťme sa však k vzniku a vývoju peňazí. V procese vývoja peňazí môžeme pozorovať tri vývojové stupne:

1 ■ Naturálna výmena. Je to výmena tovaru za tovar podľa ľubovoľne partnerov. Uplatňovala sa už v najstarších stupňoch spoločenského vývoja, kedy v ľudskej spoločnosti bolo ešte remeslo spojené s poľnohospodárstvom.

2 ■ Platenie dohodnutým tovarom. Je to výmena jedného všeobecného tovaru za ľuboľovný tovar. Takýmto jedným všeobecne dohodnutým tovarom býval najčastejšie dobytok, plátno, kožušiny, obilie a pod. O týchto tzv. predmincových platidlach hovoria numizmatické výrazy, ako napríklad „platit“ (od slova plátno), „pecunia“ (= peniaze, z latinského „pecus“ = dobytok) a pod. Na vyššom stupni to bol kov, resp. úžitkové kovové predmety. U starých Číňanov to boli napríklad nože, lopaty, rýle a pod. U starých Slovanov v období Veľkomoravskej ríše to boli železné sekery, sekerovité hrivny.

3 ■ Platenie peniazmi. Od vzniku štátov, keď štátnej moc postupne kontrolovala výmenné prostriedky, ktoré slúžili ako platidlá. Určovala ich materiál, tvar a hodnotu, ktoré na nich zvýraznila určitým označením. Následne nato, sa platidlom stal kov. Kusy kovu určené na platenie dostali predpísaný tvar, hmotnosť a označenie, čím sa už stali - peniazi.

Určité náznaky na vznik najstarších peňazí - mincí na svete môžeme pozorovať v 2. tisícročí pred n. l. v Mezopotámii. Vtedy, v tamojšej Babylónskej ríši, už poznali kov a váhový systém. V Chamurapiho zákonníku z rokov 1728-1686 pred n. l. sa vyskytujú výrazy, ktoré pripomínajú peniaze ako napríklad „mina“ a „šekel“.

Ako prví používali bronzové „mince“ Číňania v dobe asi okolo roku 1200 pred n. l. Podľa správy gréckeho historika Herodota vznikli prvé ozajstné mince na prelome 8. a 7. storočia pred n. l. v strednej časti západného pobrežia Malej Ázie, v Lídií. Odtiaľ prešli do Grécka a Ríma. Boli to starovekí Gréci, ktorí dali minci jej dnešný, okrúhly tvar a dokázali z kúskala kovu vytvoriť drobné umelecké dielo. Najstaršie maložiská a grécke mince nás dodnes udivujú svojou neobyčajnou krásou, pestrostou výjavov a bohatstvom rozličných typov. Antický svet vôleb obdaril svoje mince takými estetickými hodnotami, ktoré vysoko prekračujú úroveň svetovej mincovnej produkcie.

Ked peniaze stratili svoju primárnu funkciu - prestali byť obeživom - stávajú sa pamiatkami, dokladmi minulosti. Vystavené vo vitrínach múzeí, uložené v trezoroch depozitárov, či v súkromných zbierkach začínajú žiť nový život. Čím sú staré, tým je ich pamiatková hodnota väčšia. Odborníkov i ľaikov fascinujú svojou krásou, tvarom, tematikou a historickou hodnotou. Sú obdobia, z ktorých sa ako historické doklady zachovali iba staré mince a im podobné numizmatické pamiatky, ako

medaily, žetóny, plakety a pod. A aj pre tieto dôvody sa štúdiu týchto pamiatok venuje numizmatika ako vedná disciplína. Numizmatické pamiatky pomáhajú spoznať históriu, ekonomický, politický a kultúrny vývoj spoločnosti. Preto sa vynakladá na ich záchranu a ochranu veľa úsilia. Budujú sa numizmatické zbierky, predovšetkým v múzeach, kde slúžia vedeckým a kultúrne - výchovným účelom.

Obr.1 (vľavo) - Rub gréckej mince z Akragasu, okolo 406 pred n. l. znázorňuje kraba a rybu. Obr.2 (vpravo) - Včela na didrachme z Efusu, okolo 415-394 pred n. l.

Obr.3 - Sýria, tetradrachma Antiocha IV. (175-164), líce a rub

Jedným zo základných predmetov numizmatického bádania sú ojedinelé a hromadné nálezy minc. Na území Slovenska sa zachovali nálezy minc z rôznych historických období, od najstarších keltských minc, cez peniaze svetovladejnej Rímskej ríše, Byzantského Štátu, mince včasnefudálnych európskych štátnych útvarov, najmä Uhorska, ale aj bohaté súbory stredovekých a novovekých minc. Predstavujú výrazné svedectvo historického diania na tomto území, sú dokladom hospodárskej a politickej úrovne spoločenstiev, ktoré tu žili v jednotlivých historickej epochách. Každý peňažný poklad zo Slovenska je preto významným pamätníkom jeho dávnej histórie.

Kapitola druhá

V druhej kapitole budeme hovoriť o vonkajších znakoch mince. Hlavnou súčasťou vonkajších znakov mince je mincový obraz. Je výrazom dobového cítenia a takisto výrazom výtvarných schopností, myšlienkových predstáv a tvorivej invencie umelca. Je dokumentovaný aj prostredníctvom mincového portrétu, ktorého umeleckohistorický vývoj je neobyčajne zaujímavý a pestrý. Od počiatku výskytu minc sú vyobrazenia na nich symbolom a znakom vydavateľa. Bohatstvo a rôznorodosť námetov je nesmerne široká.

Už na starovekých gréckych od 5. a 4. storočia pred n. l. a rímskych minciach až do 4. storočia n. l. čerpali ich tvorcovia z najrozličnejších

predstáv. Na minciach znázorňovali bohov a ich personifikácie, čerpali námety z rastlinnej i zo zvieracej ríše, z vojen-ských udalostí, z historických výjavov, z mytológie a napokon sú to portréty vyobrazenia panovníkov, manželiak, dcér, synov a ostatných príslušníkov rodín.

Obrazová stránka mince má veľký význam aj z ikonografického hľadiska. Ikonografiu panovníkov na minciach môžeme súvislo sledovať od staroveku až po súčasnosť. Zobrazované osoby na minciach nás často prekvapujú svojimi idealizovanými portrétm, neskôr s individuálnymi charakteristickými črtami alebo s podobiznami úplne štylizovanými. V tejto súvislosti treba poznamenať, že portrét žijúceho človeka na starovekých minciach až do smrti G. Iulia Caesara (100-44 pred n. l.) bol nemysliteľný! Mincoví úradníci koncom rímskej republiky zobrazovali na minciach portréty svojich predkov, posmrtné obrazy významných osobností z minulosti, vojvodcov, tribúnov, konzulov. K znázorneniu žijúceho panovníka došlo podľa nariadenia rímskeho senátu roku 44 pred n. l. a G. I. Caesar bol prvý, ktorý toto prívilegium využil. Mince s jeho portrétom však vydali až po jeho zavraždení v tom istom roku. Mincový portrét sa odtedy stal panovníkovým právom a celým stredovekom prešiel až do súčasnosti.

Obr.4 - Ruža na drachme z Rhodosu (88 - 43 pred n. l.)

Neosobným, symbolickým vyjadrením zobrazenej osobnosti sa stáva plošný portrét panovníka najmä od 5. storočia n. l. na neskororímskych a byzantských minciach. Symetrické tváre ale aj cele postavy sa vyznačujú rovnakými črtami, šablónovitosťou, strnulosťou a často sa

jednotlivé podoby panovníkov nedajú od seba ani rozlišiť. V posledných dvoch storočiach pred zmenou letopočtu tvoria osobitnú skupinu starovekých mincí s vyobrazením určitej podoby človeka, resp. zvieracích motívov keltské mince. Sú do veľkej miery v porovnaní s gréckymi a rímskymi razbami schematizované a štylizované, ale výtvarným poňatím a originalitou nemajú v tom čase obdoby.

Obr.5 - Rub rímskeho republikánskeho denára (serratus) s bigou a so skratkami mincovného úradníka, Titus Claudius Nero (78-77)

Vráťme sa však opäť k popisu vonkajších znakov mince. Medzi dôležité obrazy na minciach patrí písmo. V začiatkoch mincovníctva sa vyskytujú mince, ktoré nemajú opisy ani nápisy. Hovoríme im anepigrafické alebo nemé. Sú to najmä staroveké grécke mince označené vyobrazením alebo symbolom, ktoré charakterizovali jednotlivé grécke mestá. Napríklad Atény mali v znaku sovu, Aigina korytnačku, Samos reprezentoval lev, Efeso včela, Knossos labirynt, Naxos vinný strapec atď. Bez opisu sa však vyskytujú mince aj v stredoveku. Ako príklad uvedme tzv. brakteát, jednostranné denárové razby, z tenkého strieborného plechu. Jediným úderom kladiva sa dalo vyrazit niekoľko kusov mincín naraz! Ich názov pochádza z latinského slova „bractea“ (= plech). Vyskytujú sa v strednej Európe v 12. až 14. storočí. U nás sa razili za vlády Bela IV. (1235-1270). Anepigrafické mince sa vyskytujú tiež v neskoršom období a známe sú aj v novoveku.

Na staroveké mince v období rímskej republiky sa často umiestňovali, okrem vyobrazenia, iba skratky mien mincujúcich úradníkov, hodnosti, symboly a pod.

Preto pre praktické účely ich identifikovania je dôležitá znalosť mien úradníkov, konzulov, cisárov, ich postupnosť a funkcie. Na razbách neskorších období je písmo na obvode mince v jednom alebo aj v dvoch kruhoch. Písmo v riadkoch pod sebou sa nazýva nápis. Písmo na niektorých rímskych minciach uložené v spodnej časti mincového pola pod čiarou vo výške sa nazýva exerg (exergue). Umiešťujú sa sem značky mincovní, rozličné symboly a pod. Opis po obvode mince prebieha obyčajne okolo obvodu v smere pohybu hodinových ručičiek (okrem výnimiek). Pokiaľ ide o písmo - jazykom na minciach bývala reč vydavateľa, krajinu, štátu. Napríklad gréčtina na starovekých gréckych minciach, latinčina na rímskych minciach a podobne.

Na stredovekých minciach sa výlučne používa latinský jazyk. S prvými dokladmi latinského písma na minciach razených na území Slovenska sa stretávame v 1. storočí pred n. l. na strieborných keltských minciach bratislavského typu - biatekoch. Pätnásť nápisov na týchto minciach, na základe jazykovedného výskumu, potvrdzujú osobné mená príslušníkov miestnej šľafčty. Sú to napríklad mená ALNORIX, BIATEC, NONNOS, SONNON, TITTO, MACCIVS, COBROVO-MARVS DEVIL, BVSV, EVOIVRIX a ďalšie.

Obr.6 - Ruby keltských strieborných minci s nápismi BVSV a EVOIVRIX

Latinské písmo na minciach sa však tiež využíalo. Na antických a na väčšine stredovekých a novovekých minciach sa najčastejšie používa kapitála (veľké tlačené písmo). Treba spomenúť, že latinské **U** sa na rímskych a tiež niektorých iných minciach označovalo písmenom **V**. Písmená na minci sú buď oddelené, alebo vpísané jedno do druhého a často tvoria monogram. Pokiaľ išlo na minci o dlhší opis, už v stredoveku sa používali skratky (sigly), pri ktorých začiatocne písmeno nahradzovalo celé slovo. Na starovekých rímskych minciach znamená napríklad **S C** (= senatus consulto, zo rozhodnutia senátu), **S P Q R** (= senatus populusque romanus, senát a ľud rímsky), **IMP** (= imperátor), **COS** (konzul) a ďalšie iné. Na stredovekých minciach často nachádzame tajné značky, ktoré označovali mincového pána, mincové mesto alebo čas a dobu razby.

Letopočet sa na minci udával v staroveku zriedkavo. Za najstarší známy stredoveký letopočet sa pokladá, i keď ojedinelý, rok na dánskej minci s porušenými latinskými číslicami **MCCXXXVIII**, ktorý sa dešifruje ako rok 1248. Letopočet na minciach s použitím rímskych číslic bol trvalo zavedený koncom 14. storočia. Arabské čísllice na minci celý stredovek takmer nepozná. Jedným z najstarších príkladov označenia letopočtu arabskými číslicami je na minci zo Švajčiarska z roku 1424. Od 15. storočia sa rok vydania na minci označoval takmer vždy. Niekedy sa vyniechávali prvé dve číslice ■

(Pokračovanie v budúcom čísle)

5.1.1919 - prvý deň použitia československých známok v Bratislave?

Dôkazom toho, že sa i dnes ešte oplatí na burze márnit čas preberaním kŕabic s opovrhovaným filatelistickým odpadom, je skutočnosť nálezu zvislého 8-bloku známok Hradčany 10h, červená II.TD (na obrázku vpravo). Na prvý pohľad ničím výnimočný blok ma upútal po upriamenej pozornosti na vtedy bežne používané horskú pečiatku POZSONY / C1C / 19 JAN.- 5.N 8, používané na

bratislavskej hlavnej pošte od roku 1900. Rubová strana 8-bloku s pomerne zachovalým lepom jasne naznačuje, že neboli poštovo použité. Po uvedomení si dátumu a zrejmého použitia pečiatky z ochoty, skrsla vo mne myšlienka, odkedy vlastne boli v Bratislave používané československé poštové známky? Z mne dostupnej literatúry som sa o začiatku používania československých známok na hlavnom poštovom úrade nič nedozvedel a preto som si musel vymopäť historickými faktami.

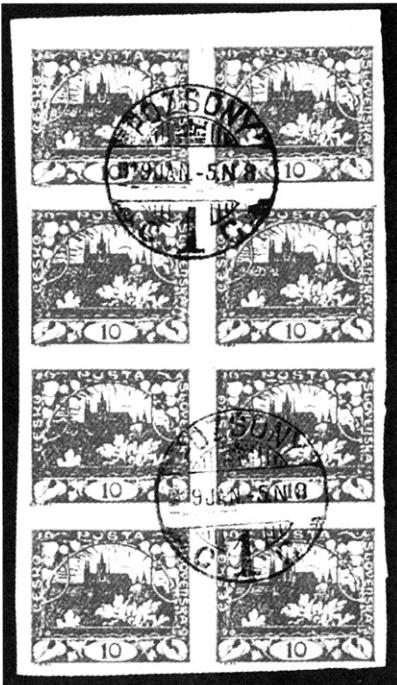
Vzhľadom na to, že územie Slovenska bolo postupne oslobodzované od decembra 1918 do 7.júla 1919 (okrem Petržalky, dnes 5.obvod Bratislavы), boli i na preberaných poštových úrádoch postupne uvádzané do obehu československé známky hradčianskej emisie. Veľmi zriedkavým dokumentom je tohto dôvodu použitie týchto známok na Slovensku v decembri roku 1918.

Z história Bratislavы je známe, že obsadzovanie okolia mesta sa začalo 30.decembra 1918 večer, na druhý deň bola obsadená výšina nad mestom - Kamzík, 1.januára 1919 obsadili jednotky 33.pluku 7.divízie nádražie a 2.januára už celé mesto. Ako hlásil 3.januára generál Piccone, hlavný veliteľ československých vojsk na Slovensku - citujem - „Obsadenie rôznych vojenských a civilných úradov v Prešporku sa stalo bez závad v noci na 2.januára a zrána toho dňa. Madarské úrady boli v najvyššej miere zdvorilé a prijali bez robenia ľažkostí rozkaz na vydanie zbraní a odovzdanie úradov“. Z tohto hlásenia je zrejmé, že aj hlavná pošta bola v priebehu 2.januára 1919 (štvrtok) odovzdaná československým úradom.

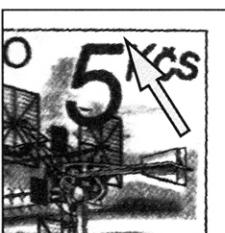
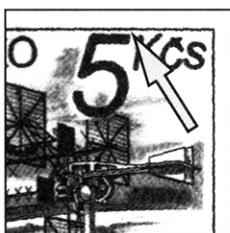
Uvedený 8-blok známok Hradčany s dátumom 5.1.1919 a pomocným údajom N8 (N-nappal, mad. vo dne) naznačuje, že

na hlavnej pošte už v nedele, tzn. tretí deň po prevzatí moci o 8.00 hod. ráno (pravdepodobne prvý deň) sa frankovalo československými známkami.

Napadá ma určitá súvislosť s dňom 18. decembra 1918, kedy boli dané do používania na hlavnej pošte PRAHA 1 známky Hradčany nominálnych hodnôt 5 a 10h. Obraciám sa preto s prosbou hlavne na zberateľov poprevratového obdobia rokov 1918-1920, či majú vo svojej zbierke niektorú z hradčianskych alebo novinových známok Sokol s pečiatkou POSZONY pred dňom 5. január 1919 □ L.K.

Zaujímavý posun hodnotovej číslice na čs.známke 2433

Niet dňa v živote filatelistu, aby sa niečomu nepriučil alebo sa niečo nového nedozvedel. Lebo, ako hovorí naše porekadlo, človek sa učí celý život. Pri prezeraní a trie-

dení skartu upútala ma známka č.2433 (katalóg Trojan) nom.hodnoty 5 Kčs s československou družicou Magion a to jej hodnotová číslica, ktorá na jednotlivých známkach bola rozdielne vzdialenosť od rámcika známky. Bežne sa táto vzdialenosť pohybuje v rozpätí 0,3 až 0,4 mm (obr.vľavo), ale ja som natrafil na exempláre so vzdialenosťou až 1,1 mm (obr.vpravo). S touto odlišnosťou som našiel okolo 30 kusov známok! Ide o iný typ známky, doskovú chybu alebo posun farby? Pokiaľ u základnej verzie známky je hodnotová číslica 5 Kčs medzi rámcikom a anténou družice pod ňou, v druhom prípade číslica do antény zasahuje do hlbok. Možno, že zistenia zberateľov vnesú viac svetla do objasnenia podobných odlišností □ František Marada

Poznámky k špecializovanému katalógu 2001, časť SLOVENSKO 1939-1945

Rudolf Rakovský

Tento článok som sa rozhodol napísat ako doplnok k článku rovnakého názvu od Pavla Božíka, uverejneného na strane 14 a 15 v mesačníku ZBERATEĽ 4 / 2001. Chcem sa tu venovať hlavne známkam s portrétom Andreja Hlinku a dophniť spomínany článok o moje poznatky, ktoré som čerpal z katalógov slovenských známkov vydaných v rokoch 1940 - 1949 a mojich osobných skúseností.

Aj keď dosiaľ nie je spracovaná komplexná práca zaobrájúca sa slovenskou filatelistickou terminológiou, podľa mojich vedomostí doskové chyby rozdeľujeme na tri základné druhy:

Primárne - vznikli pri zhотовovaní negatívu (sú na všetkých doskách vyrobených z negatívu).

Sekundárne - vznikli pri prenášaní negatívu na dosku a pri jej výrobe (sú len na jednotlivých doskách).

Tertiárne - vznikli poškodením dosky počas tlače (sú len na časti nákladu jednotlivých dosiek).

Niekteré doskové chyby sa môžu počas tlače zväčšovať, zmenšovať alebo celkom zmiznúť.

Okrem doskových chýb existujú aj náhodilé výrobné chyby spôsobené znečistením dosky počas tlače, ktoré nespôsobí trvalé poškodenie dosky. Tieto chyby sú potom len na jednej alebo niekoľkých známkach, ale nie sú to doskové chyby.

Známky s portrétom Andreja Hlinku boli tlačené hĺbkotlačou v Slovenskej Grafii z tlačovej dosky s 200 známkovými poliami. Na všetkých hodnotách 5h až 3Ks je veľmi veľa malých doskových chýb vo forme bodov vo farbe známky a v intenzite farby v pozadí portrétu (hlavne u hodnoty 20h). Pre registráciu v katalógu by však mali byť vybrane len tie najvýraznejšie chyby. Preto doporučujem, aby v nových katalógoch boli uvedené všetky doskové chyby zaregistrované zberateľmi v dobe, keď bol prístup k celým hárkom dostupnejší a tieto chyby boli uvedené už v katalógoch z rokov 1940 - 1949. Samozrejme, nevylučujem aj uvedenie ďalších chýb, avšak na základe dokladovania uvedených chýb na viacerých exemplároch známkov.

A teraz k jednotlivým doskovým chybám uvedeným v spomenu-tom článku Pavla Božíka.

1. Známka č.25A (35) - 5 h modrá: Modrý tmavý bod na tvári.

Prezrel som celý 200 kusový hárrok uvedenej známky, ale uvedená dosková chyba tam nebola. Je tu možnosť terciárnej doskovej chyby, ale tú by bolo potrebné dokázať ďalšími exemplármami s uvedenou chybou. Hoci sa jedná o pomerne výraznú chybu, nebola dosiaľ nikde publikovaná. Preto ju pokladám za výrobnú chybu zo znečistenej dosky.

2. Známka č.30xA (40) - 1 Ks červená : Červený bod na čele portrétu.

Jedná sa o terciárnu doskovú chybu na ZP 81 (1.známka 5.radu). Je to pomerne zriedkavá dosková chyba, lebo sa nachádza len na časti nákladu dosky A2 - II.typ. Bola uvedená už v Špeciálnom katalógu slovenských poštových známkov 1942.

Doskové chyby pre známku č.30 uvedené v Špecializovanom katalógu 2001, Slovensko 1939-1945 a 1993-2000 na ZP 12 a ZP 141 sú zatiaľ definitívne identifikované na doske bez doskovej znáčky - sú aj na známkach č.30yA. Bolo by zaujímavé zistíť, či sa jedná o primárne alebo sekundárne chyby. Ze sa jedná o primárne chyby dokázala by ich existencia na doskách A2. Pre dosky A3 a A4 s priesvitkovým papierom tieto chyby zatiaľ tiež nie sú zazna-

Obr.1 - Štvorblok zúbkovaných známkov Andrej Hlinka nominálnej hodnoty 3Ks s dodatočne odstraneným pravým okrajom

menané, čo dáva predpoklad, že sa jedná o sekundárne doskové chyby len na doske bez doskového čísla.

3. Známka č.31A (41) - 2,50 Ks modrá: Dlhá modrá škvra výraznej veľkosti.

Prezrel som niekoľko pravých horných rohových štvorblokov, ale uvedenú chybu na ZP 40 som nenašiel. Už z charakteru chyby sa mi zdá, že sa jedná o náhodilú výrobnú chybu, pri ktorej sa na známku dostala tlačová farba, ktorá sa čiastočne roztiekla. Nemá to však nič spoločné s chybou tlačovej dosky.

4. Známka č.33b (97b) - 1,30 Ks čierne-modrá: Zvislá čiara cez stred profilu tváre na ZP 181.

Prezrel som niekoľko ľavých dolných rohových štvorblokov s doskovým číslom A1 č. 33a a č. 33b. Na väčšine sa uvedená chyba nachádza. Našiel som však aj štvorbloky č. 33a bez uvedenej doskovej chyby. Táto chyba pravdepodobne vznikla poškrabáním dosky počas tlače prvej časti nákladu. Uvedenú chybu by som zaradil medzi terciárne doskové chyby.

Prvá časť nákladu bola tlačená v modrofialovej farbe a je uvedená ako č. 33a. Pri tejto časti nákladu existujú známky bez doskovej chyby aj s doskovou chybou na ZP 181. Druhá časť nákladu bola tlačená v čiernomodrej farbe a je uvedená ako č. 33b. Pri tejto časti nákladu existujú známky už len s doskovou chybou na ZP 181.

5. Známka č.29A (39) - 50 h zelená:

Zvislé zúbkovanie vynechané. Otázka vyniechaného zúbkovania na známkach s portrétom Andreja Hlinku je veľmi problematická, zvlášť na jednotlivých známkach. Pri týchto známkach sa používalo na zúbkovanie nedokonalé zariadenie, ktoré mala tlačiareň Slovenská Grafia k dispozícii, pričom vznikali často posuny zúbkovania až do obrazu známy. Mnohí filatelisti v tej dobe miesto toho, aby si nechali zaujímavý celos s posunutým zúbkováním, ostríhali známku tak, aby vyzerala ako známk a s vyniechaným zúbkováním. Prikladám doklad podobného netvorivého prístupu (obr.1), kde štvorblok známy hodnoty 3 Ks s posunutým zúbkováním bol ostríhaný tak, že okraje boli ako pri vyniechanom zúbkovánii, ale na pravej strane zostal aj posun zúbkovania do obrazu. Nechcem tam tvrdiť, že známka uvedená v Zberateľovi 4/2001 nebola s vyniechaným zúbkováním, ale odporúčam, aby sa za vyniechané zúbkovanie považovala len dvojica známk s vyniechaným zúbkováním v strede, alebo okrajová známka s celým okrajom a s vyniechaným zúbkováním pri okraji.

Novy katalóg odporúčam doplniť aj o ďalšie doskové chyby uvedené už v predchádzajúcich katalógoch. Jedná sa o nasledovné tri doskové chyby:

1. Známka č.28A (38) - 30 h fialová: Biely bod nad hlavou Andreja Hlinku - DCH ZP 25 (obr.2).

2. Známka č.31A (41) - 2,50 Ks modrá: Retuš pod ľavým dvojkrižom - DCH ZP 184 (obr.3).

3. Známka č.32A (42) - 3 Ks hnédá: Bod v perličke pri ľavom kríži - DCH ZP 80 (obr.4).

Som rád, že v uvedenom článku bola predložená aj otázka farby papiera. Mnohé slovenské známky sú na papieri rôznych odtieňov od bielej cez žltú až po žltohnedú. Farba papiera pritom často zmení aj farbu známy. Veľmi dobre je to vidieť na známkach s portrétom Andreja Hlinku č.29A (39), kde pri bielom papieri je farba známy tmavozelená a pri žltom papieri žltozelená (obr.5 - reprodukovaná na 2.strane obálky). Môžem potvrdiť aj výskyt známk č.30xA (40) na žltohnedom papieri, z ktorých mám všetky štyri rohové štvorbloky z dosky bez

doskovej značky. Na žltohnedom papieri mám doložené aj známky Andreja Hlinku s pretlačou Slovenský štát č. 23A (24) a č. 24A (25). Výrazné rozdiely vo farbe papiera existujú aj pri iných známkach napríklad Jozef Murgaš č.38X (46X) (obr.6 - reprodukovaná na 2.strane obálky), Ľudové motívy č. 40x (43), Letecké č. L1 (48), Tatranské (malý a veľký formát), Slovenské hrady a zámky, viaceré novinové a ďalšie. Rozdiel farby papiera bol v minulosti katalógovo podchytený len pri známkach M.R.Štefánika č. 37 (IV).

Obr.2 (vľavo) - Známka A.Hlinka 30h s DCH ZP 25 - biely bod nad hlavou, obr.3 (uprostred) - Známka A.Hlinka 2,50Ks s DCH ZP 184 - retuš pod ľavým dvojkrižom, obr.4 (vpravo) - Známka A.Hlinka 3Ks s DCH ZP 80 - bod v perličke pri ľavom kríži

V súčasnosti však mnohí zberatelia známkov sa k rozdielom farby papiera stavajú veľmi skepticky a tvrdia, že uvedené rozdiely boli spôsobené vplyvom svetla, tepla alebo zleho uskladnenia, takže ich zaradenie do katalógu by bolo neodôvodnené. Tieto dôvody však vyvracia fakt, že o rozdieloch farieb papiera sa hovorilo už v čase vydávania dotknutých známkov, keď o ich zlom skladovaní nemohlo byť ani reči. Výrobcovia papiera ich vysvetlovali nedostatkom kvalitných surovín a zlou kvalitou výroby. Pretože vyrábaný papier bol rôznej hrubky, farbu papiera často ovplyvnila aj farba použitého lepu, ktorá bola tiež biela až hnedožltá a je preto dosť ľahko určiť, či výsledná farba papiera je daná jeho vlastnou farbou alebo je ovplyvnená aj farbou lepu. Avšak výsledný efekt, to znamená žltohnedá farba papiera, vznikla pri výrobnom procese a nie zlou dodatočnou manipuláciou so známkami. Preto by bolo dobré, keby sa zberatelia touto problematikou začali podrobnejšie zaoberať.

Slovenské známky boli tlačené v tlačiarne Slovenská Grafia na domácom papieri vyrábanom firmou „Solo“, továreň na celulózu Ružomberk, závod Poprad a v tlačiarne Andrej na zahraničnom papieri firmy Steyerbemühle Viedeň. Kvalita papiera z oboch výrobní kolísala a preto bol v oboch prípadoch možný aj prípad dodávky hnedožltého papiera. Doporučoval by som preto, aby v budúcom katalógu bol venovaný priestor aj výrazným rozdielom farby papiera pri niektorých slovenských známkach, čo určite obohatí možnosti špecializácie.

■ Doslov

Tento článok som napísal ako diskusný príspevok k článku Pavla Božíka, v ktorom som uviedol moje poznatky k ním uvedeným doskovým chybám a rozdielom vo farbe papiera, ktorým som dospel na základe mne dostupných materiálov. Pochopiteľne, nepovažujem ich za konečné, lebo verím, že v tejto diskusii na stránkach odborných časopisov nájdem ďalších nasledovníkov, čím sa postupne doplnia poznatky o slovenských poštových známkach z obdobia 1939-1945 ■

AUREL KAJLICH 1901-2001

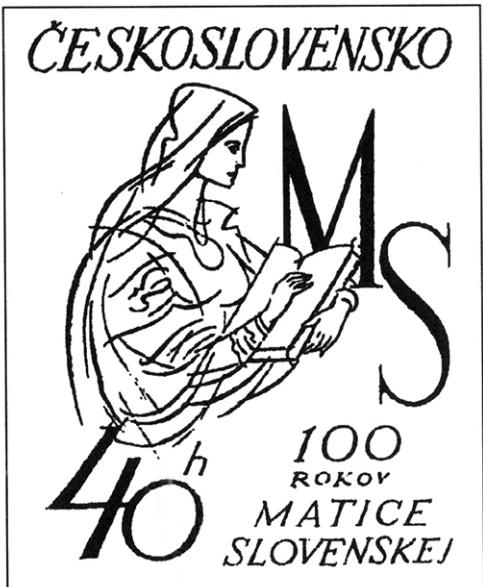
Balneologické múzeum v Piešťanoch koncom roka 2001 pripravilo vo svojich priestoroch výstavu **VÝBER Z TVORBY AURELA KAJLICHA**, akademického maliara, grafika a ilustrátora. Tento všeobecný umelec bol medzi tými, ktorí ryli prvé brázdy pri vydávaní poštových známok a bankoviek Slovenského štátu 1939-1945. Bol autorom desiatich poštových známok z tohto obdobia ale i povojnového Československa, autorom dvoch bankoviek a obrazových celiň. Preto aj my, zberatelia, máme dôvod pripomienúť jeho život a tvorbu - osobitne pri príležitosti, keď kultúrna verejnosť si pietne pripomína jeho 100.výročie narodenia.

Dve hodnoty zo Športovej 4-známkovej sérii Slovenského štátu z roku 1944

Známky realizované podľa návrhov Aurela Kajlicha v roku 1963 (hore), jeden z variantov návrhov na známku k 100.výročiu Matice slovenskej (dole)

Aurel Kajlich (1901-1972) vo svojej širokej škále uměleckých žánrov sa uplatnil ako ilustrátor viacero kníh pre dospelých, detí a mnohých učebník. Z jeho dielu vyšli návrhy na najznámejšie slovenské dvojhľavé hracie karty, plagáty, návrhy na podnikové reklamy a propagančné materiály. Podľa jeho návrhov bolo vydávaných niekoľko žánrových pohľadníc, nálepiek, ex librisov a inej drobnnej úžitkovke grafiky. Prvoradé a dominantné postavenie v jeho tvorbe od počiatku až do konca jeho života mala malba. Študoval ju na Akadémii umenia v Prahe u profesora Maxa Šabinského a asistenta J. Rambouska. Maliarske dielo A. Kajlicha tvorí niekoľko sto obrazov v rôznych galériach na Slovensku i v zahraničí, v súkromných zbierkach i v zbierkach Slovenských liečivých kúpeľov. V maliarskej tvorbe sa popri krajinomalbe venoval figurálnej tvorbe, ktorá je najvýraznejšia a charakteristická prvkami národného koloritu. Nadviazal na

tvorbu Martina Benku s idealizovanými postavami jednoduchých slovenských mužov a žien, odzrkadlujúce ich prácu, život, vieru i charakter rodnej slovenskej krajiny (z jeho tvorby by bolo čo vyberať aj pre známky v emisnom rade Umenie - pozn.autora).

Návrh na bankovku 500 Kčs (detail), ktorý vo verejnej súťaži získal 3.miesto (z výstavy v sále ŠBCS v Prahe)

Aurel Kajlich od roku 1946 až do konca života v roku 1972, žil a tvoril v Piešťanoch. Janko Alexy napísal svojmu piešťanskému priateľovi: „Len Twoja skromnosť bola príčinou, že sa Ti nedostalo patričného uznania“. Pravdivosť týchto slov dokazuje aj skutočnosť, že až takmer 30 rokov po jeho smrti spoločnosť začína dočerňovať význam tohto všeobecného umelca a sumarizuje obsah a rozsah jeho diela. A o tom bola aj vernisáž výstavy Výber z tvorby Aurela Kajlichia, ktorá potrvá do 31.januára 2002.

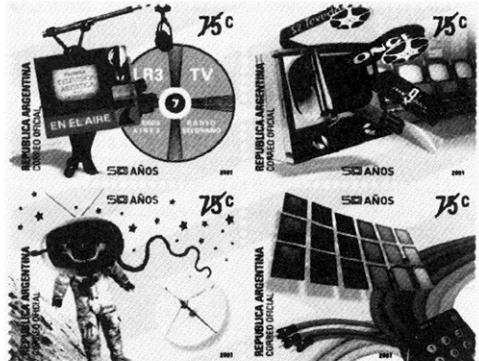
My si pripomíname jeho tvorbu nasledovným prehľadom z tvorby: Poštové známky: Slovenský štát, 1944 - Športové známky s príplatkom na podporu športu, kat.č.111-114; Česko-Slovensko, 1946 - Návrat Čechov a Slovákov do vlasti, príplatková séria, kat.č.440-442; 1963 - Kultúrne osobnosti a udalosti: J.Palkovič, kat.č.1297 a 100 rokov Matice slovenskej, kat.č.1299; Celina CPH 44 (so známkou K.Gottwald), č.10, 1951 - Veľkonočné motívy, žena s dietatom v piešťanskom kroji s atribútiom Veľkej noci. Bankovky: Slovenský štát - 50 Ks, 15.X.1940, R: Hrad Orava, L: Dvojpoportrét dievča (doposaľ sa neprekázalo, či predlohu k námetu bol niekto z rodiny alebo z jeho prostredia); 500 Ks, 12.VII.1941, Figurálny motív Juraj Jánošík.

□ Alexander Urminský

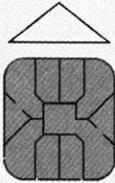
Argentína: 50 rokov televízie

Argentínska poštová správa 1.12.2001 vydala štyri známky (rovneake nominálnej hodnoty 75c) venované 50.výročiu televízneho vysielania. Za deň zrodu argentínskej TV sa pokladá 17.október 1951. Prvé TV prijímače, ktorých bolo vtedy menej ako tisíc, priniesli verejný ceremoniál z historického Plaza de Mayo. Na slávnosti bol prítomný vtedajší prezident Juan Domingo Perón a prvá dáma Evita Perónová. Programy v prvých rokoch vysielania tvorili predovšetkým zábavné hudobné relácie. Domáce spravodajstvo a začiatky politického žurnalistizmu sa objavili až po roku 1954. Druhý hlavný miestnik TV história predstavovali 60. roky, kedy signály a počet prijímačov rastli exponenciálne a TV žánre - teda programy pripravované špeciálne pre TV - sa silne zakorenili a mnohí populárni herci sa príčinili o popularizáciu obrazoviek. Vďaka technologickým pokrokom v oblasti telekomunikácií mohli aj argentínski TV diváci sledovať hlavné udalosti desaťročia, akými boli pristátie posádky Apolla na Mesiac a MS vo futbale.

V roku 1973 skončila platnosť licencí pre hlavné súkromné kanály a argentínska TV sa opäť stala štátou. O tri roky neskôr, keď ozbrojené sily uskutočnili najkrvavejší štátny prevrat 20.storočia, TV sa dostala do područia vojenského režimu, podliehala rôznym cenzúram, prejavovala sa nízka kvalita domácej produkcie, dominovali importované show a masívne využívanie TV na šírenie štátnej propagandy. Farebná TV prišla do Argentíny v roku 1980. Návrat krajiny k demokracii v roku 1983 mal svoj odraz aj v TV. Obnovený stav tvorby programov bez cenzúry viedol k novým TV žánrom, napríklad humoristickým reláciám, talk show a mládežníckym programom. Otvorené TV kanály opäť prešli do súkromného vlastníctva. Najväčšou udalosťou dekády sa stalo zavedenie káblejovej TV. Prví kábloví operátori sa objavili v roku 1981 a odvtedy sa káblová televízia rozšírila do všetkých končín štátu. Deväťdesiate roky boli v znamení digitálnej technológie a satelitnej TV.

Námetmi spomínaných známkov sú TV prijímač a prvy signál pre kanál 7, programovanie s videopások, satelitová transmisia a symbolika farebnnej TV a diaľkového ovládanie. Známky boli vytlačené ofsetom (4 farby a metalizovaná čierna) v TL s dvomi štvoricami známkov a s ilustráciami na okrajoch. Náklad každej známky je 154 tisíc kusov a FDC 4 tisíc kusov □ Ivan Lužák

MALÉ OKIENKO TELEKARTISTU

/46/

RUBRIKA PRE ZBERATEĽOV
TELEFÓNNYCH KARIET

Marián Jobek

Čo nového pribudne medzi slovenskými telefónnymi kartami?

Ďalšou novou číslovanou sériou verejných slovenských TK je 4-kusová séria (od 1/4 do 4/4) pod názvom „Slovenské kúpele“, z ktorých viaceré svojimi liečivými účinkami sú známe po celom svete. Ide o:

A 170 ■ Slovenské kúpele 1/4 - PIEŠŤANY, 100 000 14 / 2001 ST, 50 jedn., 100 000 ks

A 171 ■ Slovenské kúpele 2/4 - RAJECKÉ TEPLICE 50 000 15 / 2001 ST, 100 jedn., 50 000 ks

A 172 ■ Slovenské kúpele 3/4 - BARDEJOVSKÉ KÚPELE, 50 000 16 / 2001 ST, 75 jedn., 50 000 ks

A 173 ■ Slovenské kúpele 4/4 - TRENČIANSKE TEPLICE, 50 000 17 / 2001 ST, 100 jedn., 50 000 ks

Kedže máme za seba koniec roka 2001 a začiatok roka 2002, ST, a.s., pokračujú vo svojej tradícii vydávania príležitostných TK. Bolo tomu aj pred koncom roku 2001, kedy bola vydaná TK „P.F. 2002“ s týmto základnými údajmi:

B 19 ■ P. F. 2002, 5 000 18 / 2001 ST, 10 jedn., 5 000 ks.

Švajčiarsko - 24 momentov dňa na 24 ks telefónnych kariet

V minulých rokoch, keď vo Švajčiarsku boli vydávané TK firmou LANDIS & GYR, nebolo veľa zberateľov, ktorí by sa zameriavali na zberanie telefónnych kariet tejto alpskej krajiny. Situácia sa začala meniť po prechode švajčiarskeho SWISSCOM-u (obdoba Slovenských telekomunikácií) na čipové TK. SWISSCOM začal vydávať TK s pravidelnými nominálnymi hodnotami vo výške 5 CHF, 10 CHF a 20 CHF v jednej sérii (gramatický výraz CHF pochádza z latinčiny, bohužiaľ bez záruky: C=Conferetica, H=Helvetica, F=franc alebo po „našom“ frank Švajčiarskej konfederácie; mimochodom aj ŠPZ Švajčiarska nie je skratka jedného slova podľa nášho písma „CH“, ale dvoch rôznych, vyššie uvedených slov začínajúcich na písmeno „C“ a písmeno „H“ - pozn. autora). Ako skvelý nápad sa ukázala koncepcia vydávania trojice kariet so spoločným námetom. Na každej karte série je vzadu vždy vyobrazená farebná zmenšenina celej série podľa ktorého zberateľ vie čo má a čo mu z danej sérii chýba. Takto bolo už vydaných viacero tematických sérií.

SWISSCOM však pre miléniový rok 2000 prišiel s ďalším, nie menej zaujímavým nápadom. Od decembra 1999 do januára 2001 vydal 24 kusovú sériu TK, na ktorej je zoobrazený 24 momentov zo života Švajčiarov počas bežného dňa. Cyklus bežných životných situácií je zoobrazený každú celú hodinu, pričom tento začína

v noci o 01:00 a končí o polnoci 24:00. Konkrétny čas, ktorý je na TK zobrazený si môžeme prečítať na zadnej strane karty vľavo hore, pričom je text vytláčený v štyroch jazykoch (okrem troch úradných jazykov vo Švajčiarsku aj v angličtine).

Ked sa bližšie pozrieme na nižšie uvedenú tabuľku, vidíme že bolo vydaných spolu 8 TK s nominálnou hodnotou 5 CHF, 8 TK s nominálnou hodnotou 10 CHF a 8 TK s nominálnou hodnotou 20 CHF. Pritom je zaujímavé, že tieto nominálne hodnoty sa vždy pravidelne po sebe striedajú. Prehľad celej série uverejňujeme v tabuľke na nasledujúcej strane. Napriek tomu, že jednotlivé TK majú pomerne vysoké náklady (najnižší je pri karte s nominálnou hodnotou 20 CHF, väčšinou po 100 000 ks a náklady ostatných sa pohybujú od 220 000 ks do 550 000 ks), nie je známy ich masový výskyt. Svoju ulohu tu zohráva predovšetkým fakt, že aj samotný Švajčiarom sa už horšie kompletizuje celá 24 kusová séria.

Pre zaujímavost, SWISSCOM v rámci propagácie tejto série sa rozhodol ju ponúknut aj zberateľom a to vo forme špeciálneho albumu, ktorý si bolo možné objednať do 31.3.2001. Celá séria nepoužitých TK bola vkladávaná do albumu a číslovaná od čísla 1 do čísla 1000. Nominálna hodnota tejto série je 280 CHF, limitovaná séria

Švajčiarsko séria 2000 - 24 momentov dňa na 24 telefónnych kartách

Denná hodina	Nominál	Názov a jeho voľný preklad do slovenčiny	Dátum vydania	Náklad
01:00	5 CHF	Roseverkäufer, Lugano <i>Predavač ruží, Lugano</i>	12 / 1999	500 000
02:00	10 CHF	Polizeikontrolle <i>Policajná kontrola</i>	12 / 1999	550 000
03:00	20 CHF	Feuerwehr, Stadt Luzern <i>Hasiči, mesto Luzern</i>	12 / 1999	250 000
04:00	5 CHF	Schneeräumer <i>Odpratávač snehu</i>	1 / 2000	200 000
05:00	10 CHF	Grossmarkt, Zürich <i>Velkopredajňa, Zürich</i>	1 / 2000	250 000
06:00	20 CHF	Kuhstahl, Heimberg <i>Kravín, Heimberg</i>	1 / 2000	100 000
07:00	5 CHF	Kaserne, Herisau <i>Kasárne, Herisau</i>	5 / 2000	466 000
08:00	10 CHF	Müllabfuhr, Aarau <i>Odvoz odpadkov, Aarau</i>	5 / 2000	434 000
09:00	20 CHF	Bundeshaus, Bern <i>Spolkový dom</i>	5 / 2000	100 000
10:00	5 CHF	Orchesterprobe, Basel <i>Skúška orchestra, Bazilej</i>	8 / 2000	430 000
11:00	10 CHF	Kindergarten, Rapperswill <i>Záhrada pre deti, Rapperswill</i>	8 / 2000	220 000
12:00	20 CHF	Küche Unispital, Zürich <i>Kuchyňa univerzitnej nemocnice, Zürich</i>	8 / 2000	100 000
13:00	5 CHF	Meteostation, Jungfraujoch <i>Meteorologická stanica</i>	9 / 2000	350 000
14:00	10 CHF	Seebad Lido, Luzern <i>Jazerné kúpalisko, Luzern</i>	9 / 2000	230 000
15:00	20 CHF	Wohnsiedlung, Wil <i>Bytové sídlisko, Wil</i>	9 / 2000	100 000
16:00	5 CHF	Forstarbeiter „Vieri“ Schattdorf <i>Lesný robotník „Vieri“ v Schattdorfe</i>	11 / 2000	430 000
17:00	10 CHF	Letzte Talfahrt, Davos <i>Posledná lyžovačka, Davos</i>	11 / 2000	230 000
18:00	20 CHF	Stosszeit, Zürich <i>Najrušnejší čas, Zürich</i>	11 / 2000	100 000
19:00	5 CHF	Fitnessclub, Bern <i>Fitness klub, Bern</i>	12 / 2000	320 000
20:00	10 CHF	Teeneger-Treffpunkt, Liestal <i>Stretnutie tínedžerov, Liestal</i>	12 / 2000	390 000
21:00	20 CHF	Clubrestaurant, FC Fribourg <i>Klubová reštaurácia, FC Fribourg</i>	12 / 2000	100 000
22:00	5 CHF	Pizzakurier, Baden <i>Kuriér s pizzou v Badene</i>	1 / 2001	460 000
23:00	10 CHF	Kinooperateur, Langenthal <i>Premietač v kine, Langenthal</i>	1 / 2001	440 000
24:00	20 CHF	Disco, Winterthur <i>Diskotéka vo Winterhure</i>	1 / 2001	100 000

stála v ponuke 295 CHF, vrátane poštovného, balného a ako tie, o ktorých som písal v minulosti (napríklad 7,5 % MWST (obdoba nášho DPH). francúzska séria starých telefónov a španielska séria

Táto séria určite patrí medzi tie, o ktorých sa vo Fauna Iberica v MOT 32, slovinské kupóny s vtáctvom zberateľov vie a ktorá sa kompletizuje rovnako v MOT 33 a MOT 36 a pod.) □ M. Jobek

PREHĽAD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK DECEMBER 2001

Jozef Soukup

Poradové číslo, dátum, miesto používania, text pečiatky, autor výtvarného návrhu a farba odťačku pečiatky

01 ■ 7.12.2001 Nitra 1: **20 ROKOV KF 52-51 NITRA / NITRAFILA** • F. Horniak • Čierna

02 ■ 8.12.2001 Nitra 1: **FERO HORNIAK - PRÍLEŽITOSTNÁ POŠTOVÁ PEČIATKA / 20 ROKOV** • F. Horniak • Čierna

03 ■ 11.12.2001 Liptovský Mikuláš 1: **120 ROKOV OBJEVENIA BELIANSKEJ JASKYNE / 1881-2001** • Z. Ballová • Čierna

04 ■ 15.12.2001 Košice 1: **OSĽAVY DŇA POŠTOVEJ ZNÁMKY / GÉNIUS POŠTOVNÍCTVA** (logo SP a ZSF) • V. Gaál • Čierna

05 ■ 18.12.2001 Bratislava 1: **PRVÁ / SLOVENSKÁ / AUTOMATOVÁ / ZNÁMKA** • M. Cipár • Čierna

06 ■ 18.12.2001 Bratislava 1: **DEN SLOVENSKÉJ POŠTOVEJ ZNÁMKY A FILATELIE** (logo SP a ZSF) • F. Horniak • Čierna

Príležitostné kašety SP

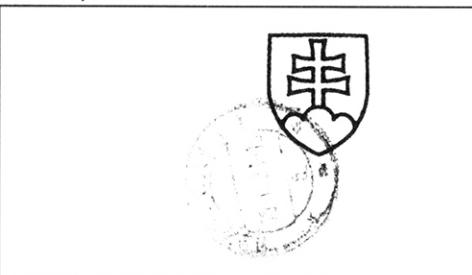
01 ■ 26.11.-28.12.2001 Rajecká Lesná: **VIANOČNÁ POŠTA 2001** • F. Horniak • Zelená (vyobrazenie v minulom čísle)

Chybotlač aj na slovenských 100-korunových bankovkách

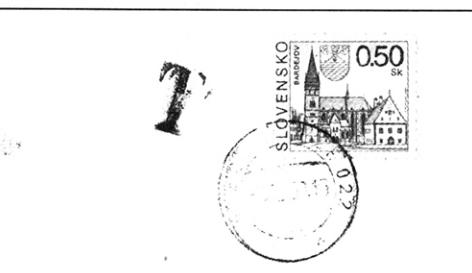
Po viacerých zisteniach výskumu chybotlačí slovenských bankoviek na hodnotách 50 Sk, objavila sa aj 100-korunová bankovka s výrazným obojstranným posunom orezu (**vyobrazenie na 2.str. obálky**). Posunom orezu sa cca o 4 mm zväčšili horné okraje bankovky a o rovnakú vzdialenosť sa zmenšili dolné okraje bankovky. Na lícnej strane bankovky je možné zaznamenať aj mierny posun tlače textu „Národná banka Slovenska“, číslo bankovky a text „Sto slovenských korún“ smerom doprava (cca o 1 mm). Na základe tohto objavu možno predpokladať existenciu aj ďalších exemplárov bankoviek s podobou chybou. Dodajme ešte, že uvedená bankovka má výrobne číslo L 63291469 a dátum vydania 1.júla 1999 □ ik

Zaujímavosti z poštovej prevádzky

Pošta prepráv denne mnoho tisíc listových zásielok, na ktorých pozorné oči zberateľa často vedia objavíť rôzne zaujímavosti. Tu sú dva z nich:

Mestský úrad v Šali používa obálku formátu A5 s natlačeným štátnym znakom v pravom hornom rohu. Pracovník pošty Šaľa 1 štátny znak opečiatkoval denou pečiatkou ako by to bola známka. Alebo si myslieť, že ide o služobnú obálku?

Druhá obálka podaná v Košiciach bola adresovaná do Trnavy. Odosielateľ ju nedostatočne vyfrankoval iba jednou 50-halierovou známkou. List pošta odťačkom pečiatky „T“ čiernej farby označila, aby adresát zásielku uhradil patričný doplatok. Nestalo sa tak, alebo aspoň na zásielke nie je to žiadny záznam, takže poplatok z Košíc do Trnavy bol uskutočnený iba za symbolický poplatok 50 halierov □ ký

55 rokov vydávania FDC

Peter Malík

Prvého januára 2002 uplynulo 55 rokov od začiatku oficiálneho vydávania obálok prvého dňa vydania (FDC) československých poštových známok, ktoré aj napriek niektorým odmiestavým postojom stále pútajú záujem zberateľov. Dôkazom toho je aj príspevok v spravodaji NITRAFILA č. 2 / 2001, s. 31. Preto by som k problematike vydávania československých FDC chcel uviesť niekoľko poznámok.

Je všeobecne známe, že ich oficiálne vydávanie začalo emisiou Dvojročnice 1. 1. 1947 (obr.1) a pokračovalo k všetkým príležitostným známkam, pričom z nie celkom vysvetliteľných dôvodov FDC neboli vydané k známkam výplatným, k niektorým leteckým známkam a k niektorým hárčekom. Keďmisiu výplatných známkov s portrétom prezidenta Beneša, vydaných 28.10.1946, boli na reprezentančné účely vydané dve varianty obálok rozmerov 220 x 110 mm s ozdobnou kresbou, pod ňou dátum -28-X-1946- (rytina Hradčian v hnedej, resp. modrej farbe), nápisom Ministerstvo pošt a známkami s pečiatkami dňa vydania, teda so všetkými charakteristickými znakmi FDC. Katalógy [1] vedú tieto obály ako „ministerské“ a ako neoficiálne vydané. V daných súvislostiach preto označenie „neoficiálne“ nie je zodpovedajúce.

Ak za základné náležitosť FDC považujeme obálku so známkou alebo známkami s odtlačkom alebo odtlačkami pečiatky s dátumom dňa vydania, pričom na obálke môže byť doplňujúca kresba, potom zo zberateľského hľadiska by vôbec nemalo byť rozhodujúce, ako FDC vznikla, pretože známku aj pečiatku zabezpečuje vydavateľ, a to sú oficiálne prvky FDC. Ako dátum vydania je rozhodujúci deň, ktorý verejne oznámi vydavateľ, napr. vo svojom vestníku. Tento dátum je potom určujúci aj pri tvorbe katalógu poštových známok. Ak sa prenesieme do súčasnosti a napríklad v deň vydania novej poštovej známky s vyobrazením niektorého slovenského mesta bude mať miestna pošta túto známku a zároveň bude používať aj príležitostnú pečiatku, zberateľ si môže zabezpečiť FDC podľa svojho výkusu a môže si vybrať, akú FDC zaradí do svojej zbierky.

Chcem sa však vrátiť k začiatkom vydávania FDC, keď aj niektoré ďalšie známky vydané v roku 1946 sa vyskytujú na celistvostach, ktoré majú všetky náležitosť FDC. Ide o vydanie k výročiu Májového povstania (Pof. č. 433-434, A435) a emisií k Celoštánej výstave poštových zná-

(1)

1945 PRAHA 1946

5. - KVETEN - 9.

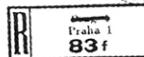
VÝROČÍ PRAŽSKÉ REVOLUCE
A BOJU NA BARIKÁDACH

PRVÝ DEN VYDANÍ - FIRST DAY COVER

Obchod poštovními známkami
Bohuslav Náprstek, Praha II.
Jindřišská 5, tel. 385-19.

(3)

FRANTIŠEK BUBERLE
PRAHA XIV.-NUŠLE II/34.
Chittusso 21.

mok BRNO 1946 (Pof. č. A437) a Mestá (Pof. č. 438-439). K výročiu Májového povstania (5.5.1946) bolo pravdepodobne filatelistami zabezpečené vydanie obálky s prítačou v lavej časti (štátny znak s letopočtom a textom), pod ňou text Prvý den vydáni - First Day Cover a so známkami Pof. č. 433-434 s odtlačkom príležitostnej pečiatky (obr.2). Pretože príležitostná pečiatka (v červenej farbe) sa vyskytuje aj s dátumom 9.5.1946 [2], za FDC možno považovať len tie celistvosti, na ktorých je odtlačok pečiatky s dátumom 5.5.1946. Zaujímavou je, že výplatné (6,40 Kčs) nezodpovedalo v tom čase platným tarifám, keď za

BRNO 1946
PRVNÍ DEN VYDÁNÍ
FIRST DAY COVERBRNO 1946
PRVNÍ DEN VYDÁNÍ
FIRST DAY COVER*Dopravce*H. r. s.
Celoštátna výstava
poštových známek
725S. V. 1945
VÝSTAVU
POŠTOVÝCH ZNA
MEK

Jan
Milos Müller,
Bratislava
Editor ē.s. (6)

doporučený list v mieste malo byť správne 6,60 Kčs (1,60 za list v mieste a 5,- Kčs doporučné) [3], pričom na zadnej strane obálky je aj prichodzia pečiatka. Zásielka skutočne poštom prešla (obr.3) je do frankovaná.

Podla [2] sa príležitostná pečiatka k výročiu Májového povstania vyskytuje s domicom Praha 1, Praha 10 - Hrad, Praha 29 N.S., Brno 2, České Budějovice 1, Hodonín 1, Hradec Králové 2, Jihlava 1, Karlovy Vary 1, Liberec 1, Moravská Ostrava 1, Olomouc 1, Opava 1, Pardubice 1, Plzeň 1, Tábor 1, Ústí nad Labem 1 a Zlín 1. Teoreticky by sa teda mohli vyskytovať aj FDC s odtlačkom tejto pečiatky (v červenej farbe) z uvedených miest.

K Celostátnej výstave poštových známok Brno 1946 organizačný výbor výstavy vydal niekoľko obálok s reprodukciami výstavnej medaily a vyobrazením historických pamiatok Brna a nápisom První den vydání – First Day Cover (obr. 4, 5, 6). Pretože príležitostná pečiatka sa používala počas trvania výstavy, do 15.8.1946, za FDC možno považovať len celistvosti s odtlačkom pečiatky s dátumom dňa vydania známok a hárčeka - 3.8.1946.

Uvádzané celistvosti sú s dátumom 3.8.1946 a považujem ich za FDC so všetkými náležitosťami, preto právom patria do zbierky aj ako dokladový materiál dokumentujúci začiatok ich vydávania a zbierania.

Na doplnenie ešte prikladám na obr. č.7 reprodukciu celistvosti, ktorú možno považovať za FDC známky Pof. č. 443, keď príležitostná pečiatka (vo farbe červenej) je rovnaká ako na „minister-ských“ obálkach. Na zadnej strane obálky je aj parodové číslo.

Vyskytujú sa tiež celistvosti, pravdepodobne vyhotovené filatelistickým obchodníkom, so známkami k Svetovému zjazdu študentstva (Pof. č. 429-430), v ľavej časti so znakom akcie a nápisom First Day Cover - Premier Jour d'Emision (obr.8). Vzhľadom na to, že známky boli vydané 14.11.1945, vyobrazená celistvost nie je FDC. Podla [2] sa príležitostná pečiatka používala od 14.11.1945 do 25.11.1945. Pokial by sa vyskytovali uvedené celistvosti so známkami vydanými k Svetovému zjazdu študentstva s odtlačkom príležitostnej pečiatky s dátumom 14.11.1945, potom tieto celistvosti by bolo možné považovať za prvé FDC Československa.

Možno teda očakávať, že obálky prvého dňa vydania z obdobia začiatkov ich výskytu budú aj primerane uvádzané v špecializovaných katalógoch poštových známok Československa. Pritom treba pripomenúť, že v katalógoch poštových známok Československa po roku 1945 sa vždy uvádzala obálka prvého dňa vydania hárčeka, ktorý bol vydaný k Celostátnej výstave poštových známok BRATISLAVA 1952 (Pof. č. A691/692), pričom obálku pripravil POFIS, a teda FDC vznikli priamo na uvedenej výstave. Pochopiteľne, že FDC sú len tie celistvosti, ktoré majú na hárčku, odtlačok pečiatky s dátumom dňa vydania, teda 18. október 1952.

28. X. 1946
DVA ROKY PRÁCE —
DVA STUPNĚ
K BLAHOBITU
PRVNÍ DEN
VYDÁNÍ

J. ŠAFRÁK BARČÍK
PŘÍBRAM 242-1

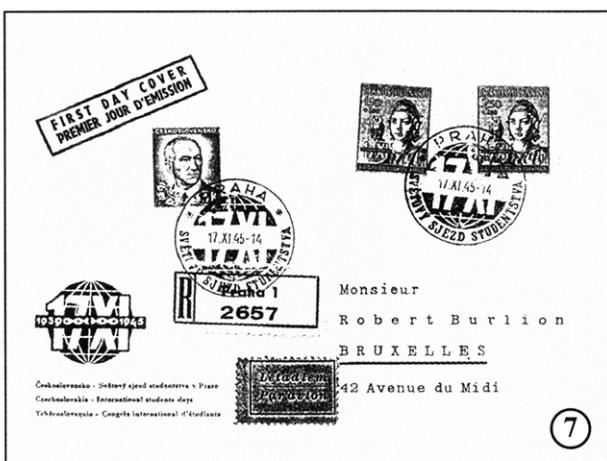
(7)

TISKOPIS.

K oficiálnemu vydávaniu FDC československých poštových známok možno ešte poznamenať, že rozmery obálok sa v priebehu ich vydávania niekoľkokrát zmenili. Do roku 1972 bol rozmer obálok v podstate rovnaký, cca 165 x 93 mm, od roku 1973 cca 190 x 115 mm, od roku 1986 220 x 110 mm a od roku 1989 163 x 115 mm, v ktorom rozmere pokračuje vydávanie FDC slovenským aj českým vydavateľom poštových známok až doteraz.

Predmetom zberateľského záujmu o FDC československých poštových známok v súčasnosti, ako o tom svedčia viacere aukčné katalógy, sú FDC z prvého obdobia ich vydávania (so všetkými známkami jednotlivých emisií), aj FDC so známkami rôznych typov, napríklad hľadané sú FDC so známkami II. typu emisie Ludové kroje (Pof. č. 840 - 843), s typmi známok J. A. Komenský (Pof. č. 930); zberateľskou lahôdkou môže byť nález II. typu známky Pof. č. 1174 „Országh“ na FDC. Zaujímavosťou je tiež FDC vydaná v roku 1951 k emisii Socialistického poľnohospodárstva, ked na malej časti nákladu je dátum v pečiatke 2.4.1951, pričom známky boli vydané 28.4.1951. Dňa 2.4.1951 boli vydané letecké známky Československé kúpele, avšak FDC nebola k tejto emisii vydaná.

FIRST DAY COVER
PREMIER JOUR DÉMISSION

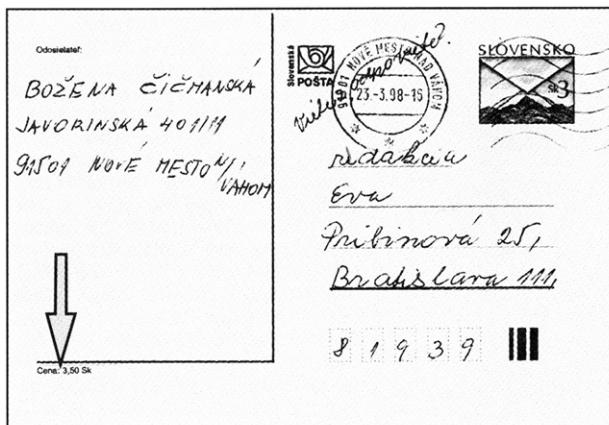
Zároveň je však skutočnosťou, že niektoré hľadané varianty známok sa bežne vyskytujú na FDC, napríklad II. typ známky Pof. č. 1217 (15h z emisie motýle) alebo variant známky Pof. č. 2104 (40h z emisie UPU) na papieri *bp* ■

Literatúra:

- [1] ČESKOSLOVENSKO 1945-1992, Speciálizovaný katalog 1998, POFIS
- [2] Václav Nebeský, Československá příležitostná a propagační razítka 1919-1969, 3. sešit, Merkurfil Brno, 1971
- [3] Specializovaný katalog československých poštovních známek, OZO Rapid, 1978

Zaujímavosť na poštovom lístku „Obálka“ 3 Sk

Poštový lístok CDV 23 „Poštový motív“, zberateľmi nazývaný tiež ako „Obálka“, pošta vydala roku 1997 po zmene sadzby poštovného za lístok a pohľadnicu z dvoch na tri korunu. Poštový lístok so štátnym znakom 2 Sk (CDV 3), neskôr aj 3 Sk (CDV 20) bol medzi zberateľmi celín oblúbený, lebo postupná tlač červenou, modrou aj čierou farbou poskytovala možnosti pre vznik rôznych posunov alebo dokonca vyniechanie farieb, hľadaných a zaujímavo oceňovaných.

Nové poštové lístky CDV 7 „Devín“ a CDV 23 „Poštový motív“ pre špecializovaných zberateľov poskytovali už menej príležitosti a údaje o zberateľských zaujímavostach sú aj podstatne skromnejšie. Uverejňujem preto jednu z nich, ktorá sa v podobe 2 cm dlhej vlasovej čiary nachádza na lístku medzi cenovým údajom 3,50 Sk a dolnou oddeľovacou linkou. Ako vidieť na obr., čiarka nie je výrazná a možno aj preto uniká pozornosti zberateľov (doteraz o tom nebolo nič publikované). Jej pôvod mi nie je známy a keby sa jednalo o známku, povedal by som, že vznikla pri moletáži... V skarte, ktorý som spracoval našiel 5 kusov s touto zaujímavosťou. Pochádzajú najmä z oblasti Nového Mesta nad Váhom, pričom nevylučujem možnosť nálezov aj z iných oblastí distribúcie týchto poštových lístkov □ Ján Mička

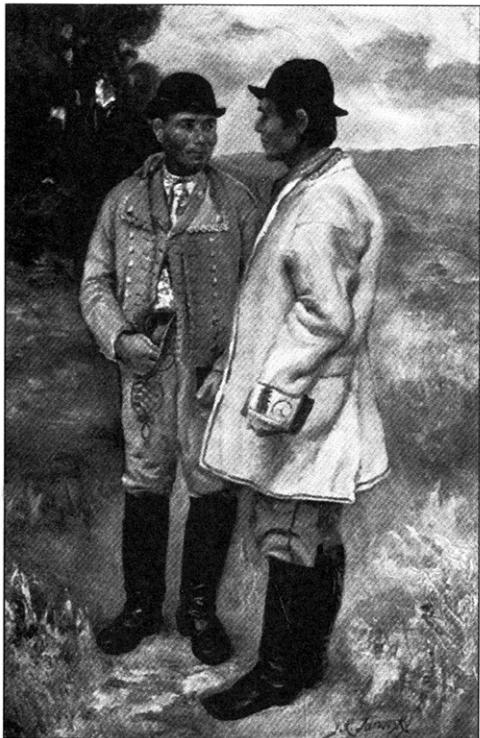
NÁMETOVÉ VARIÁCIE NA POHĽADNICIACH (2)

Alexander Urminský

V dnešnom pokračovaní zmienime sa o krásne piešťanského kraja na pohľadniciach, o polnej telegrafnej stanici na pohľadnici, ktorá nemusí zaujímať iba zberateľov militárií a o tom, že personalizované známky a celiny mali svojich predchodcov na pohľadniciach.

Piešťanský kroj na pohľadniciach

Piešťanský kroj patrí k najbohatšie zdobeným ľudovým odevom na Slovensku. Nezriedka sa v ňom prezentovali našinci na výstavách Expo, olympiádach, v tanečných a speváckych súboroch a na iných medzinárodných podujatiach. Krásu piešťanského kraja si uvedomovali aj vydavatelia pohľadníc v minulosti. Vďaka tomu máme možnosť obdivovať tento kroj na sériach pohľadníc, ktoré vydavatelia vydávali pre uchovanie spomienok na chvíle strávene v kúpeľoch a pri styku s prostým slovenským ľudom, ktorý im poskytoval služby, pripravoval potravu i zábavu. Prvé série pohľadníc s námetom piešťanského kraja boli vydávané ešte za Rakúsko-Uhorskej monarchie. Na ich príprave a realizácii sa podielali popri iných aj význační vydavatelia ako bratia Divaldovci, P. Socháň a medzi vojnami tiež K.Plicka. Piešťanský kroj je charak-

Obr.1 - Slováci v Piešťanoch - Z kostola
(R.Promberger, séria XX., pohľadnica č.7)

Obr.3 - Piešťanský zimný kroj (Knopfmacher,
J.Odobrani, Bp, pohľadnica č.21)

terizovaný bledomodrým súknom na mužské nohavice s bohatou výšivkou nohavic, vesty i zimného trojštvrťového kožucha (**obr.1**). Ženský odev v piešťanskej oblasti pozostával z viacerých súčastí (**obr.2** na 2.str.obálky). Boli to rukávce, prucel, dve zástery, čepiec u vydatých žien a šatka. K doplnkom patrili krézle a rôznofarebné stuhy. Na zimu nosili bohatšie ženy trojštvrťový kožuch z bielej barančiny zvaný belák (**obr.3**) a čierne čízmy.

Všetky základné prvky mužského a ženského kraja boli šité z ľanového alebo konopného plátna, boli bohatou výšivánou bledomodrou, oranžovou alebo červenou bavlnou, alebo dopĺňované paličkovou čipkou. Výšivka na rezance bola aplikovaná najmä na rukávoch a mužských košeliach. Vyobrazené pohľadnice sú z produkcie vydavateľov R. Promberga v Olomouci a Knopfmachera. Sériu reprintov historických pohľadníc s námetom piešťanských krojov vydalo koncom minulého storočia aj Balneologické múzeum v Piešťanoch. Okrem vydání v sériach nájdeme piešťanské kroje aj na mnohých sôlo pohľadniciach a tiež na pohľadniciach z kúpeľov. Všedný aj svätočný piešťanský kroj majú oblečení aj infanteristi

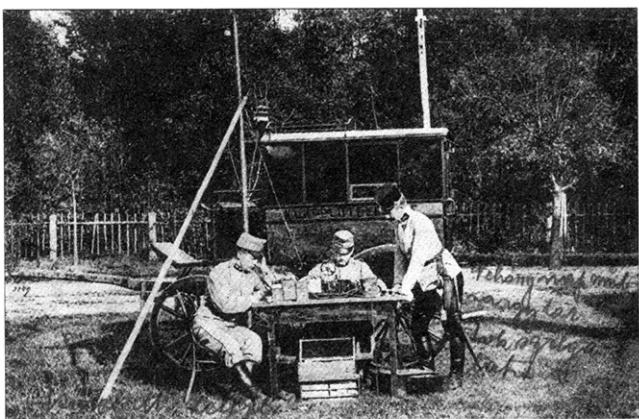
s vozíkmi na prepravu kúpeľných pacientov. Pri všetkých pohľadničiach je významná predovšetkým skutočnosť, že sa jedná o originálne kroje, pôvodné a nie o štylizáciu, ako to vidíme v súčasnej prezentácii krojov. Zbieranie historických pohľadníčok s námetom krojov je veľmi vdačná a záslužná práca, či už sa robí regionálne alebo plošne. Boli súčasťou našej histórie, ktorá sa neuvieriteľným tempom vytráca z našej prítomnosti. Na druhej strane môže byť naším kultúrnym vkladom do spoločného európskeho domu.

Vojenská železničná telegrafná stanica

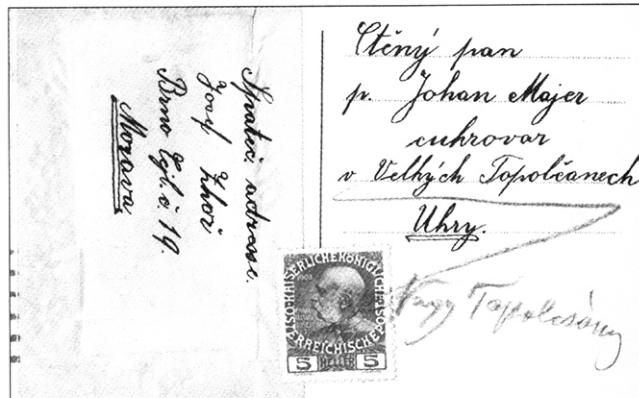
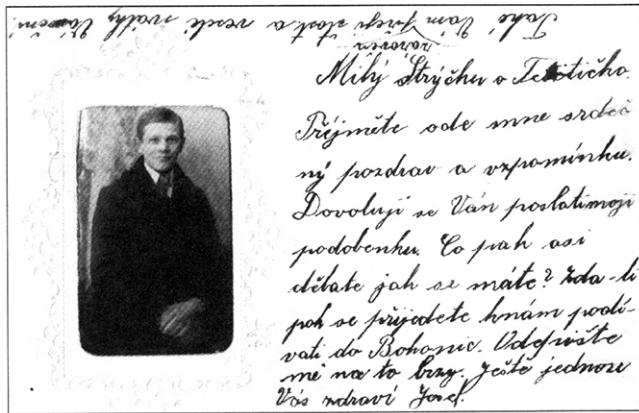
Militáriám na pohľadničiach bola venovaná pred časom celá jedna kapišola. Pri zbieraní sa vždy vyskytujú aj neočakávané nálezy, ktoré sú jeho kořením. Takým je aj vyobrazená pohľadnica poslaná do Topoľčian v roku 1909. Ide o Poľnú telegrafnú stanicu c.k. železničného a telegrafného oddielu (K.u.k. Eisenbahn - u. Telegrafenregiment. Feldtelegrafenstation). Ako vidno na obr.4, už v mierových časoch sa armáda spolu so železnicou zaoberala potrebnou prenosu informácií podľa známeho vojenského slogánu „Bez spojenia niet velenia!“ Pohľadnica prezrádza, že na prepravu polného telegrafovi bol použitý na tento účel upravený voz tahany koňmi. Príprájal sa na anténový systém na drevených stožiaroch, vybudovaných na mieste jeho prevádzky. Nácvik telegrafistov na telegrafickom prístroji prebiehal na stolíku vloženom vonku. Ich prácu sleduje podla výstroje a výzbroje, rezejme s pohľadnicou, výšší dôstojník. Túto pohľadnicu možno zaradiť do viacerých námetových zbierok: Militárie, železnice, elektrické zariadenia, spôsoby komunikácie. Pohľadnica môže patríť do nejakého súboru, či série. Môže však ísť aj o súlovú pohľadnicu. Jej tématika je však v každom prípade nevšedná.

Personalizovaná pohľadnica.

V posledných dvoch rokoch sa na niektorých svetových výstavách objavili tzv. personalizované známky a celiány. Stretnuli sme sa s nimi aj na stránkach časopisu Zberateľ, najmä v prílohe SLOV-OLYMP. Personalifikované pohľadnice boli však ovela skôr. Jednu z nich vidíme na obrázku č.5. Ide o komerčnú pohľadnicu s klasickými

Obr.4 - „O niekoľko dní takto budem držať službu...“ - píše odosielateľ pohľadnice (Korrespondenz-Karte, Verlag L.J.K. No. 257)

Obr.5 a, b - Obrazová strana (hore) a adresná strana personalizovanej pohľadnice zo začiatku minulého storočia. Vydavateľ na pohľadnici uvedený nie je (alebo tu ide o personalizovaný poštový lístok?)

predtlačenými adresnými linkami. Lavá strana je riešená tak, že v pohľadničke je vytvorené akési puzdro na vloženie fotografie odosielatela, ktorú na zadnej strane bolo možné zlepšením fixovať. Rámček z prednej strany je vyzdobený reliéfnym vytlačeným ornamentom. Je to milá pohľadnica, ktorá určite vedela potešíť väčšinu adresátov. Nech už podobné pohľadnice boli posielané z vojenčiny, z vandrovky alebo príbuzným v inom meste, či krajinie. Okrem toho bola to najlacnejšia poštová zásielka, lebo v podstate išlo o poštový lístok, teda otvorenú poštovú

zásielku. Táto bola posielaná ešte za c.k. monarchie z Brna a vyfrankovaná bola 5-halierovou rakúskou známkou cisára Františka Jozefa I. Adresa bola napísaná po slovensky vrátane miesta určenia vo Veľkých Topoľčanoch. Poštový úradník dôsledne uplatnil maďarskú verziu názvu a modrou ceruzou, ktorou súčasne aj znehodnotil známku, napísal Nagy Tapolcsány. Hľa, tvrde uplatňovanie Aponyiho jazykového zákona napriek tomu, že v Topoľčanoch sa nikdy maďarský nehovorilo. Pohľadnicu zaradíme do skupiny zvláštnych pohľadnic ■

EURO NA BANKOVKÁCH, MINCIACH A ZNÁMKACH

K 31.decembru 2001 niektoré krajiny Európskej únie uvádzali nominálne hodnoty na poštových známkach nie len v národnnej mene ale aj v prepočte na menu euro (napríklad Nemecko, Francúzsko). Aj týmto spôsobom pripravovali občanov svojich krajín na jednotnú menovú úniu.

Tento akt nastal 1.januára 2002, kedy sa nová spoločná mena zaviedla v dvanásťich členských krajinách Európskej menovej únie a zavŕšila sa ďalšia etapa ekonomickej integrácie západoeurópskych krajín. Skončila sa platnosť národných platidiel, ktoré sa stahujú z obehu a sú nahradzované bankovkami a mincami so skratkou €. Spoločné bankovky sú v hodnotách 5, 10, 20, 50, 100, 200 a 500 €. Pri minciach je lícna strana spoločná, na rubovej strane sú však motívy jednotlivých krajín. Osem mincí (1, 2, 5, 10, 20 a 50 eurocentov, 1 a 2 €) sa líšia od seba čo do veľkosti i podľa zloženia kovu, farby a hmotnosti, hraný minci majú identifikačné prvky pre nevidomých občanov. Návrhy na bankovky vyhotobil rakúsky výtvarník Róbert Kalina a na mince belgický výtvarník Luc Luyex.

Spoločná mena bude mať odraz aj v známkovej tvorbe v krajinách Európskej menovej únie (Belgicko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Írsko, Luxembursko, Portugalsko, Rakúsko, Nemecko, Španielsko a Taliansko). Pre zberateľov bude zaujímavé vedieť ako bude v jednotlivých krajinách ukončená platnosť poštových známkov v doterajších národných menách, resp. ich výmena za nové. Budú sa môcť na zásielkach používať zmiešané frankatury známkov starej a novej mene? A dokedy?

Poštové známkov v katalógoch budú oceňované jednotne v euro mene a

Die EURO-Münzen

Seit 1.1.1999 ist der Euro unsere neue Währung!
Ab 1.1.2002 gelangen sowohl die Euro-Banknoten als auch die Euro-Münzen in Umlauf.

Ubrigens, 1 € ist 13.7603 Schilling.

tým sa do istej mieri skončí aj neprehľadné prepočítavanie cien. Poznamenajme ešte, že pri priležitosti prechodu z národnnej meny na euro niektoré poštové správy používajú príležitosťné pečiatky, propagáčne štočky vo výplatných strojoch a nechýbali známky s novou menou už prvý deň ich platnosti. Napríklad v susednom Rakúsku 1.1.2002 vydali známku k uvedeniu eura (3,27 €) i 5-známkovú sériu (Rakúsko - krajsina donoveleniek 0,51, 0,58, 0,73, 0,87 a 2,03 €). Koncom roka (30.12.2001) sa vo Viedni uskutočnilo filatelistické podujatie pod názvom „Šiling končí, euro prichádza“. Verme, že aj ZSF pripraví podobné podujatie po prijatí Slovenska do EÚ □ Ký

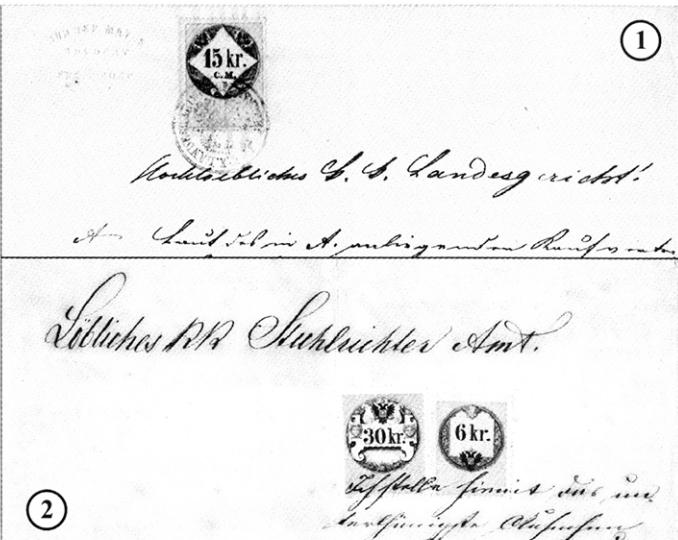
KOLKY - ZAUJÍMAVÉ PREDMETY ZBERATEĽSKÉHO ZÁUJMU

František Marada

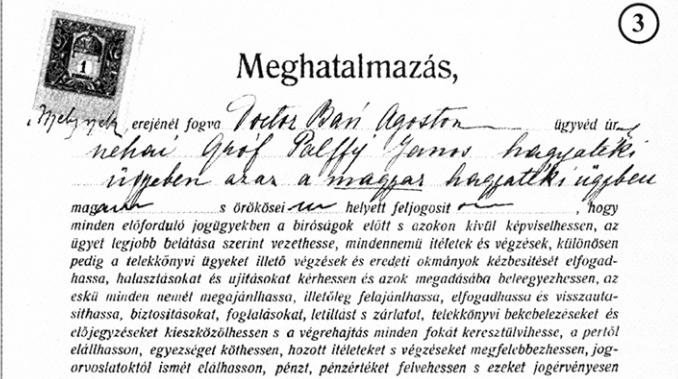
Zbieranie kolkov patrí tak, ako zbieranie známok, mincí, pohľadníc alebo iných predmetov, medzi zaujímavé hobyy. Ich zbieranie nie je natoliko rozšírené ako povedzme zbieranie poštových známok, má však tiež dosť nadšených príaznivcov. Lebo kolky ako ceniny svojim vyhotovením a použitím na rôznych druhoch dokladoch majú tiež svoje čaro a dokážu podať autentické svedectvo o ľudoch a udalostiach dávnejších i súčasných.

Podobne ako známky na listoch, lístkoch a pohľadniciach, aj kolky sú vzácnosťou na úradných listinách, či už na rôznych notárskych majetkových dokladoch, rodňach, sobášnych, či úmrtných listoch, ale aj na bežných listoch, kde kolky plnia úlohu výplatného. Na niektorých listinách okrem vecného popisu, úradných záznamov a právnych úkonov, stretávame sa aj s podpismi osobností, ktoré môže byť aj veľmi vzácne a známe, ako aj s inými zaujímavými súvislostami. Zbieraniu kolkov sa osobitne nevenujem, vlastním však niekoľko listín s kolkami, o ktorých si myslím, že sú zaujímavé a mohli by zaujímať aj iných zberateľov. Listiny sú z obdobia Rakúska-Uhorska, konkrétnie z rokov 1854-1919, keď sa na našom území používali kolky rakúiske, resp. maďarské.

Na prvej ukážke (obr.1) je nemecky písaná listina o pozemkoch, vystavená v Bratislave 7.augusta 1858 u advokáta, ktorého reliéfna pečiatka má text „JOH-NEP-MAYER / ADVOKAT / PRESSBURG“ (skratka meno môže znamenat Johan Nepomuk Mayer). Je okoločaná prvým nalepovacím kolkom, ktorý bol vydaný v roku 1854 a pod hodnotovým označením 15kr. mal vytlačené písmena C.M. Tieto koky sa používali aj ako náhrada známok na listy, najmä však na noviny. Kolky na listoch, prípadne na novinách sú vzácné a vysoko hodnotené. V rakúskom katalógu sa hovorí, že tieto prvé nalepovacie kolky boli zhotovené z ručného papiera a čiastočne majú aj priesvitku (cisársku korunu). Kolky s priesvitkom sú opäť vyššie hodnotené ako kolky bez nich. Mali rôzne zúbkovanie od 13,5 do 17 a veľa kolkov sa nájde s rôznymi kom-

(2)

bináciami zúbkovania. Cena kolkov na listinách, ako sme už povedali, prevyšuje cenu kolkov odlepených až desať násobne. (Pre veľké rozmeru reprodukujeme z nich len výrezy - pozn.red.)

Na druhej ukážke (obr.2) vidíme listinu z roku 1860, ktorá sa opäť týka pozemkov a ich majetkového vysporiadania. Na tejto liste sú použité kolky druhého a tretieho vydania zo rokov 1858 a 1859. Od predchádzajúceho vydania sa líšia kresbou, farbou papiera a tým, že pod hodnotovým údajom kolku už nie sú písmaná C.M. Na výrobu týchto kolkov bol už použitý strojový papier. Pokiaľ v období používania prvých kolkov mal 1 Floren (Gulden) iba 60kr (grajciarov), pri ďalších vydaniach 1 Fl mal 100 grajciarov.

Elbert Testvérek
könyv-, senemű-, papírkereskede
lés könyvnyomda

Nagyszombat.

Telefon 16.

Nagysz.

5

Számla

Tekurkels

Kir. Körjegy

200 1/2 rés
vízsgálati és
Kamarai

lejegyzéssel
Márkával

für F. Wolfenbauer von Green Augr. Nagyvarad, Magyarország.

Pressburg, den 26. April 1864.

Rechnung

50 Österreichische Krone am 17. Mai bestellt.
Joseph Edelsberg, Janus Károly
in Bratislava 1. Mai eingezahlt und
durch den Bratislavas Postamt No. 84, Janus
Károly abgeführt und einem Salzgublak
2.80
5.80

Salzgublak
Janus Károly Schreiber
Postamt

6

Pozsony 1897.

X. évfolyam

NYUGATMAG

H I R A

POLITIKAI

Megjelenik hétfő kivételével napokonkut reggel

BLÖFIZETÉSI ÁRA:
Egyes évre 12 fr., teljes 6 fr., megújításra 3 fr.,
egy hónapra 1 fr., minden számra: 5 kr.
Kiszámlázási nem előírt vissza.

Felülv. szerkesztő

Dr. Vukovj

Fiume és Zágráb.

(—s.) Olasz és horvát testvéreink —
boċċasán e kifissézni — egyszerre adnak
október, hogy testvéri érzelmekben irántuk
ölkölgetni. Dali

Könynen érhető
meker nem lehetett, s
bánnák kiirtania, de
hogy a bánnák sikér
megapasszani és ma
van a mérdeskelt ele
hallgattnál és teljes

Nechcem však rozprávať iba o samotných kolkoch, lebo na to sú odborníci, ktorí o nich vedia viac ako ja, ale o niektorých zaujmavostach na listinách s kolkami. Napríklad v Budapešti v septembri roku 1911 poveril gróf János Pálffy zastupovaním vo veciach svojho majetku Dr. Fülöpa Darváa. Na splnomocneniach okrem grófa a advokáta sú v dolnej časti listiny podpisání gróf Zsechényi Bartalné, rod. Andrásy (8.9.1911), grófka Esterházy, rod. Andrásy Irma (10.9.1911), grófka Karátszonyi Jenőné, grófka Andrásy Karolína (12.9.1911), na inej listine z toho istého dátumu je podpisáný gróf Andrásy Géza a na ďalejšej (21.9.1911) je grófka Andrásy, rodená Pálffy Gabriela (na detiale obr.3). Ako vidieť, sú to zaujmavé mená. Na týchto listinách sú však kolky novšie, konkrétnie z roku 1903 v hodnote 1 koruna (obr.3).

Pre zberateľov, ktorí s kolkami nemajú žiadne skúsenosti, chcem niečo vysvetliť. Už som spomenul, že prvy kolok bol vydaný v roku 1854 ako nálepovací. To je pravda, treba však povedať, že kolky na našom území sa používali už oveľa skôr a to od roku 1686! Tieto však boli tlačené priamo na papier a nazý-

vali sa signety. Zberateľsky sú najobľúbenejšie kolky listinné a pokial možno autenticky nalepené na listinách. Boli však aj kolky, ktoré sa používali na špeciálne úkony ako napríklad kolky tabakové, kaledárne, telegrafné, z hračiek kariet, novinové štatistické a iné. Pokial poštová známka má svoju platnosť obmedzenú na určitú dobu, o kolkoch možno povedať, že zabezpečujú pravost a platnosť listiny na veľmi dlhú dobu, neraz na celé desaťročia.

Na ďalších ukážkach dokladajú použitie kolkov na útchoch. Aj na nich je mnoho zaujmavostí. Na obr.4 je Rechnung (účet) knihačiarne Alojza Schreibera z Bratislavы (Ventúrska 7) z 26.4.1864. Je vystavený na sumu 5Fl a 20 grajciarov, ktorá bola zdanená vylepenými kolkami v celkovej hodnote 8 grajciarov a v spodnej časti účtu je i podpis majiteľa tlačiarne. Na ďalšej ukážke (obr.5) opäť účet z tlačiarne, tento raz však bratov Elbertovcov z Trnavy (tlačiareň a knihy, hudobníky, papiernictvo) zo dňa 3.8.1915. Je na ňom kolok hodnoty 2 fillér (halierov), vydanie z roku 1914 a ani tu nechyba podpis jedného z majiteľov tlačiarne, len neviem ktorého. Z tejto tlačiarne mám ešte jeden účet a to z 26.10.1915. Je vystavený pre Dr. Lajosa Glatza do Somorja (Šamorín). Tento účet však nemá kolok, čo by mohlo znamenať, že išlo o objednávku oslobodenú od poplatku (k účtu je prilepený podačí lístok 28.10.1915, zrejme bol poslaný poštou alebo tlačiareň listom oznamovala vyhotovenie zádzky).

Na poslednej obrázku (obr.6) je ukážka používania 15-grajciarové kolku s madarským textom (vydanie z roku 1893) na novinách NYUGATMAGYARORSZÁGI HIRADÓ (Západomadarský spravodaj, mad.) z roku 1897, konkrétnie z utorka 31.8.1897. Tento politický denník vydával a reďigoval v Bratislave Dr. Alexander Vukovich.

Nuž, priatelia, zbierajte kolky, sú veľmi zaujmavé a poučné ■

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Redakcia neručí za obsah a znenie informácií o jednotlivých podujatiach.

Kalendár podujatí s uvedením miesta, termínu konania a ďalšími informáciami je zostavény podľa podkladov, ktoré pre redakciu poskytli ich usporiadateľia.

CELOŠTÁTNE a REGIONÁLNE PODUJATIA

→ 23.február 2002 PRAHA

KLUB ZBERATEĽOV KURIOSÍT PRAHA (Menza VŠE, Italská ul., Praha 3) usporiada 23.2.2002 Stretnutie zberateľov modelov, figuriek a figuriek z Kinder vajíčok. • Ďalšie podujatia sa uskutočnia 2.3.2002 - Stretnutie zberateľov papierových predmetov rôznych odborov (Menza UK, Jednota, Praha 1, Opletalova 38) a 23.3.2002 Stretnutie zberateľov pohľadníc (Menza VŠE, Italská ul., Praha 3). Stretnutia sa vždy konajú od 8,00 do 12,00 hod. ☐

→ 24.február 2002 HANDLOVÁ

HOBBY STRETNUTIE ZBERATEĽOV VŠETKÝCH ODBOROV sa uskutoční v DOME KULTURY MESTA HANDLOVÁ dňa 24.2.2002 v čase od 8,00 do 12,00 hod. Vstupné 20 Sk (dieťa 5 Sk), poplatok za stôl 30 Sk. Rezervácia stolov nie je potrebná, o občerstvenie je postarané ☐

→ 24.február 2002 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE ZBERATEĽOV - LUČENEC 2002 - (nedela) od 8.00 hod., hotel PELIKÁN (pri tržnici). Informácie: ☎ 047 4329 266 • Ďalšie stretnutia: 24.3., 28.4., 26.5., 30.6., 28.7., 29.9., 27.10. a 24.11.2002 ☐

→ 2.marec 2002 BRATISLAVA

BURZA ODZNAKOV, MEDAILÍ, MINCI, STARÝCH POHĽADNÍC, TELEFÓNNYCH KARIET A VYZNAMENÁNI - Spoločenská sála Strediska kultury Bratislava - Nové Mesto, Vajnorská ulica č.21, od 8.00 do 12,00 hod. • Ďalšie burzy 6.4., 4.5., 1.6., 7.9., 5.10., 9.11. a 7.12. 2002 ☐

→ 3.marec 2002 ŽILINA - RADOLÁ

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE ZBERATEĽOV - Galéria MLYN-ANTIK, Radola č.133 (oproti čerpacej stanici Benzinol, 10 km od Žiliny). Možnosť predaj vlastného tovaru z automobilu v areáli galérie. Kontakt: Galéria MLYN-ANTIK, 023 36 Radola 133, ☎ 041 - 421 4026, mobil 0903-175 076, e-mail: samo@za.psg.sk • Ďalšie stretnutia sa konajú každú prvú nedelú v mesiaci: 7.4., 5.5., 2.6., 7.7., 4.8., 1.9., 6.10., 3.11. a 1.12.2002 ☐

→ 9.marec 2002 BRNO

KLUB ZBERATEĽOV POHLADNÍC ORBIS PICTUS v Brne usporiada 9.3.2002 v MK klube na Vlhkej ulici č.21 od 7,30 hod. Stretnutie zberateľov pohľadníc, známkov, mincí, bankoviek, odznakov telefónnych a hokejových

kariet, minikalendárov a ostatných zberateľských predmetov. • Ďalšie stretnutia sa uskutočnia 6.apríla, 11.mája, 15.júna a 24.augusta 2002 ☐

→ 9.marec 2002 TRENČÍN

BURZA STAROŽITNOSTÍ A ZBERATEĽSKÝCH PREDMETOV • Výstavisko TMM, a.s., Pod Sokolicami 43, 911 01 Trenčín od 7,00 do 12,00 hod. • Rezervácia stolov a informácie na ☎ 0905 267519 • Ďalšie burzy v termínoch: 13.4., 4.5. a 1.6.2002 ☐

→ 9.marec 2002 TRSTÍN

BURZA - FILATELIA, NUMIZMATIKA, POLOVNÍCTVO, RYBÁRSTVO, STAROŽITNOSTI, KURIOZITY • Kultúrny dom od 7,00 do 12,00 hod. • Ďalšie stretnutia 13.4., 4.5. a 8.6. 2002 • Kontakt na ☎ 085 / 5579 409 ☐

→ 16.marec 2002 KRAKOVANY

HOBBY STRETNUTIE - Kultúrne streðisko od 7,00 hod. • Ďalšie stretnutia 20.4., 18.5. a 15.6.2002 • Informácie: Jozef Braško ☎ 0904 367 911 ☐

→ 16.marec 2002 POPRAD

CELOŠTÁTNA FILATELISTICKÁ VÝMENNÁ SCHÔDZKA • AJ TELEKARTY, POHLADNICE - SOU stavebné, Okružná ulica, od 8,00 do 12,00 hod. Kontaktívka adresá: Ing. Rančák, Štúrova 126 / 5, 058 01 Poprad ☎ 052 / 772 8426 ☐

→ 16.marec 2002 VIEDEN

ZBERATEĽSKÁ BURZA NUMIPHIL 2002 • ZNÁMKY, MINCE, BANKOVKY, POHLADNICE, TK, MEDAILY a ďalšie predmety zberateľského záujmu • Wiener Börse-Gebäude, Schottenring, 16.3.2002 9,30 - 18,00 hod., vstup voľný ☐

→ 17.marec 2002 ŽILINA

CELOŠTÁTNA VÝMENNÁ SCHÔDZKA - ZK Slovensa Rosea (vedľa futbalového štadióna, 300 m od železničnej stanice) od 7,30 do 13,00 hod. • Kontakt: TEMAFILA, Hviezdoslavova 16, 010 01 Žilina, ☎ 089 / 624 958 • Ďalšie celoštátné výmenné schôdze v tomto roku sa uskutočnia 12. mája, 15. septembra a 17. novembra 2002 ☐

→ 23.marec 2002 ZVOLEN

NA BURZU ZBERATEĽOV (FILATELIA, NUMIZMATIKA, FILOKARTA A Ľ.) pozýva Klub filatelistov pri PKA Zvolen dňa 23.3.2002 od 8,00 hod v priestoroch Posádkového klubu armády Zvolen, miestna časť Podborová. Bližšie inf.: p.Halamová, PKA Zvolen, ☎ 045 / 5320183, 5320184, 5320487, kl. 463 830 • Ďalšie burzy klub plánuje na 8.jún, 7.september a 30.november 2002 ☐

→ 20.apríl 2002 POPRAD

PODTATRANSKÁ VELKÁ FILATELISTICKÁ BURZA A HOBBY STRETNUTIE - Poprad, Okružná 25, sály SOU stavebného, od 7,30 do 13,30 hod. Kontakt: ☎ 052 / 774 2531 ☐

→ 28.apríl 2002 BANSKÁ BYSTRICA

CELOSVEŃSKÝ FILATELISTICKÝ BURZA usporiada KF 53-53 Banská Bystrica dňa 28.4.2002 v čase od 8,00 do 12,00 hod. v priestoroch Domu slovenského misijného hnutia, Banská Bystrica, ul.Skuteckého 4. Kontakt a objednávky stolov: Dušan GUBÍK, ul.Rudohorská 21, 974

11 Banská Bystrica, ☎ 048 / 411 66 92 • Ďalšia celoslovenská burza sa uskutoční 6. októbra 2002 ■

→ 28.apríl 2002 ŠALA

BURZA ZBERATEĽOV (FILATELIA, NUMIZMATIKA, STAROŽITNOSTI a ī.) usporiada Kultúrno-spoločenská organizácia a Klub filatelistov v Estrádnej sále DK v Šali od 7.00 do 12.00 hod. Kontakt: Stanislav Mešťan, Pionierska 47, 927 01 Šala ☎ 031 7712 840 ■

→ 19.máj 2002 TRENČÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ FILATELISTICKÁ BURZA • KULTÚRNE STREDISKO DLHÉ HONY • Ďalšie celoslovenské burzy v roku 2002 sú v Trenčíne plánované na dni 22.september a 10.november ■

→ 26.máj 2002 NITRA

HOBBY STRETNUTIE v NITRE na Párovskej ul.1 sa uskutoční 26.mája 2002 v čase od 7.00 do 13.00 hod. Ďalšie hobby stretnutie sa uskutoční 13.októbra 2002 ■

→ 23.jún 2002 BYTČA

FILATELISTICKÁ BURZA v rámci XIX. Dňa filatelie Slovenska sa uskutoční v areáli Bytčianskeho zámku, v Slobášnom paláci dňa 23.6.2002. Rezervácia stolov: Stanislav Helmeš, Gaštanova 1018/10, 014 01 Bytča ■

PRAVIDELNÉ KLUBOVÉ BURZY a STRETNUTIA

Zberatelia TK opäť v Metropolke

Zberatelia telefónnych kariet sa opäť môžu stretnať ako predtým každú stredu medzi 15,30 a 18.00 hod. v kaviarni Metropol v Bratislave, v zadnom salóniku na 1. poschodi. Konzumácia je potrebná (mj)

■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) • Každú nedelú od 8.00 do 12.00 hod. ■ **BRATISLAVA** - NUMIZMATIKA • Výmenné schôdzky bratislavskej pobočky SNS • Dobrovičova ul. 14 (Suvorovov internát) • Každú nedelú od 8.00 do 12.00 hod. • Vstupné 10 Sk ■ **BANSKA BYSTRICA** - FILATELIA • Budova Elektroprojektu, Partizánska cesta • Každú druhú a poslednú nedelú v mesiaci od 9.00 do 11.00 hod. ■ **BANSKA BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **KEZMAROK** - FILATELIA • Dom deťí a mládeže, Starý trh č. 25 • Každú prvú nedelú v mesiaci od 10.00 hod. ■ **KOSICE** - FILATELIA • Pošádkový klub armády, Mašarykova 17 • Každú nedelú od 8.00 do 12.00 hod. ■ **KOSICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východoslovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 • Každú nedelú od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LEVVICE** - FILATELIA • CK Junior, Sládkovičova ulica • Každú druhú a štvrtú nedelú v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **LUCENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Bufet Malá ryba, L.Štúra 6 (pri Lekárni) • 2. a 4. nedelú v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **MARTIN** - FILATELIA • Pravidelné výmenné schôdzky s odbornými prednáškami • Dom odborov Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18.00 hod. ■ **MARTIN** - TELEFÓNNE KARTY •

TELECARD CLUB pri Posádkovom klube armády, Šoltésovej 3 • Každú druhú stredu (párny týždeň) okrem sviatkov od 16.00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko, malá zasadacia (I.posch.) • Vždy druhý pondelok v mesiaci o 17.00 hod. ■ **NITRA** - FILATELIA, FILOKARTIA • Centrum voľného času Domino, Štefánikova trieda • Každú prvú nedelú v mesiaci od 8.00 do 12.00 hod. ■ **NOVE ZAMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, Hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedelú v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PIEŠTANY** - FILATELIA, FILOKARTIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času „Ahoj“, Teplická 83 (pri Vojenskom kúpelnom ústave), Piešťany • Každú nedelú od 8.30 do 10.30 hod. ■ **POPRAD** - FILATELIA • Zasadacia Pošty POPRAD 2 • Každú prvú a tretiu stredu v mesiaci od 17.00 hod. ■ **POPRAD** - NUMIZMATIKA, FILATELIA • Podtatranské múzeum Poprad • Každú prvú nedelú v mesiaci od 9.00 do 12.00 hod. ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Čierny orol (PKO), Hlavná ulica č.50/a (I.poschodie, miestnosť nad vchodom) • Každú nedelú (okrem sviatkov a prázdnin) od 10.00 do 12.00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Kaviareň hotela Magura • Každú nedelú (okrem sviatkov) od 8.00 do 10.30 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA - schôdzky pobočky SNS • Hornonitrianske múzeum • Každý prvý štvrtok v mesiaci od 16.00 do 17.00 hod. ■ **RUZOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17.00 hod., apríl až september od 18.00 hod. ■ **RUZOMBEROK** - NUMIZMATIKA • Liptovské múzeum • Každý štvrtý štvrtok (okrem júla) od 17.00 hod. ■ **SPISSKA NOVA VES** - FILATELIA • Centrum voľného času, Levočská 14 • Každý páryny týždeň vo štvrtok od 16.00 hod. ■ **TRENČÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko, Dlhé hony • Každú nedelú od 9.00 do 12.00 hod. ■ **TRENČÍN** - NUMIZMATIKA • Dom armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16.00 do 18.00 hod. (okrem hlavných prázdnin) ■ **TRNAVA** - KALOKAGATIA • Centrum voľného času, Strelecká 1 • Každý štvrtok od 16.00 do 18.00 hod. (TIRNAVIA) ■ **VRANOV n/Topľou** - VŠETKY ZBERATEĽSKÉ ODBORY • Mestský dom kultúry, M. R. Štefánika 875 / 200 • Každú prvú nedelú po 15.-tom v mesiaci od 10.00 do 12.00 hod. okrem prázdnin a sviatkov ■ **ZILINA** - FILATELIA • Budova Matice slovenskej, Hollého ulica • Každú stredu od 16.30 do 19.00 hod. a v nedele od 9.30 hod. □ (R)

RECENZIE

Á.Szénássy: Maďarská filatelistická žurnalistika 1882-1997

Na filatelistickom trhu sa objavila nová publikácia v maďarskom jazyku. Má názov „**A magyar filatelisták hírlapírodalom 1882-1997**“ (Maďarská filatelistická žurnalistika 1882-1997). Jeho autorom je Dr.Ing. Árpád Szénássy, známa filatelistická osobnosť z Komáromu. V publikácii, ktorá bola vydaná v roku 2000 vo vydavateľstve KT Komárom, autor rozoberá problematiku filatelistickej žurnalistiky za obdobie 115 rokov. Filatelistické noviny sú tu zoradené chronologicky a to podľa rokov, ako vychádzali.

Znie to takmer neuveriteľne, ale prvý filatelistický časopis na území veľkého Maďarska mal názov „Rowland Hill“ a svetlo sveta uzrel 15.júla 1882. O desať rokov ne-

skoršie to bola „Fortuna“, o ďalší rok „Univerzum“ a potom už celý rad ďalších periodík. Za 115 rokov úctyhodných 106 titulov! Nás môže tešiť skutočnosť, že tu stredávame i periodiká vydávané na našom území a stretneme sa i s redaktorom zvýčajného mena ako Dr. Weinert, Dr. Kőhegyi, Lichatschein, Örvös.

Je obdivuhodné, s akou precínosťou sa autor venoval tejto neobvyčajnej práci. Popri krátkom informatívnom popise sa zaobráva i podrobnosťami ako, kde, keď, v akých intervaloch periodikum vychádzalo, v akom náklade, kto bol vydavateľ, majiteľ vydavateľstva, redaktor, šéfredaktor, tlačiareň, rozmery, cena, ročníky atď. Pravda, pokiaľ sa toto všetko dalo zistit. Prevažná väčšina hlavičiek periodík je vyobrazená.

Len pre zaujímavosť uvediem, že do vypuknutia I. svetovej vojny je tu evidovaných 41 periodík. Počas I. svetovej vojny sa objavilo ďalších trinásť! Nie všetky mali dlhú životnosť - preto aj to množstvo! Všetky však dotvárali pestrú mozaiku filatelickej histórie. Aj preto bude vzácny každý prípadný ďalší nález!

Brožovaná publikácia rozmerov 15 x 21 cm v úhladnej úprave so svojimi 143 stranami čítateľa zaujme a pre historika je priam pohľadením duše. Jediným nedostatom publikácie je, že tu chýba prehľad - resumé v nemčkom jazyku. Autorovi patrí nielen gratulácia, ale i poďakovanie filatelickej verejnosti za obohatenie knižnice!

■ Michal Kiššimon

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 1 / 2002

Prvé tohtoročné číslo ma nosný článok F.Beneša: IV. typ známok Hospodárstva a veda 1923 - snáď už posledný raz. Autor sa snaží uzavrieť diskusiu, ktorá sa o tejto známke vlečie dlhé roky. Druhým dielom pokračuje článok V.Feldmanna: 50-ka vo filatelií. M.Vostatek prináša stat o polnej poste a cenzúre v roku 1938. Prílohy tvoria Doskové vady na známkach ČR z pera V. Zedníka a výsledková listina jesennej aukcie firmy PROFIL. Popri informáciách o nových známkach a o výsledkoch Svetovej filatelickej výstavy HFNIA 2001 sa čítateľia môžu zoznať aj s podmienkami ankety o najkrajšiu poštovú známku ČR za minulý rok □ ik

■ BÉLYEG VILÁG (Maďarsko) ■ 1 / 2002

Casopis Zväzu maďarských filatelistov (MABÉOSZ) sa v roku 2002 predstavuje v skromnejšej podobe - bez farebného obálky. Predseda S.Kurdics totiž úsporné opatrenie odôvodňuje finančnými ťažkosťami zväzu. Zmena nastala aj vo vedení redakcie - šéfredaktor dr.T.Somogyi včas ukončil svoje pôsobenie na tomto poste a vedením redakcie bol poverený doterajší člen redakcie A.Dabóczy. Úvodná časť prvého čísla je potom venovaná spravodajstvu a komentárom k filatelickej podujatiu (NATIONS CUP HELSINKI, zápis do Guinnessovej knihy rekordov dosiahnutý mozaikovou známkou, TEMAFILA 01 DEBRECEN). Pojednanie I.Ácsa o dejinách Maďarska v odraze na poštových známkach pokračuje 14.časťou. Zaujímavý pojednaním pod názvom „Autonómne známky v Európe“ prispel do prvého čísla časopisu D.Soóky. Čítateľa oboznámuje s rôznymi vydaniami tohto druhu, ale aj ozrejmuje niektoré historické sú-

vlosťi spojené s miestom, časom a okolnostami ich vzniku (autonómie, enklávy, obsadené územia i tzv. „divoké autonómie“). P.J.Szilágyi sa zamýšľa nad celistvostami z oblasti Baranya v čase Republiky rád. R.Rohlf (Nemecko) píše o niektorých svojich materiáloch so zaujímavými poštovohistorickými súvislostami (Sásvárovízoriu, Šaštínske provízoria) □ vkn

■ PERFIN (SR) ■ 4 / 2001

Štvrtý ročník neperiodického spravodaja zberateľov perfínov užívajúceho decembrové číslo so svojim zaujímavým obsahom. Z jeho obsahu nás zaujal príspevok V.Havlá o dvoch variantoch čs.perfinu S20, článok G.Voloncsa o fialifikátoch perfínu AUT na 10-filierej známke Turul z roku 1906 (preklad O.Piszton), príspevok J.Tekela o predchodečcoch perfínoch na celinách, článok A.Urmanského o neperfínovaných materiáloch užívateľov perfínov i článok, ktorému redakcia dala názov „Najdlhší perfín je z Maďarska?“. Spravodaj uverejňuje aj tretiu časť pojednania T.Koteka o oficiálnych perfínoch, tento raz o služobných známkach australského spoločenstva s perfínom „OS“ a na záver ponúka 56 položiek v 7.písomnej aukcii perfínarského materiálu □ vkn

■ MAXIMAFILIA (SR) ■ 7 / 2001

Decembrové číslo spravodaja odbornej skupiny maximafilie pri KNF ZSF prináša inštrukčný príspevok o tvorbe nových CM, recenziu dávnejšie vydanej publikácie o maximafilii (N.P.Vožneník a V.A.Jakobs: Iskusstvo kartmaksimuma, SVJAZ, Moskva 1979) a v záverečnej časti ponúka prebytky analogových pohľadnic □ vkn

■ LES MAXIMAPHILES FRANÇAIS ■ 454-7 / 2001

Predvianočné trojčíslo (október, november, december 2001) francúzskeho časopisu Les Maximaphiles Français na strane 13 má nadpis: Les châteaux de Slovaquie (Hrady Slovenska), v ktorom J.Molnár píše o Slovensku ako o mladom štáte s bohatou históriaou (článok je ilustrovaný CM Spišský hrad, Krásna Hôrka, Budatín, Trenčín, Bratislava a Bojnicky oltár).

Toto číslo uvádzá ďalej organizačné správy francúzskej asociácie maximafilie (prijali 3168. člena), počet svojich záznamov na internete (október 4532, november 5976) i správy z regiónov. Referujú o 55.jesennom filatelickej salóne, ktorý navštívilo 30 tisíc návštevníkov, ďalej správy o výstavách a úspechoch svojich členov. Jedna strana časopisu je venovaná začiatokom západného kalendára, ktorý je ilustrovaný CM Spišský hrad, Krásna Hôrka, Budatín, Trenčín, Bratislava a Bojnicky oltár. □ J. Molnár

■ SPRÁVY SFZ (SR) ■ 6 / 2001

Posledné vlaňajšie číslo dvojmesačníka Slovenského filumenistického zväzu veľkú pozornosť venuje organizačným otázkam zväzu. Napríklad hospodár SFZ oboznámuje členov s výškou členských príspevkov a poplatkami za odber noviniek v roku 2002, predseda SFZ podrobne referuje o činnosti zväzu za ostatné obdobie. Nechýbajú ani dopĺňajúce údaje do katalógu zápkálových nálepiek, ani informácie o nových nálepkách a ich výrobcoch a rad správ, ponuky, inzercia. Od júna má SFZ zriadenú aj internetovú stránku www.nalepky.host.sk, na ktorej možno získať aktuálne informácie □ vkn

INZERCIA

Podmienky inzerovania: Cena za jeden riadok v rubrike INZERCIA je 20 Sk. Za inzerát zvýraznený rámcem účtuje sme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovany inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonenti časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zadarmo. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. Inzerát prosíme písť na stroj (počítač) alebo čitateľne palicovým písom. Uverejnené sú v najbližšom čísle časopisu v došom poradí. Komerčné inzeráty resp. reklamy vrátane ich grafickej úpravy účtuje sa na základe osobitného sadzobníka, ktorý na požiadanie zašleme, alebo dohodou.

■ **KÚPIM BALÍKOVÉ SPRIEVODKY** z územia Slovenska, hlavne do r. 1946 i novšie. Prípadne za ne dám iné filatelistické materiály. Dušan EVINIC, Polská 4, 040 01 Košice. Z 013

■ **PREDÁM 10 KG SKARTU USA, RAKÚSKA, ŠVAJČIARSKA:** USA 2200 Sk, Rakúsko 2400 Sk, Švajčiarsko 3000 Sk. Slovensko malý formát na študijné účely 150 kg - 10000 Sk. Róbert KO-PAJ, SNP 46, 940 01 Nové Zámky, 0817 6421416 večer. Z 014

■ **PONÚKAM SKART Z CELÉHO SVETA** v balíkoch 1 kg až 10 kg - ponukový zoznam pošleme zdarma. Róbert KO-PAJ, SNP 46, 940 01 Nové Zámky, 0817 6421416 večer. Z 015

■ **KLUB FILATELISTOV 54 - 01 a ZDRUŽENIE KLUBOV FILATELISTOV KOŠICE PRÍJME A ZAŠLE VÝBERY DO KOLOVANIA.** Kontakt na adresu správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z 016

■ **KÚPIM ČISTÝ ALEBO POUŽITÝ obrazový PL** (pohľadnička CPH 53) Max Švabinský: **SRPNOVÉ POLEDNE** (z r. 1963). Ivan LUŽÁK, Púpavova 2, 841 04 Bratislava, 02 / 654 25 054. Z 017

■ **KÚPIM PLATOBNÉ, TELEFÓNNE a iné karty, pohľadnice "Kremnica" a okolie.** J. KLOPAN, Tačevská 6, 085 01 Bardejov. Z 018

■ **VYMENÍM KL HRADY S OTOČENOU PRIESVITKOU** č. 5, 7 a 9 za č. 1, 3, 4, 6 a 8. M. BACHRATÝ, Bazovského 18, 841 01 Bratislava 42, 02 / 6436 1243. Z 019

■ **VYMENÍM ○ ZNÁMKY V MENŠOM ALEBO VÄČŠOM POČTE** podľa dohody. Na každý list odpoviem - anglicky, francúzsky, maďarsky alebo rumunsky.

BARTOS Péter, 3400 Cluj - Napoca Traian Vuia 53, Romania. Z 020

■ **VYMENÍM CDV ČR**, zoznam potreby a prebytkov zašlem. Jozef VRÁBEL, M.Nešporá 65, 080 01 Prešov. Z 021

■ **PONÚKAM STARÉ POHLADNICE** z územia ČR/SR výmenou za iné alebo za známky podľa chybierky. Korešp. nemecky. OGNIBENE Amelio, Via L.Einaudi 19, I-41058 VIGNOLA (Modena), ITALIA. Z 022

■ **PREDÁM alebo VYMENÍM** ★★ známky, hárčeky SLOVENSKO 1993-99. V.KARVACKÝ, Okružná 1420/24, 020 01 Púchov, 0905 319 684. Z 023

■ **PREDÁM ALEBO VYMENÍM CELINY**

○ Slovenská republika 1993-2001 (800 Sk) za zn. NDR. Róbert KYTKA, Nová 95, 908 74 Malé Leváre. Z 024

■ **KF POPRAD PRÍJME VÝBERY ZNÁMOK ČSR, SR, SŠ, Č+M**, známkové krajinu Nemecko, Rakúsko, Rusko, ZSSR aj celý svet. Ing.Jozef RANČÁK, Štúrova 5, 058 01 Poprad. Z 025

■ **VYMIEŇAM STARŠIE ZNÁMKY** ○ Nemecka, Anglicka, Švédská, Južnej Afriky a Kanady za ○ Berlin. Ivan ROUDENSKÝ, Poste restante, 062 01 Starý Smokovec. Z 026

■ **HĽADÁM CHORVATSKÚ** ★★ známku s tenistom **GORANOM IVANIŠEVIĆOM** (vydaná v roku 2001). Cenu rešpektujem. V.KUČERA, Estónska 48, 821 06 Bratislava 214. Z 027

NUMIZMATIKA

FOLLIS

Mikuláš Tóth, Košice

Vás pozýva k návštive.
Najdete nás v centre mesta.

Nákup a predaj:

- mincí
- bankoviek
- medailí
- rady a vyznamenania
- numizmatická literatúra

Ponukame:

- výkup za hotové
- diskrétné jednanie

NUMIZMATIKA - FOLLIS

Mikuláš Tóth, Hrnčiarská 7,
040 01 Košice,

0042155 / 62 27786

Otvorené:

Pondelok: 12.00 - 17.00 hod.
Útorok - Piatok: 10.00 - 17.00 hod.
(Hrnčiarska 7, priestory
Východoslovenského múzea)

■ **VYMENÍM** (★) CDV 32 II.typ obojsstranná tlač za (★) CDV 23 VChE obojsstranná tlač. Jozef MERCEL, Zelená 9 / 32, 036 08 Martin 8, 043 / 4283 520 Z 028

Spomienka na Daga Hammarskjölda

Poštová správa Organizácie spojených národov v Ženeve (Švajčiarsko) si troma poštovými známkami uctila pamiatku Daga Hammarskjölda, generálneho tajomníka OSN v rokoch 1953-1961. Známky boli vydané pri príležitosti 40.výročia jeho tragickej smrti. Hammarskjöld bol vynikajúci švédsky národnohospodár. Po II.svetovej vojne aktívne pôsobil v oblasti medzinárodnej politiky a bol uznaný odborník najmä na otázky ekonomiky, finančníctva a práva. Veľmi záslužné bolo jeho vytrvalé úsilie a neúnavná politickej práce pri riešení medzinárodných problémov na Blízkom východe, v Afrike i Ázii. Zahynul pri leteckom neštastí v Kongu 18. septembra 1961. Na príležitosťných známkach je portrét generálneho tajomníka zobrazený osobitným výtvarným štýlom, ktorý pri pomína grafickú techniku drevostrytu. Autormi výtvarných návrhov emisií sú dánsky grafik O.S.Mathiasen a výtvarník OSN v Ženeve R.Stein. Známky boli vydané v nominálnych hodnotách 80 centov (modrá) pre poštové úrady OSN New York, 2 švajčiarske franky (zelená) pre Ženevu a 51 šilingov (hnedofialová) pre Viedeň □ Zc

ČO JE ČO.

Bratislava Pozsony Pressburg

FIRMA FILATELIA ALBUM

vydala novú publikáciu encyklopédického charakteru. Publikácia s názvom **ČO JE ČO** na 134 stranách obsahuje vyše 12000 názvov obcí celého bývalého Uhorska (zostavené v abecednom poradí podľa pôvodných maďarských názvov, s označením do ktorého štátu patrí v súčasnosti, s uvedením súčasného slovenského názvu obcí ležiacich na území SR). Publikácia je ilustrovaná farebnými reprodukciami vyše 400 pohľadníc (litografie a koláže) z územia Slovenska. Cena publikácie je 600,- Sk. Objednať si ju možno na adrese:

FILATELIA ALBUM, Lazaretská ulica 11, 811 08 BRATISLAVA, telefón / fax: + 421- 7- 5296 7411

ALBUM ZIKA

NEHĽADAJTE MA DOMA, NÁJDETE MA NA INTERNETE
www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM
TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

FIRMA ZBERATEĽ

stále vykupuje

HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ KUSY
ZNÁMOK, MINCI A POHLADNÍC

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

831 02 Bratislava, Račianska 17

tel. 02 / 44 250 149

e-mail: [zberatel @ nextra.sk](mailto:zberatel@nextra.sk)

Otvorené pondelok až piatok
od 10.⁰⁰ do 18.⁰⁰ hod.

**ERVO
ŠPORT**

Ervín SMAŽÁK
Lotyšská 16
821 06 Bratislava
tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (prítlače, priležitosťné poštové č. a strojové plietkové)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkame známky, FDC, celiestnosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijíjam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú 10% -nú zľavu pri materiáloch firmy ERVO.

Firma

**Katalóg
Zvolen**

Námestie SNP č.37, tel. 045 / 54 29 814

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti
**filatelie, numizmatiky, notafilie,
filokartie, telefónnych kariet**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu
a ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

FIRMA ZBERATEĽ PONÚKA

V tejto rubrike ponúkaný materiál je možné zakúpiť v predajni ZBERATEĽ, Račianska 17, 831 02 Bratislava, číslo telefónu 02 / 44 250 149, e-mail: zberate@nextra.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky, k cenám účtujeme poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu *Zberateľ*.

PRE ABONENTOV ČASOPISU POSKYTUJEME NA VŠETKY PONÚKANÉ POLOŽKY 5 % ZĽAVU !

Československo 1953-1959 ★★

(Katalóg čísla POFIS)

Ponuku Československo 1945-1952 ★★ z minulého čísla pre veľký záujem ponechávame v platnosti aj nadalej. Prosíme ju doplniť o jednu položku a v jednej položke opraviť názov emisie.

372-380	Lipová ratolest	3,-
597-598	B.Šmeral	4,-
● 1953		
700-701	Čs.zjazd obrancov mieru	5,-
702-703	Z.Nejedlý	6,-
704-706	5.výročie februára 1948	7,-
707-711	Spisovatelia	9,-
712-713	B.Václavek	15,-
714-715	Medzinárodný deň žien	6,-
716	Umrtie J.V. Stalina	5,-
717-18	Úmrtie K.Gottwalda	2,-
H 719	Úmrtie K.Gottwalda	35,-
720	Začiatky robotníckeho hnutia	1,-
721	K.Gottwald	5,-
722	Preteky mieru PBW 1953	8,-
723-726	1.máj 1953	8,-
727-729	Významné stavby	6,-
730-731	Poľnohospodárstvo	5,-
732-735	K.Gottwald	18,-
736-737	A.Zápotocký	5,-
738-739	Pražská jar	6,-
740A	A.Zápotocký (zúbk.11½:11½)	5,-
742	Praha (modrosivá)	15,-
743-744	J.Fučík	4,-
745-746	Deň baníkov	6,-
747-749	Šport	55,-
750-752	Deň čs. armády	8,-
753	Deň čs. obrancov mieru	12,-
754-756	Mesiac ČSSP	35,-
757-759	70 rokov Národného divadla v Prahe	30,-
760-761	J.Mánes	8,-
762-763	V.Hollar	8,-
764-765	L.N.Tolstoj	10,-
766-767	Doprava (vlaková, letecká)	40,-
● 1954		
768-769	V.I.Lenin	9,-
770-771	25 rokov KSČ	25,-
772-774	Výročie úmrtia Stalina a Gottwalda	18,-
775-778	Povolania	120,-
788-790	Šport	60,-
791-793	Rok českej hudby	35,-
794-795	P.Diviš	10,-
796-797	10.výročie SNP	10,-

798-799	A.P.Čechov	6,-
800-701	Deň čs.armády	10,-
802-804	Mesiac ČSSP	12,-
805-807	Osobnosti	16,-
808-10	Mestá	40,-
811-812	A.Zápotocký	8,-
H 813	A.Zápotocký (háček)	180,-

● 1955

814-815	I.spartakiáda	40,-
816-817	35.výročie UK v Bratislave	10,-
818-820	Čs. výrobky	25,-
821-824	10.výročie oslobodenia	17,-
825-826	Pražská jar	15,-
827-828	III.všeoborový zjazd	3,-
829-835	Osobnosti	45,-
836-838	I.spartakiáda	15,-
839	5.festival mládeže	5,-
840-843	Ludové kroje I.	390,-
844-848	Fauna	160,-

● 1956

849-51	Mestá	25,-
852	30.šestdenná motocyklová súťaž	15,-
853-857	Výstava PRAGA 1955	130,-
853-857a	Výstava PRAGA 1955 (strihané)	250,-
858-859	Deň čs.armády	14,-
860-863	Kultúrne osobnosti	28,-
864-867	Významné stavby	65,-
● 1956		
868-872	II.päťročnica	5,-
873-876	Čs. kúpele	60,-
877-880	Tradičné čs.výrobky	30,-
881-883	Obrana vlasti	40,-
884-886	Sport I.	35,-
887-892	Pražská jar	150,-
893	I.zjazd Zväzarmu	4,-
898-899	Deň pohraničnej stráže	5,-
900-902	Sport II.	45,-
903-906	Bohatstvo našej krajiny	25,-
907-712	Lokomotívy	250,-
913-916	Ludové kroje II.	160,-

● 1957

- 917-920 Spisovatelia a básníci
 921-926 Historické výročia miest
 927 III.zjazd JRD
 932-937 Šport
 938-943 Pražská jar
 944-947 250.výročie inžinierskych škôl v Prahe
 948-949 Výstava MF Pardubice 1957
 950-951 15.výročie vypálenia Lídíc
 952-953 Vynálezcovia
 954-958 Tatranský národný park

- 959 P.Bezruč - Maryčka Magdonová
 960 IV.svetový všeoborový zjazd
 961-962 Čs.televízia
 963-964 40.výročie VOSR
 965-966 Umrtie A.Zápotockého
 H 967 A.Zápotocký, hárček - I.typ
 968-971 Ludové kroje III.
 972-974 Medzinárodný geofyzikálny rok

● 1958

- 975-979 Šport
 980-981 Z.Nejedlý
 982-984 10.výročie februára 1948
 985-990 Svetová výstava EXPO 1958
 991-992 Výstava archívnych dokumentov
 993-995 XI.zjazd KSČ
 996-998 Medzinárodné politické udalosti
 999-1000B A.Novotný
 1001-02 Konferencia ministrov spojov
 1003-08 Čs.kúpele
 1009-12 Spisovatelia
 1014-17 Výstava BRNO 1958
 1018-22 Hriby
 1023-25 Detské kresby (UNESCO)
 1026-31 Vývoj čs. automobilov
 1032 40 rokov čs.poštovej známky

● 1959

- 1033-38 Šport
 1039-40 IV.zjazd JRD
 1041-43 10.výročie deklarácie ľudských práv
 1044-47 10.výročie založenia PO
 1048 II.zjazd Spol.pre šírenie vedy
 1049 F.J.Curie (Svetové mierové hnutie)
 1050-53 100 rokov Škody Plzeň
 1054-55 IV.všeoborový zjazd
 1056 Výstava ZVOLEŇ 1959
 1057-62 Osobnosti kultúry a vedy
 1063-65 Medzinárodný veľtrh BRNO
 1066-68 Výročie SNP a Slovenskej republiky rád

1069	Sovietska raketa na mesiaci	6,-
10.-	Zvieratá (10.výročie TANAP)	100,-
45,-	F.J.Haydn a Ch.Darwin	10,-
3,-	Vtáctvo	180,-
35,-	Vynálezcovia	16,-
18,-	A.Novotný	60,-

N Á M E T Y ○

(kompletné série známkov, hárčekov, blokov)

10,-	Afganistan 1999, Lokomotívy (6+H)	29,-
12,-	Afganistan 1999, Slimáky (6+H)	29,-
4,-	Afganistan 2000, Brodié vtáky, bociány (6+H)	33,-
5,-	Afganistan 2000, Mačky (6+H)	33,-
65,-	Angola 2000, Labute (6-súťač)	22,-
	Angola 2000, Motýle (6-súťač)	22,-
	Angola 2000, Mačky, maľby (6-súťač)	22,-
	Angola 2000, Korytnačky (6-súťač)	22,-
	Angola 2000, Levy, obrazy (6-súťač)	22,-
	Benin 2000, Chrobáky (6+H)	33,-
	Bulharsko 2000, Horská zver (4)	18,-
	Bulharsko 2001, 100 r.mestskej elektr.dopravy (4)	15,-
	Bulharsko 2001, Rôzne vinárske kraje (4)	12,-
	Cambodge 1999, Hady (6+H)	29,-
	Cambodge 2000, Ryby (6)	22,-
3,-	Cambodge 2000, Orchidey (6+H)	33,-
3,-	Cambodge 2000, Vodné vtáctvo (6+H)	33,-
3,-	Cambodge 2000, Mačky a ich mýtuš (6+H)	33,-
2,-	Cambodge 2000, Chrobáky (6+H)	33,-
2,-	Cambodge 2000, Rozprávky (6+H)	33,-
25,-	Cambodge 2001, Hviezdy striebor.plátna (6+H)	33,-
160,-	Cambodge 2001, Huby (6+H)	33,-
30,-	Cambodge 2001, Motýle (6+H)	33,-
	Cambodge 2001, Osobnosti milénia (6+H)	33,-
35,-	Congo 1999, Orchidey (6+H)	33,-
3,-	Congo 2000, Akvarijné rybičky II. 6-blok	30,-
5,-	Cuba 2000, Vzducholode, WIPA (5+H)	30,-
15,-	Cuba 2000, Motýle (5)	18,-
5,-	Cuba 2000, LOH Sydney (4+H)	30,-
5,-	Cuba 2000, Morské ryby (4)	12,-
5,-	Cuba 2001, Historické lokomotívy (5)	15,-
20,-	Cuba 2001, Mačky a psi (5)	18,-
3,-	Cuba 2001, Vtáky (5+H)	33,-
20,-	Cuba 2001, Japonské vlakové súpravy (5+H)	33,-
15,-	Korea 2000, Vtáky Austrálie (3 bloky po 4 zn.)	35,-
15,-	Somali Rep. 1998, Huby (6+H)	33,-
240,-	Somali Rep. 1999, Slimáky (6+H)	29,-
12,-	Tchad 2000, Znamenia draka (6+H)	33,-
40,-	Togo 1999, Minerály (6+H)	33,-
5,-		

N Á M E T Y ★ ★

Neznámkové krajiny

35,-	Tuva 1995, Pravek (7+H)	45,-
2,-	Tuva 1995, Horská zver (8+H)	45,-
10,-	Tuva 1995, Kone (7+H)	43,-
5,-	Tuva 1995, Vtáky (7+H)	43,-

ZABUDLI STE NA TO? Nevadí, poslat svoj príkaz na písomnú aukciu firmy Zberateľ do 21.2.2002 ešte STIHNETE!

Albumové listy fy Zberateľ SLOVENSKO

Rok	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
1993	19,-	75,-	32,-	120,-
1994	19,-	75,-	48,-	185,-
1995	22,-	75,-	48,-	175,-
1996	22,-	75,-	54,-	195,-
1997	22,-	75,-	53,-	220,-
1998	22,-	75,-	53,-	220,-
1999	21,-	75,-	59,-	245,-
2000	17,-	65,-	48,-	185,-
2001	32,-	95,-	48,-	215,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy pre:

I.časť - základné známky a hárčeky,
II.časť - pre PL, varianty kupónov
a známky z hárčekov.

Listy ponúkame v prevedení
bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).

Formáty listov: **Pofis a A 4**. Ceny
oboch formátov sú rovnaké!

**Pri objednávaní prosíme vždy u-
viest požadovaný ročník, jeho časť
(I.alebo II.) a formát (Pofis alebo
A 4)! V prípade záujmu o všetky
listy jednotlivých ročníkov, tzn.
pre základné známky, hárčeky,
PL, variácií kupónov a známok z
hárčekov, je potrebné objednať
obidve časti súboru (I.+ II.)!**

Albumové listy ČR

Rok	BZ	Z
1999	125,-	455,-
2000	190,-	495,-
2001	195,-	525,-

Formáty alb. listov ČR: Ročník 1999
len formát **Pofis**, roč. 2000 a 2001
formátu **Pofis aj A 4** (cena rovnaká).

**Dalej ponúkame albumové
listy formátu **Pofis aj A4:**
s nápisom **SLOVENSKO** á 5,-**

s nápisom **ČESKÁ REPUBLIKA** á 5,-
bez nápisu á 4,-
so štvorček. potlačou (len Pofis) á 5,-

detto 30-listový 870,-
Zn.Schaubek, 16-listový,
A 4, biele listy 490,-

Obaly na albumové listy
formát A 4 (tzw.Eurobal) -10 ks 15,-

UV lampy, pinzety, lupy...

UV lampa, ručná
(4 ceruzkové batérie)

1993 (160,-), 1994 (180,-),
1997 (180,-), 1998 (260,-),
1999 (350,-), 2001 (230,-)

UV lampa, stolová (220V)
Pinzeta Prinz-Solingen (špicaté,
lopatkovité alebo okrúhle)

540,-
820,-
85,-

Pinzeta Lindner, lopatkovitá
Lupa Ø 60 mm, zväčš. 2x
+ Šošovka 5x

155,-
245,-
95,-

Lupa Magnifier, de luxe (China):
Ø 50 mm, zväčš. 2,5x
Ø 90 mm, zväčš. 2,5x

155,-
245,-

Ø 90 mm, detto s osvetlením
(4x ceruz.batérie)

325,-

Lupa Ø 30 mm, Germany,
zväčš. 6x,s osvetlením

(2 ceruz.batérie)

Lupa Ø 20 mm v kovovom
púzdre,zásuvacia,zväčš.10x

395,-

Hawidky na poštové známky ponú-
kame v **balíčkoch za 60,- Sk a to
čierne** v nasledujúcich Širkach:
27, 35, 37, 39, 45, 59, 70 a 90 mm

POFIS 2002: Špecializovaný
katalóg Československo
1918-1939, celofarebný 520,-

Hawidky čierne na PL:
ležaté - ks 12,-
ležaté,veľkosť 200x175mm - ks 20,-

POFIS: Protektorát ČaM 1939-
1945, celofarebný 520,-

Hawidky celiny 1918-1992, II.diel, farebný

POFIS: Československé celiny
1918-1992, II.diel, farebný 595,-

Monografie čs. známok:
3.diel-Vyplat.1923-29, celiny

350,-
14.diel-Ceské peč.do r.1918
16.diel I+II-Čs.poprevratové
pečiatky 1918-1920 175,-

3. diel-Vyplat.1923-29, celiny

150,-
16.diel I+II-Čs.poprevratové
pečiatky 1918-1920 175,-

Novotný-Moulis: PAPIEROVÉ
PLATIDLÁ ČSR, ČR a SR
1918-1998, farebný 275,-

Novotný: MINCE MÁRIE
TERÉZIE 1740-1780
(II.dopl. vydanie 2001) 235,-

Balíček s 15 ks známok
Balíček s 25 ks známok

20,-
30,-

Novotný: Mince Františka I.
(1792-1835) 185,-

Novotný: Mince a korunovačné
medaily Ferdinanda V.
(1835-1848) 135,-

Pôvodný, hmotnosť ½ kg
Zásobníky na známky

Novotný: Mince Františka
Jozefa I.(1848-1916) 235,-

Zn.Lindner, A 5, 6-listový
detto 8-listový

165,-
195,-

Zn.Lindner, A 4, 16-listový,
čierne listy

560,-

Novotný: Mince Františka
Jozefa I.(1848-1916) 235,-

ZBERATEL • MESAČNÍK O FILATELII, NUMIZMATIKE, FILOKARTII A ZBIERANÍ TELEFÓNNYCH KARIET

Vydáva: Firma Zberateľ, Bratislava. Reg.časopisu MK 1188 / 95 zo dňa 1.2.1995 • ISSN 1335-8693 • Redakčná rada: Dr. Severin
Zrubec (predseda), RNDr. Milan Antala, Ing. Miroslav Gerec, Ing. Marián Jobek, PhDr. Elena Minarovcová a RNDr. Michal Zíka.

Redakcia: Viliam Kučera, šéfredaktor, Anton Kulhánek ml., redaktor, RNDr. Milan Antala, jazyková úprava, Mgr.Pavol Ondráška, pre-
klad do angličtiny - Príloha SLOV OLYMP - Ervin Smažák.

Adresa redakcie: ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava • 02 / 44 250 149, e-mail: zberatel@nextra.sk • Cena a predplatné: Cená
za jeden výtlačok 44,- Sk. Pri odobratí viac ako 10 výtlačkov vydavateľ poskytuje 20%-nú zľavu. Celoročné predplatné vrátane poštovného
na rok 2002 - pre abonentov zo SR 444,- Sk, pre abonentov z ČR 695,- Sk (570,- Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 980,- Sk
(44,- DEM), pre abonentov zo zámoria 1300,- Sk (43,- USD, 71,- DEM) • **Zasielanie príspevkov:** Články napísané strojom alebo čitatel-
ným písomom, príp. na počítačových disketách (WORD) alebo elektronickou poštou (e-mail: zberatel@nextra.sk). Nevyžiadane rukopisy
redakcia nevracia. Redakcia si vyhradzuje právo uvereniej aj príspevky, s obsahom ktorých sa nestotožňuje.

Redakčná uzávierka č.2/ 2002 - 25.1.2002, do tlače zadané - 11.2.2002, predokladaný dátum vydania - 15.2.2002.

ST. ANTHONY

ZÁSIELKOVÁ SLUŽBA

rateľov z Českej republiky je nasledovná: **Vladimír Adášek, P.O.Box 136, 601 00 Brno.**

I. Za každú Vašu objednávku nad 500 Sk od nás dostávate zdarma zostavu ★★ známok ČSSR II v katalógovej hodnote cca 250 Sk. II. Pri objednávke nad 1.000 Sk dostávate zostavu ★★ známok ČSSR II v hodnote 500 sk a neplatí poštovné a balné. Navyše budeťe zaradený do žrebovania s hlavnou výhrou, ktorou je generálka zberka známok a hárčekov ČSSR II v katalógovej hodnote cca 50.000 Sk !!! Do koncoročného žrebovania môžete byť zaradený aj niekolkokrát do roka - vždy, keď si objednáte materiál v hodnote nad 1.000 Sk.

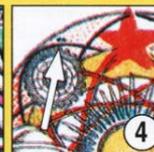
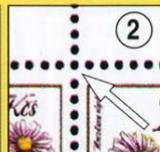
Výsledky žrebovania uverejníme v časopise ZBERATEĽ č.1/2003.

ČSSR II - DCH, DO, VCH, typy, kupóny a spojky

(★★, popis jednotlivých položiek nájdete v špecializovanom katalógu POFIS 1998)

1570 - II. typ	230,-	PL 2596	200,-	
- ST II+I	520,-	H 2613 - DO dvojitá moletáž TAG DER	250,-	
1574 - DCH 2/3	800,-	2630 - VCH 10-pás s dátumom	800,-	
S 2149-53 - spojky	50,-	2682 - DCH 2/7 6-blok	40,-	
K 2167-72 - 2 kupóny	180,-	2687 - DCH 2/50 4-blok	35,-	
DCH 2/16 - 4-blok	170,-	2742 - DCH 1/43 2-páska	35,-	
2330 - DO 1/36 4-blok	550,-	2772 - PL I.typ	100,-	
2351 - spojené typy I+II	110,-	- PL II.typ	200,-	
2399c - čiernochnedá	100,-	2785 - DCH 1/30 10-blok	80,-	
- detto 3-páska	320,-	2987 - DCH 1/45 10-blok	80,-	
2422 - DO 1/40 6-blok	430,-	3000 - DCH 1/43 8-blok	30,-	
- detto na celistvosti	430,-	3013 - DCH 2/19 4-blok	25,-	
2423 - DO 2/48-50 zvislá 2-páska (1x DO)	80,-	100,-	- DCH 2/29 2-páska	40,-
2429 - DCH 2/31 4-blok	55,-	320,-	- DCH 2/37 8-blok	30,-
2441 - DO 2/2 2-páska	60,-	3009 - DCH 1/18 12-blok	25,-	
- detto na liste	100,-	2450 - pod ZP 50 (10-pás s dátumom)	120,-	
2450 - DCH 1/20 3-páska	50,-	2454 - medzi ZP 34-39 4-páska	100,-	
2451 - VCH posun fialovej farby - bez vlny v čapici	40,-	50,-	- medzi ZP 38-43 4-páska	100,-
- detto 2x 5-páska s dátumom s a bez VCH	250,-	2497 - VCH posun perforácie do obrazu	850,-	
- detto 10 ks známok - vývoj VCH	200,-	(posun cca 5 mm) (obr.1)		
- DCH 1/3 s VCH	100,-	2499 - v okrají medzi ZP 80-90 4-páska	100,-	
- DCH 1/10 2-páska	60,-	2545 - medzi ZP 24-25 2-páska	100,-	
- DCH 1/27	60,-	2574 - VCH posun perforácie hore k rámkumu	60,-	
- RE DCH 1/27 s VCH	140,-	- VCH posun perfor.dole k rámkumu	60,-	
- DCH 1/28 s VCH 3-páska	170,-	- detto alež do rámkumu	90,-	
- DCH 1/28 2-páska	50,-	H 2586 - DO (pečiatkovaný)	180,-	
- DCH 1/47 2-páska	60,-	2587 - vpravo od ZP 5 4-páska	100,-	
2452 - FDC so známkou II. typu (ustrihnutý lavý okraj FDC)	200,-	2608 - vpravo od ZP 5 10-blok	120,-	
2454 - VCH	45,-	2656 - v okrají medzi ZP 49-50 5-páska	90,-	
2459 - DCH 2/61 8-blok	70,-	2658 - v okrají medzi ZP 49-50 3-páska	100,-	
2466 - DCH 1/21 4-blok	60,-	2661 - VCH posun PO k nápisu ČESKOSLOVENSKO	50,-	
2484 - 4 x hárčekové pole	300,-	2684 - ZP 46 2-páska	60,-	
2492 - DCH 2/35 2-páska	40,-	2696 - ZP 16 2-páska	90,-	
2493 - R-list so ST III+IV+I	400,-	- ZP 46	70,-	
2497 - R-list s DCH 1/2	100,-	2734 - medzi ZP 15-25 18-blok	100,-	
2507 - 5 x VCH vývoj posunu červenej	200,-	- medzi ZP 39-49 6-blok	90,-	
- VCH posun červenej dole a dolava	80,-	2799 - v okrají pri ZP 1 4-blok	100,-	
- VCH zliata fialová farba	100,-	2800 - v okrají pri ZP 1 10-blok	120,-	
- detto 5-páska	100,-	2838A - vychýlený PO ZP 1 6-blok s dátumom	90,-	
- detto 3-páska s dátumom	350,-	H 2844 - posun perforácie k rámkumu	150,-	
2509 - DCH 1/48 2-páska	200,-	2850 - v okrají nad ZP 1 3-páska	100,-	
2532 - DCH 1/10 4-blok	100,-	2888 - medzi ZP 7-8 4-blok	80,-	
H 2586 - I.typ	40,-	- medzi ZP 5-10 2-páska	50,-	
- II.typ	60,-	PL 2983 - medzi ZP 12-17	350,-	
	130,-	2991 - ORZ 6-blok (2 x známka s ORZ) (obr.2)	1.900,-	
		3014 - ORZ celý PL s dátum. a číslom (5x ORZ)	1.900,-	

ČSSR II - perforačné odchýlky ★★ (vyniechané PO, ORZ, posuny)

ČSSR II - DCH, DO, VCH ★★

- H 2482 - VCH ZP 1 nedotlač červeného rámkia nad **GA** v **GAGARIN** (l. typ)

2487 - VCH červená rínska cez známky 3-páska

H 2496 - 2x H s rozmeriacimi križíkmi a bez
- DCH škvraňa v trojuholníku za hlavou nad **KO** v **ČESKOSLOVENSKO**

H 2510 - DCH ZP 1 škvraňa v ruke (obr. 3)

PL 2542 - čierne škvraňa v ratolesti na kupóne

H 2553 - VCH nedotlač čiernej farby v kresbe spodných známok (fl 1)

2560 - DCH 2/4 modrá škvraňa vloži do hviezdys s VCH posun červenej (obr. 4)

- VCH posun červenej farby dolava

2574 - VCH chýba biele podtláč
- detto na pohľadnici
- VCH posun podtláče hore 2 mm
- detto na liste
- VCH čiastočne vynech. a posunutá podtláč
- VCH krajinová 2-páska (1x bez podtláče, 1 x čiastočne vynechaná podtláč)

- VCH 2-páska (1x kombinácia silnej a slabej podtláče, 1x čiastočne vynechaná)

- VCH 2-páska (1 x posun podtláče, 1x skorí úplne vynechaná)

2645 - DCH 2/21 šíkmá modrá čiara cez známku, 5-páska

H 2652 - posun modrej farby (obr. 5)

H 2654 - VCH škvryny v podstavci pod kohútom (obr. 6)

2668 - VCH obtlač známky na lepe

H 2671 - DCH ZP 1 modrá škvraňa pod **TRANSGAS** (obr. 7)

- DCH ZP 1 modré škvryny v slove **ZÁVERY**

- DCH červ. škvraňa vloži pri rakúskej vlnaže
- detto s VCH posun čiernej (obr. 8)

2674 - VCH posun červenej na ZP 2 a 4 (obr. 9)
- detto PL

PL 2675 - VCH nedotlač rámku na ZP 1 a 2

2573 - VCH posun fialovej (obr. 10)

H 2597 - DCH čiarka v nohe holubice

H 2599 - VCH oranžová škvraňa pri 5 vpravo v kresbe hárčeka medzi známkami

H 2604 - ZP 1 DCH čiarka čiarka z pravej časti červenej plochy (obr. 11)

- VCH rozmazaná čierna farba v lavej časti hárčeku

PL 2616 - VCH hnedooranžová škvraňa v **H** v **NÁRODNÉHO** na kupóne

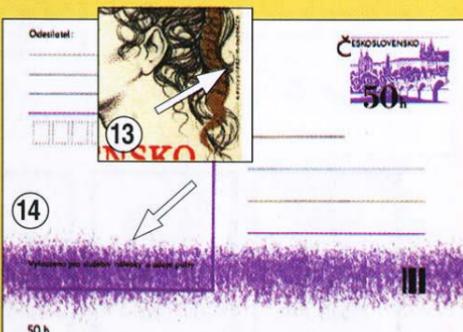
- VCH nedotlač rámku na ZP 4

PL 2618 - VCH nedotlač rámku na ZP 2 a 3

	- VCH ZP 2 modrá škvra z 3 v hodnote	70,-
PL 2619	- VCH ZP 1, 2, 4 nedotlač rámkov	150,-
2624	- VCH posun zelenej dole	70,-
2629	- VCH výrazný posun farieb v kruhoch na FDC	120,-
2630	- VCH výrazný posun farieb v kruhoch (obr. 12)	80,-
H 2632	- VCH výrazný posun farieb v kruhoch	120,-
2696	- DCH 2/46 modrá škvra v perforácii 2-páska	55,-
2701	- 2x 5-páska s dátumom (šedá a šedohnedá farba)	320,-
H 2704A	- DCH ZP 3 chybny rok vydania 1983
(namiesto 1985)	190,-
H 2704B	- detto neperforovaný (obr. 13)	490,-
PL 2708	- VCH nedotlač zelenej (5 mm čiarka)
na ZP 2	100,-
2741	- VCH obtláč na lepe 4-blok	80,-
H 2747B	- DCH prsteň	500,-
2813	- detto pečiatkovaný	250,-
2814	- 2x PL (oranžová a hnedooranžová farba)	250,-
2825	- VCH ster modrej farby 4-blok	50,-
	- VCH posun podtláče hore o 3 mm
(R-list so 4-páskou s VCH)	700,-
	- VCH vynechaná podtláč + posun
hodnotového údaju hore 2 mm	700,-
H 2952	- VCH ZP 2 čierna škvra na klope kabátu	100,-
CDV 192	- VCH 2 mm fialová škvra nad Hradčanmi	200,-
	- VCH ster fialovej farby hrubý cca 1,5 cm	200,-
	- detto, veľmi silný (obr. 14)	350,-

Príležitostné tlače SLOVENSKO 1993–2001

- 100,- 44 PTa 100,- ■ 65 PT 200,- ■ 123 PTb 200,-
 50,- 127 PTb 200,- ■ 148 PT 200,-

FIRMA

ZBERATEĽ 2 PONÚKA 2002

"Plati' pravomoci' je, viedla hárce' a vole',
co jemu sa stalo radejšie,
rozumieť, slúžiť a chodieť.

A. Zapotocký

UKÁŽKA Z DNEŠNEJ PONUKY FIRMY ZBERATEĽ:
ZNÁMKY A HÁRCEKY ČESKOSLOVENSKA ★★ 1953-1959

